

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS
ĮSTATYMO (toliau - VGTPĮ) NR. VIII-1591 2, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29, 30, 31,
32, 34 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2, 6, 7, 9,
11, 14, 15, 18, 23 STRAIPSNIŲ IR ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 271 STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIII-730 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 51
STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
EUROPOS SUTARTIES DĖL TEISINĖS PAGALBOS PRAŠYMŲ PERDAVIMO
RATIFIKAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1201 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ (toliau kartu - Projektai)
(TAP-17-1834(2) – 1837(2); 18-139; TAIS Nr. 17-11317(4) – 17-11320(4))**

2018-02-09 Nr. NV-383

Vilnius

Projekto rengėja – Teisingumo ministerija.

Projektų tikslai – pagerinti viešosios paslaugos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos organizavimą ir teikimą. Teikiamais projektais siekiama:

1. Įgyvendinti Europos Sąjungos teisės aktus;
2. Įgyvendinti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) ir Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) sprendimus;
3. Išspręsti praktinius teisinio reguliavimo klausimus ir užtikrinti efektyvesnę teisinės pagalbos teikimo procesą.

Dabartinė situacija. Galiojantis VGTPĮ įtvirtinta funkcionali ir veikiančią valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo sistemą, tačiau jame egzistuoja tam tikri spręstiniai teisinio reguliavimo trūkumai, kuriuos iš siekiama panaikinti teikiamais pakeitimais. Pastebėtina, kad pirmine teisine pagalba 2016 m. pasinaudojo 44 445 asmenų, o tai sudaro 1,55 proc. visų Lietuvos gyventojų. Antrinė teisinė pagalba 2016 m. buvo suteikta 41 775 atvejais.

Projektų esmė. Siekiant aukščiau nurodytų tikslų, projektais siūloma:

1. įgyvendinant Europos Sąjungos teisės aktus:
 - patikslinti pareiškėjo sąvoką, atsižvelgiant į 2008 m. gruodžio 18 d. Europos Sąjungos Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje;
 - patikslinti teisinį reguliavimą dėl asmenų, kurių laisvė apribota, teisės į teisinę pagalbą, sprendimų priėmimo laiko ir supažindinimo su šiais sprendimais tvarkos, įgyvendinant 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos direktyvą (ES) 2016/1919 dėl teisinės pagalbos įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui ir prašomiems perduoti asmenims vykstant Europos arešto orderio vykdymo procedūroms;
 - numatyti palankesnes antrinės teisinės pagalbos teikimo sąlygas nukentėjusiems, kurie 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos direktyvoje 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR, priskiriami pažeidžiamų nukentėjusiųjų asmenų kategorijai, pavyzdžiui, nukentėjusieji nuo teroristinių, prekybos žmonėmis, smurto artimoje aplinkoje nusikalstamų veikų.
2. įgyvendinant ESTT ir EŽTT sprendimus:

- numatyti, kad tarptautinio ginčo atveju į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas taip pat įeina ir teisinės pagalbos prašymo bei asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidos (atsižvelgiant į ESTT sprendimą byloje C-670/15);

- numatyti galimybę Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai (toliau – tarnyba) išskirtiniais atvejais netaikyti VGTPĮ 11 straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 13 punktuose nurodytų antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindų, įvertinus pareiškėjo individualią situaciją (atsižvelgiant į EŽTT sprendimą byloje Urbšienė ir Urbšys prieš Lietuvą (peticijos Nr. 16580/09)).

3. sprendžiant praktinius teisinio reguliavimo klausimus ir užtikrinant efektyvesnę teisinės pagalbos teikimo procesą:

- suteikti galimybę pirminę teisinę pagalbą gauti savivaldybės vykdomojoje institucijoje, kuriose asmuo gyvena, taip padidinant teisinės pagalbos prieinamumą;

- papildyti pirminės teisinės pagalbos neteikimo atvejus piktnaudžiavimo pagrindu, kad riboti išteklių būtų naudojami ginant sąžiningai savo teisėmis besinaudojančių asmenų interesus;

- numatyti, kad apie atsisakymą teikti pirminę teisinę pagalbą asmuo informuojamas raštu, aiškiai įtvirtinant atsisakymų apskundimo tvarką;

- atsisakyti antrinės teisinės pagalbos teikimo apribojimo, kai tam pačiam pareiškėjui ji teikiama daugiau kaip trijose bylose;

- aiškiau reglamentuoti neveiksnius tam tikroje srityje pripažintų asmenų globėjų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas;

- įgyvendinti Seimo kontrolieriaus 2017 m. kovo 2 d. pažymoje Nr. 4D-2016/1-160 pateiktą rekomendaciją ir nustatyti, kad advokatai nedelsiant turi informuoti apie paaiškęs interesus konfliktą;

- patikslinti, kad 50 arba 75 procentai antrinės teisinės pagalbos išlaidų, susijusių su gynyba ir atstovavimu bylose, apskaičiuojamos teisingumo ministro nustatyta tvarka, siekiant numatyti, jog išlaidos neatlyginamos tam tikrais atvejais, pavyzdžiui, kai pareiškėjas miršta;

- siekiant pagreitinoti sprendimų priėmimą tarptautinio ginčo atveju, centrinės institucijas funkcijas perduoti vykdyti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai (šiuo metu jas vykdo Teisingumo ministerija ir Užsienio reikalų ministerija);

- patikslinti, kad sprendimai dėl pirminės ir antrinės teisinės pagalbos teikimo galės būti skundžiami ne tik teismui, bet ir Lietuvos administracinių ginčų komisijai.

Derinimas. Projektai buvo pateikti derinti Vidaus reikalų ministerijai, Užsienio reikalų ministerijai, Europos teisės departamentui prie Teisingumo ministerijos, Teisėjų tarybai, Generalinei prokuratūrai, Lietuvos advokatūrai, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai ir Lietuvos savivaldybių asociacijai. Projektai derinimui su visuomene taip pat buvo paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabos teiktos ankstesniam projekto variantui darbo tvarka suderintos su pastabų rengėju.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatom. Projektai įgyvendina septynioliktosios Vyriausybės programos 225.1 papunkčio nuostatą – plėsti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos prieinamumą.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlytume projekto rengėjams atsižvelgti į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018 m. vasario 7 d. išvadoje Nr. NV-360 pateiktą pastabą (dėl vėlesnės nuostatų, susijusių su Pranešėjų apsaugos įstatymo įgyvendinimu, įsigaliojimo datos nustatymo).

Siūlytume projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Patarėjas

Audrius Kasinskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2933, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-02-02 Nr. (1.5) 2T-77

TEIKIMAS DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Teikiame Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29, 30, 31, 32, 34 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – VGTPĮ projektas), Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 18, 23 straipsnių ir šeštojo skirsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 27¹ straipsniu įstatymo Nr. XIII-730 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – BPK projektas) ir Lietuvos Respublikos įstatymo dėl Europos sutarties dėl teisinės pagalbos prašymų perdavimo ratifikavimo Nr. I-1201 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo dėl ratifikavimo projektas) (kartu – projektai). VGTPĮ projektas buvo patikslintas įvertinus Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2017 m. gruodžio 6 d. pažymoje Nr. NV-3121 pateiktas pastabas.

VGTPĮ projektu siekiama įgyvendinti EŽTT sprendimą byloje Urbšienė ir Urbšys prieš Lietuvą (peticijos Nr. 16580/09). Taip pat siekiama patikslinti pareiškėjo sąvoką, atsižvelgiant į 2008 m. gruodžio 18 d. Europos Sąjungos Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (toliau – reglamentas (EB) Nr. 4/2009). Kartu siūlomos nuostatos, kuriomis įgyvendinama 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos direktyva (ES) 2016/1919 dėl teisinės pagalbos įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui ir prašomiems perduoti asmenims vykstant Europos arešto orderio vykdymo procedūroms (toliau – direktyva 2016/1919). Atsižvelgiant į Žmogaus teisių stebėjimo instituto pasiūlymą, VGTPĮ projektu siūloma numatyti palankesnes antrinės teisinės pagalbos teikimo sąlygas nukentėjusiems, kurie 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos direktyvoje 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR, priskiriami pažeidžiamų nukentėjusiųjų asmenų kategorijai (toliau – direktyva 2012/29/ES). Taip pat VGTPĮ projektu įgyvendinamas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2017 m. liepos 26 d. sprendimas byloje C-670/15. Be kita ko, siūlomi ir pakeitimai, susiję su teisinės pagalbos prieinamumo gerinimu – suteikti galimybę pirminę teisinę pagalbą gauti savivaldybės vykdomojoje institucijoje, kuriose asmuo gyvena, atsisakyti antrinės teisinės pagalbos teikimo apribojimo, kai tam pačiam pareiškėjui ji teikiama daugiau kaip trijose bylose. Siekiant išvengti asmenų piktnaudžiavimo valstybės garantuojama teisine pagalba, siūloma papildyti šiuo pagrindu pirminės teisinės pagalbos neteikimo pagrindus. Užtikrinant efektyvias

pareiškėjų galimybes apskusti atsisakymą suteikti pirminę teisinę pagalbą, siūloma numatyti, kad apie atsisakymą teikti pirminę teisinę pagalbą asmuo informuojamas raštu ir šis atsisakymas gali būti skundžiamas teisės aktų nustatyta tvarka. VGTPĮ projektu siekiama išspręsti praktinius teisinio reguliavimo neaiškumus, patikslinti, kad neveiksniais ar neveiksniais tam tikroje srityje pripažintų asmenų globėjai bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksniu ar ribotai veiksniu taip pat turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas, be to, siūloma numatyti, kad 50 arba 75 procentai antrinės teisinės pagalbos išlaidų, susijusių su gynyba ir atstovavimu bylose, apskaičiuojamos teisingumo ministro nustatyta tvarka. Kartu siūlomas pakeitimas susijęs su Seimo kontrolieriaus 2017 m. kovo 2 d. pažymoje Nr. 4D-2016/1-160 pateikta rekomendacija tobulinti teisinį reglamentavimą, kad būtų galimybė kuo skubiau nustatyti interesų konfliktą arba kitas aplinkybes, dėl kurių antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje, ir būtų užtikrinamas antrinės teisinės pagalbos efektyvumas. Siekiant užtikrinti efektyvesnę ir greitesnę teisinės pagalbos suteikimo procesą, VGTPĮ projektu ir Įstatymo dėl ratifikavimo projektu siūloma atsisakyti Teisingumo ministerijos kaip centrinės prašymus perduodančios ir priimančios institucijos bei Užsienio reikalų ministerijos, kaip prašymus perduodančios institucijos, kai valstybės garantuojama teisinė pagalba reikalinga sprendžiant tarptautinius ginčus. BPK projektu siekiama įgyvendinti direktyvos 2016/1919 nuostatas bei, siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, patikslinti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnio 1 dalies 7 punktą dėl privalomo gynėjo dalyvavimo ir sprendžiant suėmimo skyrimo įtariamajam ar kaltinamajam klausimus.

Projektais iš esmės nėra keičiamas esamas teisinis reguliavimas, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 276, 4 punktu, neatliekamas.

Projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus, kadangi teikiami teisės aktų projektai nepatenka į minėtų taisyklių reguliavimo sritį.

Projektai atitinka Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82.

Priėmus VGTPĮ projektą, teisingumo ministrui reikės pakeisti:

1. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. balandžio 27 d. įsakymą Nr. 1R-124 „Dėl Prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą formos patvirtinimo“;
2. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2010 m. gegužės 28 d. įsakymas Nr. 1R-121 „Dėl rekomenduojamos Sprendimo dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo formos patvirtinimo“.
3. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2011 m. liepos 11 d. įsakymą Nr. 1R-176 „Dėl Antrinės teisinės pagalbos išlaidų dydžio apskaičiavimo rekomendacijų patvirtinimo“.

Projektai buvo pateikti derinti Vidaus reikalų ministerijai, Užsienio reikalų ministerijai, Europos teisės departamentui prie Teisingumo ministerijos, Teisėjų tarybai, Generalinei prokuratūrai, Lietuvos advokatūrai, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai ir Lietuvos savivaldybių asociacijai. Projektai derinimui su visuomene taip pat buvo paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje.

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabų, į kurias atsižvelgta iš dalies ar neatsižvelgta, pridedama derinimo pažyma. Projektai bei derinimo pažymoje nurodytų pastabų įvertinimas darbo tvarka papildomai suderinti su pastabų rengėju.

Projektus parengė Teisingumo ministerijos Teisinių institucijų departamento (direktorė Jolita Sinkevičiūtė, tel. 266 29 93) Teisinės pagalbos skyriaus (vedėja Aurelija Giedraitytė, tel. 266 2856, el. p. a.giedraityte@tm.lt) vyriausioji specialistė Vaida Rudėnaitė (266 2994, el. p. v.rudenaite@tm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29 30, 31, 32, 34 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 23 lapai.

2. Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 18, 23 straipsnių ir šeštojo skirsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 27¹ straipsniu įstatymo Nr. XIII-730 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.

3. Lietuvos Respublikos įstatymo dėl Europos sutarties dėl teisinės pagalbos prašymų perdavimo ratifikavimo Nr. I-1201 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.

4. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnio ir kodekso priedo pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.

5. Aiškinamasis raštas, 9 lapai.

6. Atitikties lentelės, 29 lapai.

7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.

8. Derinimo pažyma, 5 lapai.

Teisingumo ministrė

Milda Vainiutė

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS
PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29,
30, 31, 32, 34 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS
ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 18, 23 STRAIPSNIŲ IR ŠEŠTOJO
SKIRSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 27¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMO NR. XIII-730 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 51 STRAIPSNIO IR
PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS EUROPOS
SUTARTIES DĖL TEISINĖS PAGALBOS PRAŠYMŲ PERDAVIMO
RATIFIKAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1201 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ PATEIKIMO
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29, 30, 31, 32, 34 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 18, 23 straipsnių ir šeštojo skirsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 27¹ straipsniu įstatymo Nr. XIII-730 5 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos Europos sutarties dėl teisinės pagalbos prašymų perdavimo ratifikavimo įstatymo Nr. I-1201 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektams ir pateikti juos Lietuvos Respublikos Seimui.

2. Įgalioti Lietuvos Respublikos teisingumo ministrę Mildą Vainiutę, o jai negalint dalyvauti – Lietuvos Respublikos teisingumo viceministrą Giedrių Rusecką atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstant nurodytus įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras

Teisinių institucijų
departamento direktorė
Jolita Sinkevičiūtė
2018-01-31

Strateginio valdymo depart.
Dokumentų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė
Monika Rutkauskienė
2018-01-31

Teisingumo ministrė
Milda Vainiutė
2018-02-02

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS
ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29, 30, 31, 32, 34
STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2, 6, 7,
9, 11, 14, 15, 18, 23 STRAIPSNIŲ IR ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 27¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIII-730 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 51
STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
EUROPOS SUTARTIES DĖL TEISINĖS PAGALBOS PRAŠYMŲ PERDAVIMO
RATIFIKAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1201 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29, 30, 31, 32, 34 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – VGTPĮ projektas), Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 18, 23 straipsnių ir šeštojo skirsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 27¹ straipsniu įstatymo Nr. XIII-730 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – BPK projektas) ir Lietuvos Respublikos Europos sutarties dėl teisinės pagalbos prašymų perdavimo ratifikavimo įstatymo Nr. I-1201 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo dėl ratifikavimo projektas) tikslai:

1.1. įgyvendinti Europos Sąjungos teisės aktus;

1.2. įgyvendinti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) ir Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) sprendimus (toliau kartu – sprendimai);

1.3. išspręsti praktinius teisinio reguliavimo klausimus ir užtikrinti efektyvesnę teisinės pagalbos teikimo procesą.

1.1. įgyvendinant Europos Sąjungos teisės aktus siūloma:

- patikslinti pareiškėjo sąvoką, atsižvelgiant į 2008 m. gruodžio 18 d. Europos Sąjungos Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (toliau – reglamentas (EB) Nr. 4/2009);

- patikslinti teisinį reguliavimą dėl asmenų, kurių laisvė apribota, teisės į teisinę pagalbą, sprendimų priėmimo laiko ir supažindinimo su šiais sprendimais tvarkos, įgyvendinant 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos direktyvą (ES) 2016/1919 dėl teisinės pagalbos įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui ir prašomiems perduoti asmenims vykstant Europos arešto orderio vykdymo procedūroms (toliau – direktyva 2016/1919);

- numatyti palankesnes antrinės teisinės pagalbos teikimo sąlygas nukentėjusiems, kurie 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos direktyvoje 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR, priskiriami pažeidžiamų nukentėjusiųjų asmenų kategorijai (toliau – direktyva 2012/29/ES), pavyzdžiui, nukentėjusieji nuo teroristinių, prekybos žmonėmis, smurto artimoje aplinkoje nusikaltamų veikų.

1.2. įgyvendinant sprendimus siūloma:

- numatyti, kad tarptautinio ginčo atveju į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas taip pat įeina ir teisinės pagalbos prašymo bei asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidos (atsižvelgiant į ESTT sprendimą byloje C-670/15);

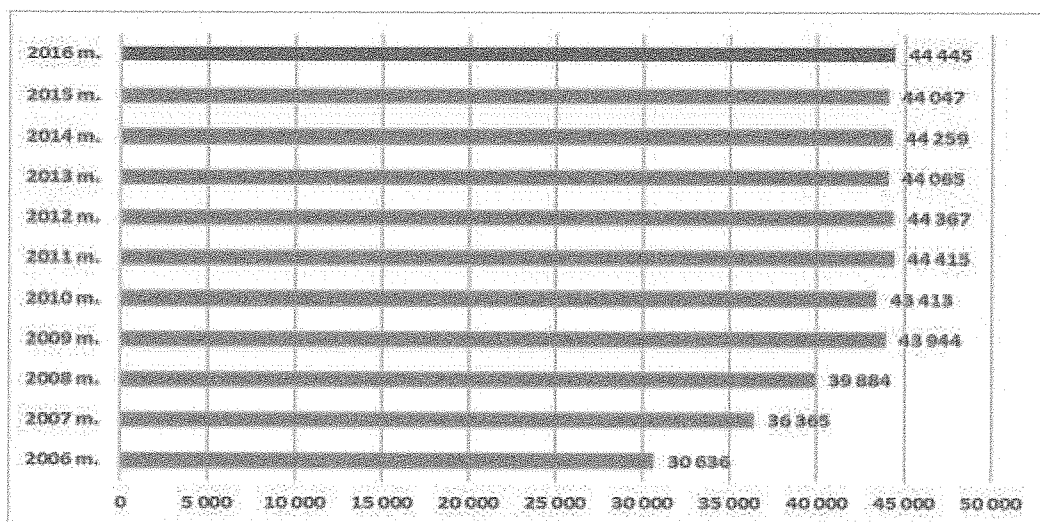
- numatyti galimybę Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai (toliau – tarnyba) išskirtiniais atvejais netaikyti Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – VGTPĮ) 11 straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 13 punktuose nurodytų antrinės teisinės

pagalbos neteikimo pagrindų, įvertinus pareiškėjo individualią situaciją (atsižvelgiant į EŽTT sprendimą byloje Urbšienė ir Urbšys prieš Lietuvą (peticijos Nr. 16580/09)).

1.3 sprendžiant praktinius teisinio reguliavimo klausimus ir užtikrinant efektyvesnę teisinės pagalbos teikimo procesą siūloma:

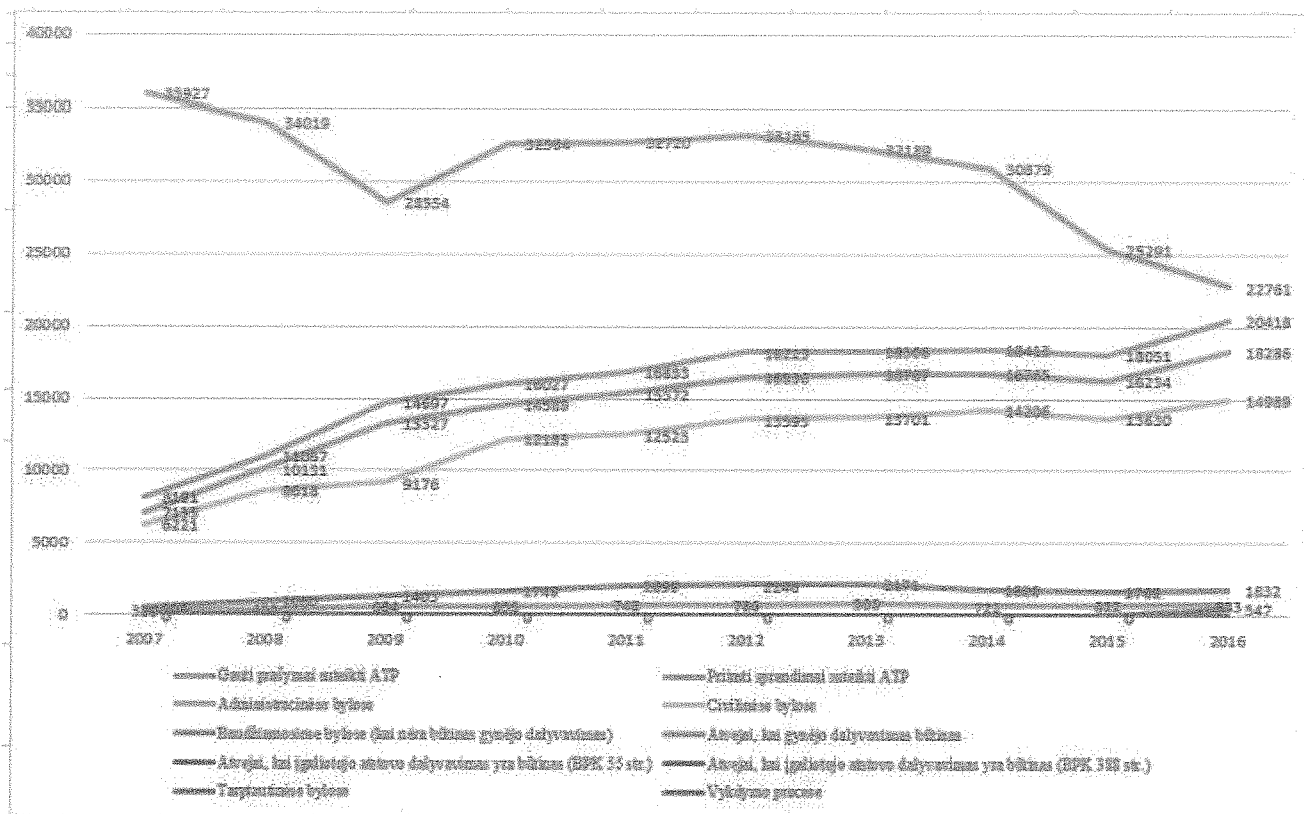
- suteikti galimybę pirminę teisinę pagalbą gauti savivaldybės vykdomojoje institucijoje, kuriose asmuo gyvena, taip padidinant teisinės pagalbos prieinamumą;
- papildyti pirminės teisinės pagalbos neteikimo atvejus piktnaudžiavimo pagrindų, kad riboti ištekliai būtų naudojami ginant sąžiningai savo teisėmis besinaudojančių asmenų interesus;
- numatyti, kad apie atsisakymą teikti pirminę teisinę pagalbą asmuo informuojamas raštu, aiškiai įtvirtinant atsisakymų apskundimo tvarką;
- atsisakyti antrinės teisinės pagalbos teikimo apribojimo, kai tam pačiam pareiškėjui ji teikiama daugiau kaip trijose bylose;
- aiškiau reglamentuoti neveiksniais tam tikroje srityje pripažintų asmenų globėjų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas;
- įgyvendinti Seimo kontrolieriaus 2017 m. kovo 2 d. pažymoje Nr. 4D-2016/1-160 pateiktą rekomendaciją ir nustatyti, kad advokatai nedelsiant turi informuoti apie paaiškusią interesų konfliktą;
- patikslinti, kad 50 arba 75 procentai antrinės teisinės pagalbos išlaidų, susijusių su gynyba ir atstovavimu bylose, apskaičiuojamos teisingumo ministro nustatyta tvarka, siekiant numatyti, jog išlaidos neatlyginamos tam tikrais atvejais, pavyzdžiui, kai pareiškėjas miršta;
- siekiant pagreitinti sprendimų priėmimą tarptautinio ginčo atveju, centrinės institucijas funkcijas perduoti vykdyti tarnybai (šiuo metu jas vykdo Teisingumo ministerija ir Užsienio reikalų ministerija);
- patikslinti, kad sprendimai dėl pirminės ir antrinės teisinės pagalbos teikimo galės būti skundžiami ne tik teismui, bet ir Lietuvos administracinių ginčų komisijai.

Projektais siekiama pagerinti viešosios paslaugos – valstybės garantuojamos teisinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą. Pastebėtina, kad pirmine teisine pagalba 2016 m. pasinaudojo 44 445 asmenų, o tai sudaro 1,55 proc. visų Lietuvos gyventojų. Palyginimui, pridedama informacija, parodanti asmenų, kurie kreipėsi pirminės teisinės pagalbos, skaičiaus pokytį 2006 m. – 2016 m.

1 paveikslas. Informacija apie pirminės teisinės pagalbos gavėjų skaičių

Antrinė teisinė pagalba 2016 m. buvo suteikta 41 775 atvejais. Detalesnė informacija apie antrinės teisinės pagalbos teikimą 2007 m. – 2016 m. pateikiama grafike:

2 paveikslas. Informacija apie antrinės teisinės pagalbos teikimą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

VGTPĮ, BPK ir Įstatymo dėl ratifikavimo projektų iniciatorius ir rengėjas – Teisingumo ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

VGTPĮ 2 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta pareiškėjo sąvoka apima tik fizinius asmenius. Pastebėtina, kad reglamento (EB) Nr. 4/2009 64 straipsnyje numatyta, kad prašymo dėl teismo sprendimo pripažinimo ir paskelbimo vykdytinu ar vykdymo tikslais, terminas „kreditorius“ apima ir viešąjį subjektą, veikiantį vietoj asmens, kuriam privaloma mokėti išlaikymo išmokas, arba subjektą, kuriam privaloma grąžinti vietoj išlaikymo išmokėtas išmokas, o preambulėje pažymima, kad, jei viešasis subjektas veikia turėdamas tokius įgaliojimus, jis turėtų turėti teisę gauti tokias pat paslaugas ir tokią pat teisinę pagalbą kaip ir kreditorius.

VGTPĮ 11 straipsnio 6 dalyje įtvirtinti pirminės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai nenumato piktnaudžiavimo valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialiosiomis ar procesinėmis teisėmis, kaip atsisakymo teikti pirminę teisinę pagalbą pagrindo. Pastebėtina, kad toks pagrindas yra numatytas tik kaip antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindas.

VGTPĮ 11 straipsnio 7 dalies 13 punktas numato antrinės teisinės pagalbos teikimo absoliutų ribojimą, kai tam pačiam pareiškėjui pagalba teikiama daugiau kaip trijose bylose. VGTPĮ nenumato galimybių netaikyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindų (VGTPĮ 11 straipsnio 7 dalis) išskirtiniais atvejais, įvertinus pareiškėjo individualią situaciją.

VGTPĮ 12 straipsnio 2 punkte įtvirtinta nukentėjusiųjų teisė gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas tik dėl nusikaltimų atsiradusios žalos atlyginimo klausimu. Jeigu nukentėjusysis pageidauja gauti advokato pagalbą visa baudžiamosios bylos apimtimi, jis turi pateikti metinę pajamų ir turto deklaraciją antrinei teisei gauti arba dokumentus, įrodančius kitas VGTPĮ 12 straipsnyje įtvirtintas aplinkybes.

VGTPĮ 12 straipsnio 13 punktas numato teisę gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas asmenims, kuriuos prašoma pripažinti neveiksniais tam tikroje srityje bylose dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje, taip pat neveiksniais pripažintiems

asmenims bylose dėl globos, bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksniu ar ribotai veiksniu. Pastebėtina, kad taikant šią nuostatą praktiškai kilo neaiškumų dėl galimybės nurodytų asmenų globėjams gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas, kai jie kreipiasi dėl teisinės pagalbos VGTPĮ 12 straipsnio 13 punkte nurodytose bylose.

Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo Nr. XIII-804 14 straipsniu pranešėjams suteikta teisė gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas, tačiau VGTPĮ 12 straipsnyje tokia pranešėjų teisė nenumatyta.

VGTPĮ 15 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta taisyklė, kad asmenys dėl pirminės teisinės pagalbos suteikimo turi teisę kreiptis į savivaldybės vykdomąją instituciją pagal savo deklaruotą gyvenamąją vietą, ir tik tais atvejais, kai asmuo neturi gyvenamosios vietos, jis gali kreiptis į savivaldybės, kurioje gyvena, vykdomąją instituciją.

VGTPĮ 15 straipsnyje nenumatyta atsisakymo teikti pirminę teisinę pagalbą forma ar tokio atsisakymo apskundimo tvarka.

VGTPĮ 15 straipsnio 8 dalyje numatyta, kad, kai pareiškėjas nesutinka, jog pirminę teisinę pagalbą teiktų savivaldybės vykdomosios institucijos, dėl kurios veiksmų jis kreipiasi, darbuotojas ar valstybės tarnautojas, tarnyba organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą sudarydama sutartis su advokatais ar viešosiomis įstaigomis, nenumatant galimybės pačiai tarnybai teikti pirminę teisinę pagalbą.

VGTPĮ 18 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas 5 darbo dienų sprendimo dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priėmimo terminas. Pastebėtina, kad direktyvos 2016/1919 4 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad valstybės narės užtikrina, kad teisinė pagalba būtų suteikiama nepagrįstai nedelsiant, vėliausiai prieš apklausą policijoje, kitoje teisėsaugos institucijoje arba teisminėje institucijoje, arba prieš atliekant tiriamuosius ar įrodymų rinkimo veiksmus.

VGTPĮ 18 straipsnio 8 dalis įtvirtina advokato, teikiančio antrinę teisinę pagalbą, pakeitimo pagrindus, tačiau nenumato pareigos advokatui kuo greičiau pranešti apie paaiškėjusį interesų konfliktą ar kitas aplinkybes, dėl kurių jis negalės teikti antrinės teisinės pagalbos. Pastebėtina, kad Seimo kontrolieriaus 2017 m. kovo 2 d. pažymoje Nr. 4D-2016/1-160 pateikta rekomendacija teisingumo ministrui tobulinti teisinį reglamentavimą, kad būtų galimybė kuo skubiau nustatyti interesų konfliktą arba kitas aplinkybes, dėl kurių antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje, ir būtų užtikrinamas antrinės teisinės pagalbos efektyvumas.

VGTPĮ 18 straipsnio 14 dalyje numatyta tarnybos teisė gauti jos funkcijų vykdymui reikalingą informaciją ir duomenis iš kitų valstybės ir savivaldybių institucijų, valstybės registrų, kitų fizinių ar juridinių asmenų.

VGTPĮ 19 straipsnio 2 dalyje numatyta pareiškėjas pareiga apmokėti 50 arba 75 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų, susijusių su gynyba ir atstovavimu bylose, gavus tarnybos pranešimą.

VGTPĮ VII skirsnis numato nuostatas dėl teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčiuose ir įtvirtina, kad Teisingumo ministerija yra Lietuvos Respublikos institucija, įgaliota priimti iš kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingų institucijų prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą tarptautiniuose ginčiuose ir įgaliota kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms siųsti prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.

VGTPĮ 32 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta, kad, jeigu kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentinga institucija atsisako teikti teisinės pagalbos prašyme nurodytą valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, pareiškėjas privalo atlyginti jo teisinės pagalbos prašymo ir teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidas.

VGTPĮ 34 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad tarptautinio ginčo atveju į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas, be VGTPĮ 14 straipsnyje nurodytų išlaidų, įeina: vertimo žodžiu išlaidos, teismo ar kompetentingos institucijos pareikalautų ir pareiškėjo pateikiamų būtinų procesinių dokumentų vertimo išlaidos ir kelionės išlaidos. Pastebėtina, kad ESTT 2017 m. liepos 26 d. sprendime byloje C-670/15 nurodyta, kad valstybės narės, kurioje vyksta teismas ir kurioje fizinis asmuo, kurio nuolatinė ar įprasta gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, pateikė teisinės

pagalbos kilus tarptautiniam ginčui prašymą, garantuojama teisinė pagalba apima ir šio asmens patirtas prie šio prašymo pridėtų būtinų dokumentų vertimo išlaidas (t. y. ir jo teisę į teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidos).

Įstatymo dėl ratifikavimo 2 straipsnis numato, kad pagal Europos sutarties dėl teisinės pagalbos prašymų perdavimo 2 straipsnį Teisingumo ministerija ir Užsienio reikalų ministerija yra teisinės pagalbos prašymus perduodančios institucijos, o Teisingumo ministerija yra centrinė teisinės pagalbos prašymus priimanti institucija.

BPK 51 straipsnio 1 dalies 7 punktas numato privalomą gynėjo dalyvavimą baudžiamosiose bylose tiriant ir nagrinėjant bylas, kai įtariamasis ar kaltinamasis yra suimtas, tačiau aiškiai nenurodo, kad šiuo pagrindu taip pat turi būti vadovaujamas, kai sprendžiamas suėmimo skyrimo įtariamajam ar kaltinamajam klausimas. Pastebėtina, kad direktyvos 2016/1919 4 straipsnio 4 dalies a punktas numato pareigą užtikrinti teisinę pagalbą ir, kai įtariamasis ar kaltinamasis pristatomas į kompetentingą teismą ar pas teisėją, kad būtų priimtas sprendimas dėl suėmimo.

BPK 51 straipsnio 1 dalyje nėra numatyta laikino sulaikymo kaip pagrindo privalomam gynėjo dalyvavimui. Pastebėtina, kad, vadovaujantis direktyvos 2016/1919 nuostatomis, laikinas sulaikymas jau yra asmens laisvės apribojimas, todėl įtariamajam ar kaltinamajam turi būti suteikta teisė gauti teisinę pagalbą.

BPK 51 straipsnio 3 dalyje įvirtintos nuostatos dėl gynėjo paskyrimo, kai jo dalyvavimas yra būtinas, tačiau nėra nurodoma, kaip apie paskirtą gynėją yra informuojamas įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

VGTPĮ 2 straipsnio 5 dalyje siūloma patikslinti pareiškėjo sąvoka įtraukiant ir tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodytus asmenis, papildant atitinkamai VGTPĮ 11 ir 12 straipsnius, 12 straipsnyje nurodant reglamento (EB) Nr. 4/2009 64 straipsnyje minimus viešuosius subjektus. Pastebėtina, kad tarnyba yra informavusi Teisingumo ministeriją apie praktikoje gautus tokių subjektų prašymus suteikti teisinę pagalbą.

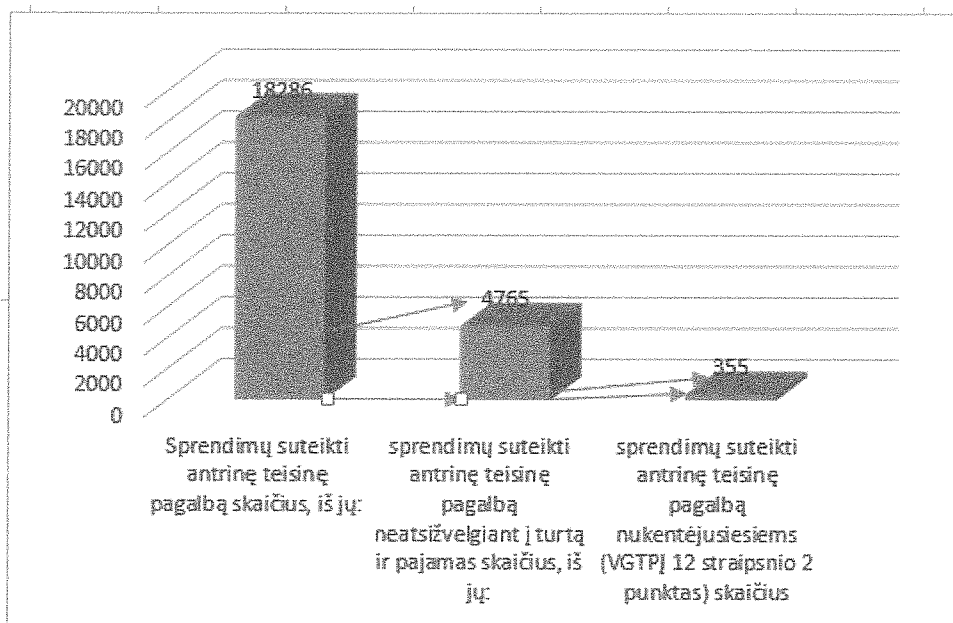
Atsižvelgiant į pirminę teisinę pagalbą teikiančių specialistų pateiktą informaciją apie pasitaikančius piktnaudžiavimo pirmine teisine pagalba atvejus (pavyzdžiui, kai, asmuo kreipiasi pirminės teisinės pagalbos keletą kartų, prašydamas užpildyti prašymą antrinei teisei pagalbai teikti, nors tuo pačiu klausimu antrinės teisinės pagalbos teikimas yra baigtas ar buvo priimtas sprendimas atsisakyti teikti antrinę teisinę pagalbą dėl piktnaudžiavimo valstybės garantuojama teisine pagalba), siūloma VGTPĮ 11 straipsnio 6 dalyje įtvirtinti piktnaudžiavimą valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialiosiomis ar procesinėmis teisėmis kaip pirminės teisinės pagalbos neteikimo pagrindą.

Siūloma atsisakyti VGTPĮ 11 straipsnio 7 dalies 13 punkte numatyto antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindo, kai tam pačiam pareiškėjui pagalba teikiama daugiau kaip trijose bylose, nes šis pagrindas iš esmės aktualus buvo iki priimant VGTPĮ pakeitimus, kuriais numatyta, kad asmuo turi padengti dalį išlaidų, kai antrinės teisinė pagalba jam jau yra teikiama dviejose bylose (VGTPĮ 14 straipsnio 7 ir 8 dalis). Taip pat pastebėtina, kad EŽTT sprendime byloje Urbšienė ir Urbšys prieš Lietuvą (peticijos Nr. 16580/09) buvo konstatuota, jog pareiškėjų teisė kreiptis į teismą buvo apribota neproporcingai, kadangi teisinę pagalbą suteikti jiems atsisakyta griežtai taikant nacionalines nuostatas ir nepaisant jų individualių aplinkybių. Atsižvelgiant į tai, siūloma numatyti galimybę tarnybai išskirtiniais atvejais netaikyti VGTPĮ 11 straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 14 punktuose nurodytų antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindų, įvertinus pareiškėjo individualią situaciją. Pagrįsti situacijos išskirtinumą turėtų pats pareiškėjas. Išskirtinę situaciją pagrindžiantys kriterijai suformuluoti pagal EŽTT praktiką bei direktyvą 2016/1919 (pavyzdžiui, ginčo dalyko svarba, proceso sudėtingumas).

Atsižvelgiant į Žmogaus teisių stebėjimo instituto pasiūlymą, siekiama papildyti VGTPĮ 12 straipsnį nauju 2 punktu ir įtvirtinti teisę gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas visa baudžiamosios bylos apimtimi dėl tam tikrų nusikalstamų veikų nukentėjusiems asmenims. Pastebėtina, kad asmenys, nukentėję nuo teroristinių, prekybos žmonėmis, smurto artimoje aplinkoje nusikalstamų veikų, nusikalstamų veikų seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, organizuotos grupės ar nusikalstamo susivienijimo padarytų nusikalstamų veikų, taip pat kai

nusikalstama veika padaryta siekiant išreikšti neapykantą nukentėjusiajam dėl amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, neįgalumo, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, direktyvoje 2012/29/ES priskiriami pažeidžiamų nukentėjusiųjų asmenų kategorijai.

Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis tarnybos 2016 m. ataskaitos duomenimis, nukentėjusiųjų, kuriems buvo suteikta antrinė teisinė pagalba, vadovaujantis VGTPĮ 12 straipsnio 2 punktu, skaičiaus dalis tarp visų sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas nėra didelė, todėl toks pakeitimas žymios įtakos sprendimų teikti antrinę teisinę pagalbą skaičiui neturės, tačiau suteiks efektyvesnį pažeidžiamos asmenų grupės interesų atstovavimą teisminiame procese.

3 paveikslas. Sprendimų suteikti antrinę teisinę pagalbą nukentėjusiesiems skaičiaus dalis 2016 m.

Pažymėtina, kad duomenys apie tai, kokio pobūdžio baudžiamosiose bylose, nukentėjusieji kreipėsi dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo, nerenkami. Pastebėtina, kad, pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis, bendras asmenų, 2016 m. nukentėjusiųjų nuo nusikalstamų veikų, skaičius buvo 44 448.

Siūloma papildyti VGTPĮ 12 straipsnio 13 punktą siekiant aiškiau numatyti, kad tais atvejais, kai globėjas veikia globotinio interesais ir kreipiasi dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo globotinis pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto globotinio pripažinimo veiksniu ar ribotai veiksniu, jis turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas.

Siūloma papildyti VGTPĮ 12 straipsnio 18 punktu, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo Nr. XIII-804 14 straipsnį, kuriuo pranešėjams suteikta teisė gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas.

Siūloma VGTPĮ 15 straipsnio 1 dalyje atsisakyti kreipimosi dėl pirminės teisinės pagalbos pagal pareiškėjo deklaruotą gyvenamąją vietą, suteikiant galimybę visais atvejais kreiptis į savivaldybės, kurioje asmuo gyvena, vykdomąją instituciją, taip užtikrinant geresnį pirminės teisinės pagalbos prieinamumą.

Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, siūloma patikslinti VGTPĮ 15 straipsnio 2 dalį nurodant, kad atsisakymas teikti pirminę teisinę pagalbą turi būti pateikimas raštu bei aiškiai numatant sprendimų apskundimo tvarką.

VGTPĮ 15 straipsnio 3, 8 ir 9 dalyse siūloma numatyti, kad tarnyba išimtiniais atvejais (kai skundžiamasi savivaldybės, kurios specialistas turėtų teikti pirminę teisinę pagalbą, veiksmais ar

pirminė teisinė pagalba reikalinga tarptautinio ginčo atveju) suteikia pirminę teisinę pagalbą arba organizuoja jos teikimą sudarydama sutartis su advokatais ar viešosiomis įstaigomis.

Atsižvelgiant į direktyvos 2016/1919 4 straipsnio 5 dalį, kurioje numatyta, kad valstybės narės užtikrina, kad teisinė pagalba būtų suteikiama nepagrįstai nedelsiant, vėliausiai prieš apklausą policijoje, kitoje teisėsaugos institucijoje arba teisminėje institucijoje, arba prieš atliekant tiriamuosius ar įrodymų rinkimo veiksmus, siūloma patikslinti VGTPĮ 18 straipsnio 2 dalį numatant, jog baudžiamosiose bylose sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo priimamas iki proceso veiksmų atlikimo dienos, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo VGTPĮ 18 straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir VGTPĮ 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba VGTPĮ 18 straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos. Taip pat siūloma patikslinti tarnybos sprendimų apskundimo tvarką, suteikiant pareiškėjams alternatyvią galimybę kreiptis ir į Lietuvos administracinių ginčų komisiją.

Atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus 2017 m. kovo 2 d. pažymoje Nr. 4D-2016/1-160 pateiktą rekomendaciją teisingumo ministrui tobulinti teisinį reglamentavimą, kad būtų galimybė kuo skubiau nustatyti interesų konfliktą arba kitas aplinkybes, dėl kurių antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje, ir būtų užtikrinamas antrinės teisinės pagalbos efektyvumas, siūloma VGTPĮ 18 straipsnio 8 dalį patikslinti nurodant, jog advokatas turi nedelsdamas informuoti tarnybą, jeigu dėl interesų konflikto arba kitų aplinkybių jis negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje.

VGTPĮ 18 straipsnio 14 dalyje siūlomi techniniai patikslinimai atsižvelgiant į tai, kad nuo 2018 m. gegužės 25 d. asmenų duomenų apsaugai bus taikomos 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB nuostatos.

Siūloma patikslinti VGTPĮ 19 straipsnio 2 dalį, numatant, kad 50 arba 75 procentai antrinės teisinės pagalbos išlaidų, susijusių su gynyba ir atstovavimu bylose, apskaičiuojamos teisingumo ministro nustatyta tvarka, atsižvelgiant į praktikoje kilusius klausimus dėl išlaidų atlyginimo tam tikrais atvejais, pavyzdžiui, kai pareiškėjas miršta.

Atsižvelgiant į ESTT 2017 m. liepos 26 d. sprendimą byloje C-670/15, kuriame nurodyta, kad valstybės narės, kurioje vyksta teismas ir kurioje fizinis asmuo, kurio nuolatinė ar įprasta gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, pateikė teisinės pagalbos kilus tarptautiniam ginčui prašymą, valstybės garantuojama teisinė pagalba apima ir šio asmens patirtas prie prašymo pridėtų būtinų dokumentų vertimo išlaidas, siūloma VGTPĮ 34 straipsnio 1 dalyje numatyti, kad tarptautinio ginčo atveju į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas taip pat įeina ir teisinės pagalbos prašymo bei asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidos.

Siekiant efektyvesnės procedūros ir greitesnio sprendimų dėl teisinės pagalbos suteikimo tarptautinių ginčų atveju priėmimo, siūloma VGTPĮ VII skirsnyje vietoj Teisingumo ministerijos, kaip institucijos, įgaliotos priimti ir siųsti prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą tarptautiniuose ginčiuose, numatyti tarnybą. Pažymėtina, kad Teisingumo ministerija šiais atvejais atlieka tik tarpininko vaidmenį, o tai sulėtina sprendimų priėmimą. Analogiškai siūloma tarnybai perduoti ir teisinės pagalbos prašymus perduodančios bei priimančios institucijos funkcijas pagal Įstatymo dėl ratifikavimo 2 straipsnį. Taip pat siūloma atsisakyti Užsienio reikalų ministerijos kaip teisinės pagalbos prašymus perduodančios institucijos, atsižvelgiant į susiklosčiusią tokių prašymų perdavimo praktiką. Be to, manytina, kad vienos institucijos paskyrimas užtikrina aiškesnę prašymų perdavimo procedūrą.

Kadangi perduodant prašymus pagal Europos sutarties dėl teisinės pagalbos prašymų perdavimo nuostatas valstybė negali prašyti atlyginti teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidas, siūloma atsisakyti analogiškos nuostatos ir tais atvejais, kai prašymas perduodamas pagal VGTPĮ VII skirsnio nuostatas.

Atsižvelgiant į direktyvos 2016/1919 4 straipsnio 4 dalies a punktą, siūloma BPK 51 straipsnio 1 dalies 7 punktą papildyti aiškiai įtvirtinant privalomą gynėjo dalyvavimą baudžiamosiose bylose sprendžiant suėmimo skyrimo įtariamajam ar kaltinamajam klausimą. Pastebėtina, kad šiuo metu praktikoje gynėjo dalyvavimas šiais atvejais yra užtikrinamas, vadovaujantis BPK 51 straipsnio 2 dalimi. Siūlomas papildymas leistų išvengti būtinybės ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar

teismui kiekvienu konkrečiu atveju teikti motyvuotus nutarimus ar motyvuotas nutartimis, pagrindžiančias, jog be gynėjo pagalbos įtariamojo ar kaltinamojo teisės ir teisėti interesai nebūtų reikiamai ginami.

BPK projektu taip pat siūloma BPK 51 straipsnio 1 dalį papildyti nauju pagrindu, numatančiu, kad gynėjo dalyvavimas yra būtinas, kai asmuo yra laikinai sulaikytas BPK 140 straipsnio nustatyta tvarka. Pastebėtina, kad pasiūlymas kyla iš praktikos, kadangi minėtose bylose gynėjas pripažįstamas būtinu ir užtikrinamas pagal BPK 51 straipsnio 2 dalį. Be to, sulaikymas yra viena iš laisvės apribojimo formų, kuri, be kita ko, apsunkina galimybę pasinaudoti teise į gynybą, todėl siūlytina analogiškai kaip ir suėmimo atveju aiškiai numatyti būtinąjį gynėjo dalyvavimą.

Pastebėtina, kad BPK 10 straipsnio 1 dalyje ir 50 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta įtariamojo, kaltinamojo ir nuteistojo teisė nedelsiant nuo sulaikymo arba pirmosios apklausos momento turėti gynėją, bei pareiga ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ir teismui išaiškinti šią teisę ir suteikti galimybę ją pasinaudoti. Teisingumo ministerijos gautais duomenimis, atsižvelgiant į minėtas nuostatas sulaikytam asmeniui šiuo metu yra suteikiama teisė nemokamai paskambinti advokatui arba paskambinama už tą asmenį. Siekiant užtikrinti kuo efektyvesnę teisinės pagalbos teikimo procesą bei galimybę įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam per kuo trumpesnę laiką susisiekti su jam paskirtu gynėju, siūloma BPK 51 straipsnio 3 dalyje numatyti, jog įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam apie paskirtą gynėją pranešama įteikiant ar išsiunčiant nutarties ar nutarimo paskirti gynėją nuorašą. Kartu pastebėtina, kad Europos Sąjungos Komisijos 2013 m. lapkričio 27 d. rekomendacijoje „Dėl įtariamųjų arba kaltinamųjų teisės į teisinę pagalbą baudžiamajame procese“ 2013/C 378/03 numatyta, kad turi būti imtasi būtinų priemonių, kad visa reikalinga informacija apie teisinę pagalbą baudžiamajame procese taptų lengvai prieinama ir suprantama įtariamiesiems arba kaltinamiesiems ir prašomiems išduoti asmenims, įskaitant informaciją, kaip ir kur kreiptis teisinės pagalbos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų VGTPĮ, Įstatymo dėl ratifikavimo ir BPK projektų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

VGTPĮ, Įstatymo dėl ratifikavimo ir BPK projektai neturės įtakos kriminogeninei situacijai ar korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir plėtrai

VGTPĮ, Įstatymo dėl ratifikavimo ir BPK projektai nesusiję su įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant į teisinę sistemą inkorporuoti priimtus VGTPĮ, Įstatymo dėl ratifikavimo ir BPK projektus, naujų įstatymų priimti, galiojančių įstatymų keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

VGTPĮ, Įstatymo dėl ratifikavimo ir BPK projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. VGTPĮ projektu tikslinama sąvoka yra suderinta su Valstybine lietuvių kalbos komisija.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

VGTPĮ, Įstatymo dėl ratifikavimo ir BPK projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus VGTPĮ projektą, teisingumo ministrui reikės pakeisti:

1. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. balandžio 27 d. įsakymą Nr. 1R-124 „Dėl Prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą formos patvirtinimo“;

2. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2010 m. gegužės 28 d. įsakymą Nr. 1R-121 „Dėl rekomenduojamos Sprendimo dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo formos patvirtinimo“;

3. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2011 m. liepos 11 d. įsakymą Nr. 1R-176 „Dėl Antrinės teisinės pagalbos išlaidų dydžio apskaičiavimo rekomendacijų patvirtinimo“.

12. Valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšos, kurių prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Siūlomi pakeitimai bus įgyvendinami iš Teisingumo ministerijai, kaip asignavimų valdytojai, patvirtintų biudžeto lėšų. Pastebėtina, kad nukentėjusiųjų rato išplėtimas turės nežymią įtaką, kadangi ir pagal galiojančią teisinį reguliavimą antrinė teisinė pagalba teikiama nukentėjusiesiems neatsižvelgiant į turtą ir pajamas, tačiau tik siauresne apimtimi, t. y. tik dėl žalos atlyginimo.

Papildomas lėšų poreikis BPK 51 straipsnio 1 dalies papildymui nebus reikalingas, kadangi ir šiuo metu praktikoje gynėjo dalyvavimas siūlomais atvejais taip pripažįstamas būtinu ir užtikrinamas vadovaujantis BPK 51 straipsnio 2 dalimi.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Projektai buvo apsvarstyti ir jiems pritarta Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos koordinavimo taryboje.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia VGTPĮ, Įstatymo dėl ratifikavimo ir BPK projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: teisinė pagalba, advokatas.

Teisingumo ministrė

Milda Vainiute
2018-01-02

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2,
6, 7, 9, 11, 14, 15, 18, 23 STRAIPSNIŲ IR ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO 27¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMO NR. XIII-730 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pakeisti 11 straipsnio 7 dalies 14 punktą ir jį išdėstyti taip:

„14) ginčas, dėl kurio kreipiamasi antrinės teisinės pagalbos, yra sprendžiamas šio įstatymo nustatyta tvarka mediacijos būdu arba buvo sprendžiamas mediacijos būdu ir ginčo šalys sudarė taikos sutartį, tačiau pareiškėjas nesutiko jos pateikti tvirtinti teismui.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisinių ir etatinių
reikalų skyriaus direktorė
J. Širkevičiūtė
Jolita Širkevičiūtė
2018-01-31

Strateginio valdymo departamento
Dokumentų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė
M. Rutkauskienė
Monika Rutkauskienė
2018-01-31

Teisingumo ministrė
M. Vainiūtė
Milda Vainiūtė
2018-02-02

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2,
6, 7, 9, 11, 14, 15, 18, 23 STRAIPSNIŲ IR ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO 27¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMO NR. XIII-730 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

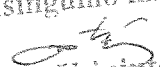
Pakeisti 5 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pakeisti 11 straipsnio 7 dalies ~~15~~14 punktą ir jį išdėstyti taip:

„~~15~~14) ginčas, dėl kurio kreipiamasi antrinės teisinės pagalbos, yra sprendžiamas šio įstatymo nustatyta tvarka mediacijos būdu arba buvo spręstas mediacijos būdu ir ginčo šalys sudarė taikos sutartį, tačiau pareiškėjas nesutiko ją jos pateikti tvirtinti teismui.““

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisingumo ministrė

Milda Vainiutė
318-02-02

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2,
11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29, 30, 31, 32, 34 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. **Pareiškėjas** – fizinis asmuo ar tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodytas asmuo, kuriam šie teisės aktai suteikia teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą (toliau – tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodytas asmuo), kuris pateikia prašymą suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą ir (ar) kuriam teikiama valstybės garantuojama teisinė pagalba.“

2 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 11 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„11 straipsnis. **Asmenys, turintys teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą**

1. Pirminę teisinę pagalbą turi teisę gauti visi Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse ir tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodyti asmenys.

2. Antrinę teisinę pagalbą turi teisę gauti:

1) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, kurių turtas ir metinės pajamos neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą;

2) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, nurodyti šio įstatymo 12 straipsnyje;

3) kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse ir tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodyti asmenys, kurių turtas ir metinės pajamos neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą arba kurie nurodyti šio įstatymo 12 straipsnyje.

3. Taikinamasis tarpininkavimas gali būti vykdomas, kai bent viena iš ginčo šalių pagal šį įstatymą turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą ir yra priimtas sprendimas teikti jai antrinę teisinę pagalbą.

4. Šio įstatymo nuostatos tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodytiems asmenims taikomos *mutatis mutandis* tiek, kiek tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai nenustato kitaip.

5. Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 388 straipsnio 3 dalyje nurodytu atveju skiriant antrinę teisinę pagalbą teikiantį advokatą trauktino baudžiamojon atsakomybėn juridinio asmens atstovu, *mutatis mutandis* taikomos šio įstatymo 21 straipsnio 1–7 dalių nuostatos.

6. Pirminė teisinė pagalba neteikiama, jeigu:

1) pareiškėjo reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti;

2) pareiškėjui tuo pačiu klausimu buvo suteikta pirminė teisinė pagalba arba yra akivaizdu, kad jis advokato konsultaciją gali gauti nesinaudodamas šio įstatymo nustatyta valstybės garantuojama teisine pagalba;

3) pareiškėjas kreipiasi ne dėl savo teisių ir teisėtų interesų, išskyrus atstovavimo pagal įstatymą atvejus;

4) pareiškėjas piktnaudžiauja valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialiosiomis ar procesinėmis teisėmis.

7. Antrinė teisinė pagalba neteikiama, jeigu:

1) pareiškėjo reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti;

2) atstovavimas byloje yra neperspektyvus;

3) pareiškėjas kreipiasi dėl neturtinės žalos, susijusios su garbės ir orumo gynimu, tačiau jis nepatyrė turtinės žalos;

4) prašymas yra susijęs su reikalavimu, tiesiogiai atsirandančiu dėl pareiškėjo ūkinės komercinės veiklos ar dėl jo savarankiškos profesinės veiklos;

5) pareiškėjas gali gauti reikiamas teises paslaugas nesinaudodamas valstybės garantuojama teisine pagalba;

6) pareiškėjas kreipiasi ne dėl savo teisių pažeidimo, išskyrus atstovavimo pagal įstatymą atvejus;

7) reikalavimas, dėl kurio kreipiamasi antrinės teisinės pagalbos, buvo perleistas pareiškėjui siekiant gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą;

8) pareiškėjas piktnaudžiauja valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialiosiomis ar procesinėmis teisėmis;

9) pareiškėjas nesutinka apmokėti nustatytos antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalies;

10) iš esmės išnagrinėjus reikalavimą, nustatoma, kad antrinės teisinės pagalbos galimos išlaidos viršytų pareiškėjo turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį;

11) pareiškėjui buvo suteikta antrinė teisinė pagalba kitoje byloje, tačiau jis iki nurodyto termino neapmokėjo nustatytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų arba jų dalies;

12) nustatoma, kad pareiškėjas savarankiškai, be advokato pagalbos, gali įgyvendinti arba apginti savo teises ar įstatymų saugomus interesus;

13) pareiškėjas per tarnybos nustatytą terminą nepateikė visų šio įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų;

14) ginčas, dėl kurio kreipiamasi antrinės teisinės pagalbos, buvo spręstas šio įstatymo nustatyta tvarka taikinamojo tarpininkavimo būdu ir ginčo šalys sudarė taikos sutartį, tačiau pareiškėjas nesutiko jos pateikti tvirtinti teismui.

8. Šio straipsnio 7 dalies 1, 2, 3, 4, 10 punktai netaikomi antrinės teisinės pagalbos teikimui administracinių nusižengimų bylose, kai antrinės teisinės pagalbos kreipiasi administracinės atsakomybės traukiamas asmuo, ir baudžiamosiose bylose, išskyrus prašymus dėl proceso atnaujinimo, procesinius dokumentus, kuriems paduoti įstatymų nustatytas naikinamasis terminas yra pasibaigęs. Šio straipsnio 7 dalies 1, 2, 3, 4, 10 punktai netaikomi antrinės teisinės pagalbos teikimui tarptautinėse teisminėse institucijose.

9. Spręsdama dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo, tarnyba turi teisę prašyti advokato išvados, ar yra šio straipsnio 7 dalyje nustatytų antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindų. Tarnyba, parinkdama advokatą, atsižvelgia į šio įstatymo 18 straipsnio 5 dalyje nurodytas aplinkybes. Šioje dalyje nurodytą išvadą advokatas tarnybai turi pateikti ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo tarnybos kreipimosi į advokatą dienos.

10. Tarnyba turi teisę išimtiniais atvejais, atsižvelgdama į šio straipsnio 11 dalyje nurodytą pareiškėjo prašymą ir įvertinusi konkretaus pareiškėjo individualią situaciją, suteikti antrinę teisinę pagalbą, nepaisydama to, kad yra šio straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 13 punktuose nurodyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai.

11. Kai tarnyba, vadovaudamasi šio straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 13 punktais, priima sprendimą atsisakyti teikti antrinę teisinę pagalbą, pareiškėjas turi teisę kreiptis į tarnybą su

motyvuotu rašytiniu prašymu dėl savo individualios situacijos papildomo įvertinimo ir pateikti šį prašymą pagrindžiančius dokumentus ir (ar) informaciją. Individuali pareiškėjo situacija vertinama atsižvelgiant į gyvenimo lygį ir asmens turtinę padėtį, galimybes veiksmingai savarankiškai sau atstovauti, išlaidas advokato pagalbai, bylos, kurioje prašoma suteikti antrinę teisinę pagalbą, sudėtingumą ir turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį, pareiškėjo procesinę padėtį byloje ir galimas neigiamas pasekmes pareiškėjui.

12. Antrinė teisinė pagalba neteikiama asmenims, turintiems teisę į teisinių išlaidų draudimo išmoką, jeigu ši išmoka pagal draudimo sutarties sąlygas išmokama prieš patiriant bylinėjimosi išlaidas (bylos nagrinėjimo išlaidas) ir jeigu ji apima visas išlaidas, kurias apimtų pagal šį įstatymą teikiama antrinė teisinė pagalba. Jeigu teisinių išlaidų draudimo išmoka, pagal draudimo sutarties sąlygas išmokama prieš patiriant bylinėjimosi išlaidas (bylos nagrinėjimo išlaidas), apima dalį išlaidų, kurias apimtų pagal šį įstatymą teikiama antrinė teisinė pagalba, valstybė, vadovaudamasi šio įstatymo nuostatomis, garantuoja ir apmoka tik tą antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį, kurios neapima teisinių išlaidų draudimo išmoka. Pareiškėjas privalo nurodyti, ar yra sudaręs teisinių išlaidų draudimo sutartį ir, jei šią sutartį yra sudaręs, – kokias išlaidas apimtų teisinių išlaidų draudimo išmoka.“

3 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 12 straipsnio 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) asmenys, kurie turi teisę gauti teisinę pagalbą nagrinėjant baudžiamąsias bylas pagal Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnį;“.

2. Papildyti 12 straipsnį nauju 2 punktu:

„2) nukentėjusieji nuo teroristinių, prekybos žmonėmis, smurto artimoje aplinkoje nusikalstamų veikų, nusikalstamų veikų seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, organizuotos grupės ar nusikalstamo susivienijimo padarytų nusikalstamų veikų, taip pat kai nusikalstama veika padaryta siekiant išreikšti neapykantą nukentėjusiajam dėl amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, neįgalumo, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų;“.

3. Buvusius 12 straipsnio 2–17 punktus laikyti atitinkamai 3–18 punktais.

4. Pakeisti 12 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) kiti, nei šio straipsnio 2 punkte nurodyti, nukentėjusieji dėl nusikalstamų veikų atsiradusios žalos atlyginimo bylose, įskaitant atvejus, kai žalos atlyginimo klausimas yra sprendžiamas baudžiamojoje byloje;“.

5. Pakeisti 12 straipsnio 13 punktą ir jį išdėstyti taip:

„13) asmenys, kuriuos prašoma pripažinti neveiksniais tam tikroje srityje bylose dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje, taip pat neveiksniais tam tikroje srityje pripažinti asmenys bylose dėl globos, bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksmu ar ribotai veiksmu, taip pat neveiksniais tam tikroje srityje pripažintų asmenų globėjai bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksmu ar ribotai veiksmu;“.

6. Papildyti 12 straipsnį nauju 18 punktu:

„18) asmenys, kurie Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka pripažinti pranešėjais;“.

7. Papildyti 12 straipsnį nauju 19 punktu:

„19) asmenys, veikiantys kaip viešieji subjektai Reglamento (EB) Nr. 4/2009 64 straipsnyje nurodytais tikslais ir aplinkybėmis.“

8. Buvusį 12 straipsnio 18 punktą laikyti 20 punktu.

4 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„13 straipsnis. Asmens teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodantys dokumentai

1. Šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo deklaracija antrinei teisinei pagalbai gauti. Deklaracija antrinei teisinei pagalbai gauti turi būti asmens pasirašyta patvirtinant, kad joje pateikti duomenys yra išsamūs ir teisingi.

2. Šio įstatymo 12 straipsnio 1 ir 12 punktuose nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo priimti sprendimai.

3. Šio įstatymo 12 straipsnio 2 ir 3 punktuose nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimas ar teismo nutartis, kuriais asmuo pripažįstamas nukentėjusiuoju, ir (ar) teismo nuosprendis.

4. Šio įstatymo 12 straipsnio 4 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo savivaldybės vykdomosios institucijos išduota pažyma, patvirtinanti, kad asmeniui yra paskirta socialinė pašalpa.

5. Šio įstatymo 12 straipsnio 5 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo stacionarios socialinės globos įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens išduota pažyma, patvirtinanti, kad šis asmuo yra išlaikomas stacionarioje socialinės globos įstaigoje.

6. Šio įstatymo 12 straipsnio 6 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo neįgaliojo pažymėjimas, patvirtinantis nustatytą asmens neįgalumo lygį, darbingumo lygį arba specialiųjų poreikių lygį.

7. Šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo turto arešto aktas ir (ar) kiti dokumentai, patvirtinantys objektyvias priežastis, dėl kurių asmuo negali disponuoti savo turtu ir lėšomis, ir deklaracija antrinei teisinei pagalbai gauti.

8. Šio įstatymo 12 straipsnio 8 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo sveikatos priežiūros įstaigos pažyma, patvirtinanti, kad asmeniui taikomas priverstinis hospitalizavimas ir gydymas ar kad asmeniui taikomas būtinas hospitalizavimas ir (ar) būtinas izoliavimas, arba šio įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje nurodytas sveikatos priežiūros įstaigos pranešimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo.

9. Šio įstatymo 12 straipsnio 9 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys varžytynių, kuriose parduodamas skolininko paskutinis gyvenamasis būstas, paskelbimą.

10. Šio įstatymo 12 straipsnio 10 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys pradėtą bylos procesą dėl šeimos, kurioje auga nepilnamečiai vaikai, iškeldinimo.

11. Šio įstatymo 12 straipsnio 11 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys šių asmenų amžių.

12. Šio įstatymo 12 straipsnio 13 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys pradėtą bylos procesą dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ir jo globos, dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo, dėl neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksniu ar ribotai veiksniu, taip pat teismo sprendimas, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, kai dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo kreipiasi neveiksniais tam tikroje srityje pripažintų asmenų globėjai, bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksniu ar ribotai veiksniu, arba šio įstatymo 22 straipsnio 2 dalyje nurodytas teismo pranešimas.

13. Šio įstatymo 12 straipsnio 14 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo civilinės metrikacijos įstaigos atsisakymas registruoti gimimą ar atkurti gimimo įrašą.

14. Šio įstatymo 12 straipsnio 15 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentas, patvirtinantis, kad prašymas dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko grąžinimo pagal Hagos konvenciją yra priimtas centrinėje institucijoje ir neteisėtai išvežtas ar laikomas vaikas nebuvo grąžintas, taip pat šio prašymo kopija.

15. Šio įstatymo 12 straipsnio 16 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys pradėtą bylos procesą dėl tėvų valdžios apribojimo ar jo panaikinimo, arba šio įstatymo 22 straipsnio 3 dalyje nurodytas teismo pranešimas.

16. Šio įstatymo 12 straipsnio 17 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo kompetentingos valstybės institucijos patvirtinimas dėl tinkamumo įvaikinti ar būti nuolatinio globėju (rūpintoju), teismo, nagrinėjančio bylą dėl įvaikinimo ar bylą dėl vaiko nuolatinės globos (rūpybos), pranešimas apie pradėtą bylos procesą ir (ar) kiti dokumentai, patvirtinantys pradėtą procesą dėl vaiko įvaikinimo ar vaiko nuolatinės globos (rūpybos).

17. Šio įstatymo 12 straipsnio 18 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo kompetentingos institucijos sprendimas pripažinti asmenį pranešėju.

18. Šio įstatymo 12 straipsnio 19 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, pagrindžiantys, kad Reglamento (EB) Nr. 4/2009 64 straipsnyje nurodytas viešasis subjektas veikia vietoj asmens, kuriam privaloma mokėti išlaikymo išmokas, arba dokumentai, pagrindžiantys, kad viešajam subjektui privaloma grąžinti vietoj išlaikymo išmokėtas išmokas.

19. Šio įstatymo 12 straipsnio 20 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, nurodyti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse.

20. Šio straipsnio 1, 4, 7 ir 9 dalyse nurodytus dokumentus antrinę teisinę pagalbą norintis gauti asmuo privalo pateikti tarnybai tik tais atvejais, kai šiuose dokumentuose pateiktos informacijos, įrodančios asmens teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, tarnyba negali gauti naudodamasi valstybės registrais ir kitomis valstybės informacinėmis sistemomis.“

5 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 14 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Šio įstatymo 12 straipsnyje nurodytiems asmenims, neatsižvelgiant į asmens turtą ir pajamas, valstybė garantuoja ir apmoka 100 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Kai šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodytų asmenų turtas ir pajamos, kuriais jie gali laisvai disponuoti, atitinka antrąjį turto ir pajamų lygį, valstybė garantuoja ir apmoka 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Šio įstatymo 12 straipsnio 15 punkte nurodyti asmenys, pasibaigus bylos nagrinėjimui, šio įstatymo nustatytais atvejais privalo į valstybės biudžetą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas ar jų dalį.“

2. Pakeisti 14 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Pareiškėjui, kurio turtas ir pajamos atitinka pirmąjį turto ir pajamų lygį teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą arba kuris turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą pagal šio įstatymo 12 straipsnio 2–18 punktus ir kuriam pagal tarnybos sprendimus antrinė teisinė pagalba jau yra teikiama dviejose bylose, už antrinės teisinės pagalbos teikimą kitose bylose valstybė garantuoja ir apmoka 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų.“

6 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 15 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Asmenys, norintys gauti pirminę teisinę pagalbą, turi teisę kreiptis į savivaldybės, kurioje gyvena, vykdomąją instituciją. Laisvės atėmimo bausmę atliekantys asmenys ir kardomojo kalinimo vietose laikomi asmenys turi teisę kreiptis į savivaldybės vykdomąją instituciją pagal laisvės atėmimo vietą.“

2. Pakeisti 15 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pirminė teisinė pagalba turi būti suteikta iš karto, kai asmuo kreipiasi į savivaldybės vykdomąją instituciją. Jeigu nėra galimybės iš karto suteikti pirminę teisinę pagalbą, pareiškėjui pranešama apie priėmimo laiką, kuris turi būti ne vėlesnis kaip 5 darbo dienos nuo kreipimosi dienos. Jeigu, vadovaujantis šio įstatymo 11 straipsnio 6 dalimi, pirminė teisinė pagalba neteikiama, apie tai asmuo informuojamas raštu ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo atsisakyti teikti pirminę teisinę pagalbą dienos. Atsisakymas teikti pirminę teisinę pagalbą gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

3. Pakeisti 15 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Pirminę teisinę pagalbą teikia savivaldybės vykdomosios institucijos valstybės tarnautojai, kurių pareigybų aprašymuose nustatytos teisinio pobūdžio funkcijos, darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, kuriose numatytos teisinio pobūdžio darbo funkcijos, ir gaunantys darbo užmokestį iš savivaldybės biudžeto, (toliau – savivaldybių tarnautojai) arba advokatai (advokatų profesinės bendrijos), arba viešosios įstaigos, su kuriais savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo, arba tarnyba šio straipsnio 8 ir 9 dalyse nurodytais atvejais. Advokatūros įstatymo nustatyta tvarka pirminę teisinę pagalbą gali teikti ir advokato padėjėjas, kai su jo praktikos vadovu savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo. Savivaldybės vykdomosios institucijos, atsižvelgdamos į pirminės teisinės pagalbos kokybę, efektyvumą ir ekonomiškumą, pasirenka konkretų pirminės teisinės pagalbos teikimo būdą.“

4. Pakeisti 15 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Kai pareiškėjas kreipiasi dėl savivaldybės vykdomosios institucijos, kurios tarnautojas teikia pirminę teisinę pagalbą, veiksmų ar neveikimo, tas savivaldybės vykdomosios institucijos tarnautojas informuoja pareiškėją apie galimą interesų konfliktą. Jeigu pareiškėjas sutinka, toks savivaldybės vykdomosios institucijos tarnautojas teikia pirminę teisinę pagalbą. Jeigu pareiškėjas nesutinka, kad pirminę teisinę pagalbą teiktų toks savivaldybės tarnautojas, šis jam pasiūlo kreiptis į advokatą (advokatų profesinę bendriją) ar į viešąją įstaigą, su kuriais savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo, arba į tarnybą. Kai pareiškėjas šiuo atveju kreipiasi į tarnybą, ši suteikia pirminę teisinę pagalbą arba organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą sudarydama sutartis su advokatais ar viešosiomis įstaigomis.“

5. Papildyti 15 straipsnį nauja 9 dalimi:

„9. Kai pareiškėjui reikalinga pirminė teisinė pagalba šio įstatymo 31 straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju, tarnyba suteikia pirminę teisinę pagalbą arba organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą sudarydama sutartis su advokatais ar viešosiomis įstaigomis.“

6. Buvusias 15 straipsnio 9 ir 10 dalis laikyti atitinkamai 10 ir 11 dalimis.

7 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima tarnyba. Sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimamas iš karto, kai asmuo kreipiasi. Jeigu nėra galimybės sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti iš karto, civilinėse, administracinėse ir administracinių nusižengimų bylose jis priimamas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos, baudžiamosiose bylose – iki proceso veiksmų atlikimo dienos, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos. Apie priimtą sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo tarnyba nedelsdama raštu praneša pareiškėjui ir advokatui. Jeigu pareiškėjas nepateikė visų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų, reikalingų sprendimui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti, tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą gavimo dienos praneša pareiškėjui apie būtinybę per tarnybos nustatytą terminą, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 5 darbo dienos, pateikti trūkstamus dokumentus. Jeigu pagal prašyme suteikti antrinę teisinę pagalbą pateiktą informaciją sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo, atsižvelgiant į pareiškėjo interesus, turi būti priimtas skubiai, tarnyba gali nustatyti trumpesnį kaip 5 darbo dienų terminą trūkstamiems dokumentams pateikti. Tarnybos sprendimai gali būti skundžiami Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

2. Pakeisti 18 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Antrinę teisinę pagalbą visose proceso ikiteisminėse (neteisminėse) ir teisminėse stadijose paprastai teikia vienas (tas pats) advokatas. Tarnybos sprendimu antrinę teisinę pagalbą

teikti paskirtas advokatas gali būti pakeistas pareiškėjo arba paties advokato motyvuotu rašytiniu prašymu, jeigu nustatomas interesų konfliktas arba kitos aplinkybės, dėl kurių antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje. Pareiškėjo rašytiniu prašymu advokatas taip pat gali būti pakeistas, jeigu pateikiamas šio įstatymo 17 straipsnio 5 dalyje nurodytas sutikimas ir tarnyba su advokatu sudaro sutartį konkrečioje byloje. Be to, advokatas gali būti pakeistas tarnybos iniciatyva, pasibaigus paskirto advokato sutarčiai dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ar sustabdžius šios sutarties vykdymą. Advokatas turi nedelsdamas nuo dienos, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie interesų konfliktą arba kitas aplinkybes, dėl kurių negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje, informuoti apie tai tarnybą. Sprendimą dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato pakeitimo priima tarnyba.“

3. Pakeisti 18 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. Kai šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodyto pareiškėjo turtinė padėtis pasikeičia taip, kad jo turimas turtas ir pajamos arba turtas ir pajamos, kuriais jis gali laisvai disponuoti, nebeatitinka anksčiau nustatyto jo turto ir pajamų lygio teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, bet atitinka kitą turto ir pajamų lygį, šis pareiškėjas nedelsdamas turi apie tai pranešti tarnybai ir pateikti naują deklaraciją antrinei teisinei pagalbai gauti. Šiuo atveju tarnyba nustato kitą valstybės garantuojamos ir apmokamos antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį.“

4. Pakeisti 18 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. Tarnyba turi teisę iš valstybės ir savivaldybių institucijų, taip pat registru, valstybės informacinių sistemų, kitų fizinį ar juridinių asmenų gauti informaciją, duomenis (įskaitant specialių kategorijų asmens duomenis), reikalingus nustatyti, ar asmuo turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, ar pareiškėjų prašymuose ir prie jų pridėtuose dokumentuose pateikti duomenys yra teisingi. Šios institucijos ir asmenys prašomą informaciją turi pateikti tarnybai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos.“

8 straipsnis. 19 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 19 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pareiškėjas apmoka teisingumo ministro nustatyta tvarka apskaičiuotų 50 arba 75 procentus antrinės teisinės pagalbos išlaidų, susijusių su gynyba ir atstovavimu bylose, gavęs tarnybos pranešimą. Tarnyba pranešime pareiškėjui nurodo mokėtiną antrinės teisinės pagalbos išlaidų sumą, sąskaitą, į kurią jis turi šią sumą mokėti, ir mokėjimo terminą.“

9 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 21 straipsnio 9 dalį.

10 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 22 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Sveikatos priežiūros įstaiga, kreipdamasi dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo Psichikos sveikatos priežiūros įstatymo arba Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo nurodytais atvejais, pateikia tarnybai teisingumo ministro nustatytos formos pranešimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo. Tarnyba sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima šio pranešimo gavimo dieną arba artimiausią darbo dieną, jeigu pranešimas gautas ne darbo laiku, ir nedelsdama apie priimtą sprendimą raštu praneša sveikatos priežiūros įstaigai. Sveikatos priežiūros įstaiga privalo su tarnybos sprendimu dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo supažindinti šio įstatymo 12 straipsnio 8 punkte nurodytą asmenį ir sudaryti tinkamas sąlygas jam ir advokatui bendrauti.“

11 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 23 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) pasikeičia asmens turto ir pajamų lygis teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą ir asmuo netenka teisės gauti antrinę teisinę pagalbą pagal šį įstatymą, įskaitant šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodytą atvejį;“.

2. Pakeisti 23 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Sprendimą nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą priima tarnyba arba ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas (kai gynėjo dalyvavimas būtinas pagal Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnį). Jeigu pareiškėjas pagal tarnybos sprendimą turi apmokėti 50 arba 75 procentus antrinės teisinės pagalbos išlaidų, sprendime nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą nurodoma mokėtina antrinės teisinės pagalbos išlaidų suma, sąskaita, į kurią ši suma turi būti sumokėta, ir mokėjimo terminas. Ši suma turi būti sumokėta per 19 straipsnio 3 dalyje nurodytą terminą. Tarnybos sprendimas nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

12 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 24 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Jeigu antrinė teisinė pagalba buvo teikiama šio įstatymo 12 straipsnio 7 punkte nurodytam asmeniui ir pasikeičia aplinkybės, dėl kurių jis buvo priskirtas prie tame punkte nurodytų asmenų, tačiau šis asmuo negali būti priskirtas prie šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte arba 12 straipsnio 4 ar 6 punkte nurodytų asmenų, toks asmuo privalo per tarnybos nustatytą terminą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas į valstybės biudžetą. Jeigu asmuo šių išlaidų negrąžina, jos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.“

2. Pakeisti 24 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Jeigu antrinė teisinė pagalba buvo teikiama šio įstatymo 12 straipsnio 15 punkte nurodytam asmeniui, pasibaigus bylai dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko grąžinimo pagal Hagos konvenciją, tarnyba, remdamasi šio asmens pateiktais dokumentais, įvertina, ar asmuo gali būti priskirtas prie šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte arba 12 straipsnio 4 ar 6 punkte nurodytų asmenų. Teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodančius dokumentus asmuo turi pateikti tarnybai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo bylos dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko grąžinimo pagal Hagos konvenciją pabaigos dienos. Jeigu šis asmuo negali būti priskirtas prie šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte arba 12 straipsnio 4 ar 6 punkte nurodytų asmenų, jis privalo per tarnybos nustatytą terminą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas į valstybės biudžetą. Jeigu šio asmens turtas ir pajamos atitinka antrąjį turto ir pajamų lygį teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, jis privalo per tarnybos nustatytą terminą į valstybės biudžetą grąžinti 50 procentų suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Asmeniui šių išlaidų negrąžinus arba per šioje dalyje nustatytą terminą nepateikus teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodančių dokumentų, antrinės teisinės pagalbos išlaidos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.“

13 straipsnis. 29 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 29 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„29 straipsnis. Kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenančių fizinių asmenų teisės gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą nustatymo ypatumai

Jeigu kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenančių fizinių asmenų turtas ir pajamos viršija Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius valstybės garantuojamai teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, tačiau jie nurodo, kad neturi galimybės atlyginti bylinėjimosi išlaidų, tarnyba privalo nustatyti, ar pareiškėjas gali sumokėti bylinėjimosi išlaidas, atsižvelgiant į jo nuolatinės gyvenamosios vietos ar vietos, kurioje pareiškėjas daugiausia gyvena, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje pragyvenimo išlaidas, ir turi teisę priimti sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą.“

14 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 30 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„30 straipsnis. Kompetentinga institucija

1. Tarnyba yra Lietuvos Respublikos institucija, įgaliota priimti iš kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingų institucijų prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą tarptautiniuose ginčiuose (toliau – teisinės pagalbos prašymas), ir Lietuvos Respublikos institucija, įgaliota kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms siųsti prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.

2. Teisingumo ministerija pateikia Europos Komisijai informaciją, reikalingą šio įstatymo priede nurodytiems Europos Sąjungos teisės aktams įgyvendinti.“

15 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 31 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„31 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčiuose ypatumai, kai tarnyba yra teisinės pagalbos prašymus priimanči institucija

1. Pareiškėjas turi teisę pateikti teisinės pagalbos prašymą Europos Sąjungos valstybės narės, kurioje pareiškėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar daugiausia gyvena, kompetentingai institucijai arba tiesiogiai tarnybai, jeigu byla turi būti sprendžiama Lietuvos Respublikos teisme arba Lietuvos Respublikoje turi būti vykdomas sprendimas.

2. Teisinės pagalbos prašymai ir asmens teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą įrodantys dokumentai, pateikiami teisinės pagalbos prašymus priimančiai institucijai, turi būti išversti į lietuvių kalbą arba kitą kalbą, kurią Lietuvos Respublika yra Europos Komisijai nurodžiusi kaip jai priimtina kalbą. Šie dokumentai neturi būti legalizuoti ir jiems netaikomi tolygūs formalumai.

3. Tarnyba, gavusi teisinės pagalbos prašymą iš kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos, privalo ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo šio prašymo ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos jį išnagrinėti ir priimti sprendimą dėl teisinės pagalbos teikimo.

4. Tarnyba apie priimtą sprendimą dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo privalo pranešti pareiškėjui ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos. Jeigu atsisakoma teikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, privalo būti nurodytos šio sprendimo priežastys. Sprendimas atsisakyti teikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

16 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„32 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčiuose ypatumai, kai tarnyba yra prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą siunčianti institucija

1. Jeigu byla sprendžiama kitos Europos Sąjungos valstybės narės teisme arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje vykdomas sprendimas, pareiškėjas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje ar kuris daugiausia gyvena Lietuvos Respublikoje, turi teisę teisinės pagalbos prašymą ir pareiškėjo teisę gauti teisinę pagalbą įrodančius dokumentus pateikti tiesiogiai tos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai arba per prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą siunčiančią instituciją – tarnybą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti dokumentai turi būti išversti į kitos Europos Sąjungos valstybės narės oficialią kalbą arba vieną iš jos oficialių kalbų, kuri yra ir viena iš Europos Sąjungos institucijų kalbų, arba kitą kalbą, kurią kita Europos Sąjungos valstybė narė yra nurodžiusi Europos Komisijai kaip jai priimtina kalbą.

3. Tarnyba turi teisę atsisakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą, jeigu teisinės pagalbos prašymas akivaizdžiai nepagrįstas arba jam netaikytinas šis skirsnis. Tarnyba, priėmusi sprendimą atsisakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą, pareiškėjui turi nurodyti tokio atsisakymo priežastis. Sprendimas atsisakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

4. Tarnyba turi pranešti pareiškėjui apie dokumentus, kurių reikia, kad teisinės pagalbos prašymas būtų nagrinėjamas kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, ir užtikrinti teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimą pagal šio įstatymo 34 straipsnio 2 dalies 2 punktą. Tarnyba privalo teisinės pagalbos prašymą ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančius dokumentus išsiųsti kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai per 15 kalendorinių dienų nuo prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimų į šio straipsnio 2 dalyje nurodytą kalbą gavimo dienos.

5. Tarnyba šiame straipsnyje nurodytus veiksmus atlieka nemokamai.“

17 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 34 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„34 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčiuose išlaidos

1. Tarptautinio ginčo atveju į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas, be šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytų išlaidų, įeina:

- 1) vertimo žodžiu išlaidos;
- 2) teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidos;
- 3) teismo ar kompetentingos institucijos pareikalautų ir pareiškėjo pateikiamų būtinų procesinių dokumentų vertimo išlaidos;
- 4) kelionės išlaidos, kurias turi apmokėti pareiškėjas tais atvejais, kai su pareiškėjo byla susijusių asmenų dalyvavimas teismo posėdyje būtinas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus ar pagal teismo sprendimą ir teismas nutaria, kad šie asmenys negali būti apklausti jokių kitu teismui priimtiniu būdu.

2. Tarptautinio ginčo atveju, kai pareiškėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar vietą, kurioje daugiausia gyvena, Lietuvos Respublikoje, į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas įeina:

- 1) susidariusios dėl teisinės pagalbos, kuri buvo suteikta Lietuvos Respublikoje iki to laiko, kol teisinės pagalbos prašymas buvo gautas kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurioje sprendžiama byla arba turi būti vykdomas sprendimas;

2) susijusios su teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimu.“

18 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

1. Papildyti įstatymo priedą nauju 3 punktu:

„3. 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (OL 2009 L 7, p. 1).“

2. Buvusį įstatymo priedo 3 punktą laikyti 4 punktu.

3. Papildyti įstatymo priedą 5 punktu:

„5. 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/1919 dėl teisinės pagalbos įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui ir prašomiems perduoti asmenims vykstant Europos arešto orderio vykdymo procedūroms (OL 2016 L 297, p. 1).“

19 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

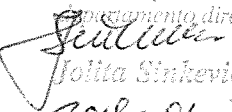
1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

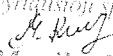
2. Lietuvos Respublikos teisingumo ministras iki 2018 m. birželio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Prašymai suteikti antrinę teisinę pagalbą ar teisinės pagalbos prašymai, pateikti iki šio įstatymo įsigaliojimo, nagrinėjami pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusio Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nuostatas.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisinių institucijų
pagalbos direktorė

Jolita Sinkevičiūtė
2018-01-31

Strateginio valdymo departamentas
Dokumentų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė

Monika Rutkauskienė
2018-01-31

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2,
11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29, 30, 31, 32, 34 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Pareiškėjas – fizinis asmuo **ar tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodytas asmuo, kuriam šie teisės aktai suteikia teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą (toliau – tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodytas asmuo),** ir kuris pateikia prašymą suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą ir (ar) kuriam teikiama valstybės garantuojama teisinė pagalba.“

2 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 11 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„11 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą

1. Pirminę teisinę pagalbą turi teisę gauti visi Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, ~~ir~~ kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse **ir tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose** nurodyti asmenys.

2. Antrinę teisinę pagalbą turi teisę gauti:

1) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, kurių turtas ir metinės pajamos neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą;

2) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, nurodyti šio įstatymo 12 straipsnyje;

3) kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse **ir tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose** nurodyti asmenys, **kurių turtas ir metinės pajamos neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą arba kurie nurodyti šio įstatymo 12 straipsnyje.**

3. Taikinamasis tarpininkavimas gali būti vykdomas, kai bent viena iš ginčo šalių pagal šį įstatymą turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą ir yra priimtas sprendimas teikti jai antrinę teisinę pagalbą.

4. ~~Kai valstybės garantuojamos teisinės pagalbos prašoma tarptautiniams ginčams spręsti, pagal šį įstatymą ją turi teisę gauti tik tie šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti fiziniai asmenys, kurie teisėtai gyvena kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje~~ **Šio įstatymo nuostatos tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodytiems asmenims taikomos mutatis mutandis tiek, kiek tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai nenustato kitaip.**

5. ~~Kai šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytais atvejais teisėtai Lietuvos Respublikoje gyvenantys fiziniai asmenys tarptautiniams ginčams spręsti kreipiasi dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, Lietuvos Respublikoje jiems suteikiama~~

valstybės garantuojama teisinė pagalba, nurodyta šio įstatymo 31 straipsnio 2 dalyje ir 32 straipsnyje Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 388 straipsnio 3 dalyje nurodytu atveju skiriant antrinę teisinę pagalbą teikiantį advokatą trauktino baudžiamojon atsakomybėn juridinio asmens atstovu, *mutatis mutandis* taikomos šio įstatymo 21 straipsnio 1–7 dalių nuostatos.

6. Pirminė teisinė pagalba neteikiama, jeigu:

1) pareiškėjo reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti;
2) pareiškėjui tuo pačiu klausimu buvo suteikta pirminė teisinė pagalba arba yra akivaizdu, kad jis advokato konsultaciją gali gauti nesinaudodamas šio įstatymo nustatyta valstybės garantuojama teisine pagalba;

3) pareiškėjas kreipiasi ne dėl savo teisių ir teisėtų interesų, išskyrus atstovavimo pagal įstatymą atvejus;

4) pareiškėjas piktnaudžiauja valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialiosiomis ar procesinėmis teisėmis.

7. Antrinė teisinė pagalba neteikiama, jeigu:

1) pareiškėjo reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti;
2) atstovavimas byloje yra neperspektyvus;
3) pareiškėjas kreipiasi dėl neturtinės žalos, susijusios su garbės ir orumo gynimu, tačiau jis nepatyrė turtinės žalos;

4) prašymas yra susijęs su reikalavimu, tiesiogiai atsirandančiu dėl pareiškėjo ūkinės komercinės veiklos ar dėl jo savarankiškos profesinės veiklos;

5) pareiškėjas gali gauti reikiamas teises paslaugas nesinaudodamas valstybės garantuojama teisine pagalba;

6) pareiškėjas kreipiasi ne dėl savo teisių pažeidimo, išskyrus atstovavimo pagal įstatymą atvejus;

7) reikalavimas, dėl kurio kreipiamasi antrinės teisinės pagalbos, buvo perleistas pareiškėjui siekiant gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą;

8) pareiškėjas piktnaudžiauja valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialiosiomis ar procesinėmis teisėmis;

9) pareiškėjas nesutinka apmokėti ~~nustatytą~~ **nustatytos** antrinės teisinės pagalbos išlaidų ~~dali~~ **dalis**;

10) iš esmės išnagrinėjus reikalavimą, nustatoma, kad antrinės teisinės pagalbos galimos išlaidos viršytų pareiškėjo turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį;

11) pareiškėjui buvo suteikta antrinė teisinė pagalba kitoje byloje, tačiau jis iki nurodyto termino neapmokėjo nustatytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų arba jų dalies;

12) nustatoma, kad pareiškėjas savarankiškai, be advokato pagalbos, gali įgyvendinti arba apginti savo teises ar įstatymų saugomus interesus;

~~13) tam pačiam pareiškėjui pagalba teikiama daugiau kaip trijose bylose;~~

~~1413)~~ pareiškėjas per tarnybos nustatytą terminą nepateikė visų šio įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų;

~~1514)~~ ginčas, dėl kurio kreipiamasi antrinės teisinės pagalbos, buvo spręstas šio įstatymo nustatyta tvarka taikinamojo tarpininkavimo būdu ir ginčo šalys sudarė taikos sutartį, tačiau pareiškėjas nesutiko ją **jos** pateikti tvirtinti teismui.

8. Šio straipsnio 7 dalies 1, 2, 3, 4, 10, ~~13~~ punktai netaikomi antrinės teisinės pagalbos teikimui administracinių nusižengimų bylose, kai antrinės teisinės pagalbos kreipiasi administracinė atsakomybėn traukiamas asmuo, ir baudžiamosiose bylose, išskyrus prašymus dėl proceso atnaujinimo, procesinius dokumentus, kuriems paduoti įstatymų nustatytas naikinamasis terminas yra pasibaigęs. Šio straipsnio 7 dalies 1, 2, 3, 4, 10, ~~13~~ punktai netaikomi antrinės teisinės pagalbos teikimui tarptautinėse teisminėse institucijose.

9. Spręsdama dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo, tarnyba turi teisę prašyti advokato išvados, ar yra šio straipsnio 7 dalyje nustatytų antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindų.

Tarnyba, parinkdama advokatą, atsižvelgia į šio įstatymo 18 straipsnio 5 dalyje nurodytas aplinkybes. Šioje dalyje nurodytą išvadą advokatas tarnybai turi pateikti ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo tarnybos kreipimosi į advokatą dienos.

10. Antrinė teisinė pagalba neteikiama asmenims, turintiems teisę į teisinių išlaidų draudimo išmoką, jeigu ši išmoka pagal draudimo sutarties sąlygas išmokama prieš patiriant bylinėjimosi išlaidas (išlaidas, susijusias su bylos nagrinėjimu) ir jeigu draudimo išmoka apima visas išlaidas, kurias apimtų pagal šį įstatymą teikiama antrinė teisinė pagalba. Jeigu teisinių išlaidų draudimo išmoka, pagal draudimo sutarties sąlygas išmokama prieš patiriant bylinėjimosi išlaidas (išlaidas, susijusias su bylos nagrinėjimu), apima dalį išlaidų, kurias apimtų pagal šį įstatymą teikiama antrinė teisinė pagalba, valstybė, vadovaudamasi šio įstatymo nuostatomis, garantuoja ir apmoka tik tą antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį, kurios neapima teisinių išlaidų draudimo išmoka. Pareiškėjas privalo nurodyti, ar yra sudaręs teisinių išlaidų draudimo sutartį ir, kai šią sutartį yra sudaręs, kokias išlaidas apimtų teisinių išlaidų draudimo išmoka. Tarnyba turi teisę išimtiniais atvejais, atsižvelgdama į šio straipsnio 11 dalyje nurodytą pareiškėjo prašymą ir įvertinusi konkretaus pareiškėjo individualią situaciją, suteikti antrinę teisinę pagalbą, nepaisydama to, kad yra šio straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 13 punktuose nurodyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai.

11. Kai tarnyba, vadovaudamasi šio straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 11, 13 punktais, priima sprendimą atsisakyti teikti antrinę teisinę pagalbą, pareiškėjas turi teisę kreiptis į tarnybą su motyvuotu rašytiniu prašymu dėl savo individualios situacijos papildomo įvertinimo ir pateikti šį prašymą pagrindžiančius dokumentus ir (ar) informaciją. Individuali pareiškėjo situacija vertinama atsižvelgiant į gyvenimo lygį ir asmens turtinę padėtį, galimybes veiksmingai savarankiškai sau atstovauti, išlaidas advokato pagalbai, bylos, kurioje prašoma suteikti antrinę teisinę pagalbą, sudėtingumą ir turtinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį, pareiškėjo procesinę padėtį byloje ir galimas neigiamas pasekmes pareiškėjui.

12. Antrinė teisinė pagalba neteikiama asmenims, turintiems teisę į teisinių išlaidų draudimo išmoką, jeigu ši išmoka pagal draudimo sutarties sąlygas išmokama prieš patiriant bylinėjimosi išlaidas (bylos nagrinėjimo išlaidas) ir jeigu ji apima visas išlaidas, kurias apimtų pagal šį įstatymą teikiama antrinė teisinė pagalba. Jeigu teisinių išlaidų draudimo išmoka, pagal draudimo sutarties sąlygas išmokama prieš patiriant bylinėjimosi išlaidas (bylos nagrinėjimo išlaidas), apima dalį išlaidų, kurias apimtų pagal šį įstatymą teikiama antrinė teisinė pagalba, valstybė, vadovaudamasi šio įstatymo nuostatomis, garantuoja ir apmoka tik tą antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį, kurios neapima teisinių išlaidų draudimo išmoka. Pareiškėjas privalo nurodyti, ar yra sudaręs teisinių išlaidų draudimo sutartį ir, jei šią sutartį yra sudaręs, – kokias išlaidas apimtų teisinių išlaidų draudimo išmoka.“

3 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 12 straipsnio 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) asmenys, kurie turi teisę gauti teisinę pagalbą nagrinėjant baudžiamąsias bylas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo Baudžiamojo proceso kodekso (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas) 51 straipsnį;“.

2. Papildyti 12 straipsnį nauju 2 punktu:

„2) nukentėjusieji nuo teroristinių, prekybos žmonėmis, smurto artimoje aplinkoje nusikalstamų veikų, nusikalstamų veikų seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, organizuotos grupės ar nusikalstamo susivienijimo padarytų nusikalstamų veikų, taip pat kai nusikalstama veika padaryta siekiant išreikšti neapykantą nukentėjusiajam dėl amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, neįgalumo, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų;“.

3. Buvusius 12 straipsnio 2–17 punktus laikyti atitinkamai 3–18 punktais.

4. Pakeisti 12 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) kiti, nei šio straipsnio 2 punkte nurodyti, nukentėjusieji dėl nusikaltimų nusikalstamų veikų atsiradusios žalos atlyginimo bylose, įskaitant atvejus, kai žalos atlyginimo klausimas yra sprendžiamas baudžiamojoje byloje;“.

5. Pakeisti 12 straipsnio 13 punktą ir jį išdėstyti taip:

„13) asmenys, kuriuos prašoma pripažinti neveiksniais tam tikroje srityje bylose dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje, taip pat neveiksniais **tam tikroje srityje** pripažinti asmenys bylose dėl globos, bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksmu ar ribotai veiksmu, **taip pat neveiksniais tam tikroje srityje pripažintų asmenų globėjai bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksmu ar ribotai veiksmu;**“.

6. Papildyti 12 straipsnį nauju 18 punktu:

„18) asmenys, kurie Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo nustatyta tvarka pripažinti pranešėjais;“.

7. Papildyti 12 straipsnį nauju 19 punktu:

„19) asmenys, veikiantys kaip viešieji subjektai Reglamento (EB) Nr. 4/2009 64 straipsnyje nurodytais tikslais ir aplinkybėmis.“

8. Buvusį 12 straipsnio 18 punktą laikyti 20 punktu.

4 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„13 straipsnis. Asmens teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodantys dokumentai

1. Šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo deklaracija antrinei teisei pagalbai gauti. Deklaracija antrinei teisei pagalbai gauti turi būti asmens pasirašyta patvirtinant, kad joje pateikti duomenys yra išsamūs ir teisingi.

2. Šio įstatymo 12 straipsnio 1 ir 12 punkte ~~punktuose~~ nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teismo priimti sprendimai.

3. Šio įstatymo 12 straipsnio 2 ir 3 punkte ~~punktuose~~ nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarimas ar teismo nutartis, kuriais asmuo pripažįstamas nukentėjusiuoju, ir (ar) teismo nuosprendis.

4. Šio įstatymo 12 straipsnio 34 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo ~~asmens deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės vykdomosios institucijos arba, kai asmuo neturi gyvenamosios vietos, savivaldybės, kurioje asmuo gyvena, vykdomosios institucijos išduota pažyma, patvirtinanti, kad asmeniui yra paskirta socialinė pašalpa.~~

5. Šio įstatymo 12 straipsnio 45 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo stacionarios socialinės globos įstaigos vadovo arba jo įgalioto asmens išduota pažyma, patvirtinanti, kad šis asmuo yra išlaikomas stacionarioje socialinės globos įstaigoje.

6. Šio įstatymo 12 straipsnio 56 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo neįgaliojo pažymėjimas, patvirtinantis nustatytą asmens neįgalumo lygį, darbingumo lygį arba specialiųjų poreikių lygį.

7. Šio įstatymo 12 straipsnio 67 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo turto arešto aktas ir (ar) kiti dokumentai, patvirtinantys objektyvias priežastis, dėl kurių asmuo negali disponuoti savo turtu ir lėšomis, ir deklaracija antrinei teisei pagalbai gauti.

8. Šio įstatymo 12 straipsnio 78 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo sveikatos priežiūros įstaigos pažyma, patvirtinanti, kad asmeniui taikomas priverstinis hospitalizavimas ir gydymas ar kad asmeniui taikomas būtinasis hospitalizavimas ir (ar) būtinasis izoliavimas, arba šio įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje nurodytas sveikatos priežiūros įstaigos pranešimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo.

9. Šio įstatymo 12 straipsnio 89 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys varžytynių, kuriose parduodamas skolininko paskutinis gyvenamasis būstas, paskelbimą.

10. Šio įstatymo 12 straipsnio 9~~10~~ punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys pradėtą bylos procesą dėl šeimos, kurioje auga nepilnamečiai vaikai, išskeldinimo.

11. Šio įstatymo 12 straipsnio 10~~11~~ punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys šių asmenų amžių.

12. Šio įstatymo 12 straipsnio 12~~13~~ punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys pradėtą bylos procesą dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksniu tam tikroje srityje ir jo globos, dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo, dėl neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksniu ar ribotai veiksniu, **taip pat teismo sprendimas, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, kai dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo kreipiasi neveiksniais tam tikroje srityje pripažintų asmenų globėjai, bylose dėl teismo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksniu tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksniu ar ribotai veiksniu, arba šio įstatymo 22 straipsnio 2 dalyje nurodytas teismo pranešimas.**

13. Šio įstatymo 12 straipsnio 13~~14~~ punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo civilinės metrikacijos įstaigos išvada ~~dėl atsisakymo~~ **atsisakymas** registruoti gimimą ar atkurti gimimo įrašą.

14. Šio įstatymo 12 straipsnio 14~~15~~ punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentas, patvirtinantis, kad prašymas dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko grąžinimo pagal Hagos konvenciją yra priimtas centrinėje institucijoje ir neteisėtai išvežtas ar laikomas vaikas nebuvo grąžintas, taip pat šio prašymo kopija.

15. Šio įstatymo 12 straipsnio 15~~16~~ punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, patvirtinantys pradėtą bylos procesą dėl tėvų valdžios apribojimo ar jo panaikinimo, arba šio įstatymo 22 straipsnio 3 dalyje nurodytas teismo pranešimas.

16. Šio įstatymo 12 straipsnio 16~~17~~ punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo kompetentingos valstybės institucijos patvirtinimas dėl tinkamumo įvaikinti ar būti nuolatiniu globėju (rūpintoju), teismo, nagrinėjančio bylą dėl įvaikinimo ar bylą dėl vaiko nuolatinės globos (rūpybos), pranešimas apie pradėtą bylos procesą ir (ar) kiti dokumentai, patvirtinantys pradėtą procesą dėl vaiko įvaikinimo ar vaiko nuolatinės globos (rūpybos).

17. Šio įstatymo 12 straipsnio 17~~18~~ punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo ~~dokumentai, nurodyti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse~~ **kompetentingos institucijos sprendimas pripažinti asmenį pranešėju.**

18. ~~Šio straipsnio 1, 4 ir 7 dalyse nurodytus dokumentus antrinę teisinę pagalbą norintis gauti asmuo privalo pateikti tarnybai tik tais atvejais, kai šiuose dokumentuose pateiktos informacijos, įrodančios asmens teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, tarnyba negali gauti naudodamasi valstybės registrais ir kitomis valstybės ir savivaldybių informacinėmis sistemomis~~ Šio įstatymo 12 straipsnio 19 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, pagrindžiantys, kad Reglamento (EB) Nr. 4/2009 64 straipsnyje nurodytas viešasis subjektas veikia vietoj asmens, kuriam privaloma mokėti išlaikymo išmokas, arba dokumentai, pagrindžiantys, kad viešajam subjektui privaloma grąžinti vietoj išlaikymo išmokėtas išmokas.

19. Šio įstatymo 12 straipsnio 20 punkte nurodytų asmenų teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodo dokumentai, nurodyti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse.

20. Šio straipsnio 1, 4, 7 ir 9 dalyse nurodytus dokumentus antrinę teisinę pagalbą norintis gauti asmuo privalo pateikti tarnybai tik tais atvejais, kai šiuose dokumentuose pateiktos informacijos, įrodančios asmens teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, tarnyba negali gauti naudodamasi valstybės registrais ir kitomis valstybės informacinėmis sistemomis.“

5 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 14 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Šio įstatymo 12 straipsnyje nurodytiems asmenims, neatsižvelgiant į asmens turtą ir pajamas, valstybė garantuoja ir apmoka 100 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Kai šio įstatymo 12 straipsnio 67 punkte nurodytų asmenų turtas ir pajamos, kuriais jie gali laisvai disponuoti, atitinka antrąjį turto ir pajamų lygį, valstybė garantuoja ir apmoka 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Šio įstatymo 12 straipsnio 1 ir 14 ~~15~~ **15** punktuose nurodyti asmenys, pasibaigus bylos nagrinėjimui, šio įstatymo nustatytais atvejais privalo į valstybės biudžetą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas ar jų dalį.“

2. Pakeisti 14 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Pareiškėjui, kurio turtas ir pajamos atitinka pirmąjį turto ir pajamų lygį teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą arba kuris turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą pagal šio įstatymo 12 straipsnio 2–~~15~~ **18** punktus ir kuriam pagal tarnybos sprendimus antrinė teisinė pagalba jau yra teikiama dviejose bylose, už antrinės teisinės pagalbos teikimą kitose bylose valstybė garantuoja ir apmoka 50 procentų antrinės teisinės pagalbos išlaidų.“

6 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 15 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Asmenys, norintys gauti pirminę teisinę pagalbą, turi teisę kreiptis į savivaldybės, **kurioje gyvena**, vykdomąją instituciją pagal savo deklaruotą gyvenamąją vietą arba, kai asmuo neturi gyvenamosios vietos, į savivaldybės, kurioje asmuo gyvena, vykdomąją instituciją. Laisvės atėmimo bausmę atliekantys asmenys ir kardomojo kalinimo vietose laikomi asmenys turi teisę kreiptis į savivaldybės vykdomąją instituciją pagal laisvės atėmimo vietą.“

2. Pakeisti 15 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pirminė teisinė pagalba turi būti suteikta iš karto, kai asmuo kreipiasi į savivaldybės vykdomąją instituciją. Jeigu nėra galimybės iš karto suteikti pirminę teisinę pagalbą, pareiškėjui pranešama apie priėmimo laiką, kuris turi būti ne vėlesnis kaip 5 darbo dienos nuo kreipimosi dienos. **Jeigu, vadovaujantis šio įstatymo 11 straipsnio 6 dalimi, pirminė teisinė pagalba neteikiama, apie tai asmuo informuojamas raštu ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo atsisakyti teikti pirminę teisinę pagalbą dienos. Atsisakymas teikti pirminę teisinę pagalbą gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.**“

3. Pakeisti 15 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Pirminę teisinę pagalbą teikia savivaldybės vykdomosios institucijos valstybės tarnautojai, kurių pareigybių aprašymuose nustatytos teisinio pobūdžio funkcijos, darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, kuriose numatytos teisinio pobūdžio darbo funkcijos, ir gaunantys darbo užmokestį iš savivaldybės biudžeto, (toliau – savivaldybių tarnautojai) arba advokatai (advokatų profesinės bendrijos), arba viešosios įstaigos, su kuriais savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo, **arba tarnyba šio straipsnio 8 ir 9 dalyse nurodytais atvejais.** Advokatūros įstatymo nustatyta tvarka pirminę teisinę pagalbą gali teikti ir advokato padėjėjas, kai su jo praktikos vadovu savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo. Savivaldybės vykdomosios institucijos, atsižvelgdamos į pirminės teisinės pagalbos kokybę, efektyvumą ir ekonomiškumą, pasirenka konkretų pirminės teisinės pagalbos teikimo būdą.“

4. Pakeisti 15 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Kai pareiškėjas kreipiasi dėl savivaldybės vykdomosios institucijos, kurios tarnautojas teikia pirminę teisinę pagalbą, veiksmų ar neveikimo, tas savivaldybės vykdomosios institucijos tarnautojas informuoja pareiškėją apie galimą interesų konfliktą. Jeigu pareiškėjas sutinka, toks savivaldybės vykdomosios institucijos tarnautojas teikia pirminę teisinę pagalbą. Jeigu pareiškėjas nesutinka, kad pirminę teisinę pagalbą teiktų toks savivaldybės tarnautojas, šis jam pasiūlo kreiptis į advokatą (advokatų profesinę bendriją) ar į viešąją įstaigą, su kuriais savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartį dėl pirminės teisinės pagalbos teikimo, arba į tarnybą. Kai pareiškėjas

šiuo atveju kreipiasi į tarnybą, ši suteikia pirminę teisinę pagalbą arba organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą sudarydama sutartis su advokatais ar viešosiomis įstaigomis.“

5. Papildyti 15 straipsnį nauja 9 dalimi:

„9. Kai pareiškėjui reikalinga pirminė teisinė pagalba šio įstatymo 31 straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju, tarnyba suteikia pirminę teisinę pagalbą arba organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą sudarydama sutartis su advokatais ar viešosiomis įstaigomis.“

6. Buvusias 15 straipsnio 9 ir 10 dalis laikyti atitinkamai 10 ir 11 dalimis.

7 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima tarnyba. Sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimamas iš karto, kai asmuo kreipiasi. Jeigu nėra galimybės sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti iš karto, **civilinėse, administracinėse ir administracinių nusižengimų bylose** jis priimamas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos, **baudžiamosiose bylose – iki proceso veiksmų atlikimo dienos, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos.** Apie priimtą sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo tarnyba nedelsdama raštu praneša pareiškėjui ir advokatui. Jeigu pareiškėjas nepateikė visų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų, reikalingų sprendimui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti, tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą gavimo dienos praneša pareiškėjui apie būtinybę per tarnybos nustatytą terminą, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 5 darbo dienos, pateikti trūkstamus dokumentus. Jeigu pagal prašyme suteikti antrinę teisinę pagalbą pateiktą informaciją sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo, atsižvelgiant į pareiškėjo interesus, turi būti priimtas skubiai, tarnyba gali nustatyti trumpesnę kaip 5 darbo dienų terminą trūkstamiems dokumentams pateikti. Tarnybos sprendimai gali būti skundžiami **Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba** teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme (toliau – Administracinių bylų teisenos įstatymas) ~~įstatymo~~ nustatyta tvarka.“

2. Pakeisti 18 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Antrinę teisinę pagalbą visose proceso ikiteisminėse (neteisminėse) ir teisminėse stadijose paprastai teikia vienas (tas pats) advokatas. Tarnybos sprendimu antrinę teisinę pagalbą teikti paskirtas advokatas gali būti pakeistas pareiškėjo arba paties advokato motyvuotu rašytiniu prašymu, jeigu nustatomas interesų konfliktas arba kitos aplinkybės, dėl kurių antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje. Pareiškėjo rašytiniu prašymu advokatas taip pat gali būti pakeistas, jeigu pateikiamas šio įstatymo 17 straipsnio 5 dalyje nurodytas sutikimas ir tarnyba su advokatu sudaro sutartį konkrečioje byloje. Be to, advokatas gali būti pakeistas tarnybos iniciatyva, pasibaigus paskirto advokato sutarčiai dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ar sustabdžius šios sutarties vykdymą. **Advokatas turi nedelsdamas nuo dienos, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie interesų konfliktą arba kitas aplinkybes, dėl kurių negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje, informuoti apie tai tarnybą.** Sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikiančio advokato pakeitimo priima tarnyba.“

3. Pakeisti 18 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. Kai šio įstatymo 12 straipsnio 67 punkte nurodyto pareiškėjo turtinė padėtis pasikeičia taip, kad jo turimas turtas ir pajamos arba turtas ir pajamos, kuriais jis gali laisvai disponuoti, nebeatitinka anksčiau nustatyto jo turto ir pajamų lygio teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, bet atitinka kitą turto ir pajamų lygį, šis pareiškėjas nedelsdamas turi apie tai pranešti tarnybai ir pateikti naują deklaraciją antrinei teisinei pagalbai gauti. Šiuo atveju tarnyba nustato kitą valstybės garantuojamos ir apmokamos antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį.“

4. Pakeisti 18 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. Tarnyba turi teisę iš valstybės ir savivaldybių institucijų, ~~valstybės taip pat~~ registru, ~~valstybės informacinių sistemų~~, kitų fizinių ar juridinių asmenų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka gauti jų turimą informaciją, **duomenis (įskaitant specialių kategorijų asmens duomenis)**, reikalingą reikalingus nustatyti, ar asmuo turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, ar pareiškėjų prašymuose ir prie jų pridėtuose dokumentuose pateikti duomenys yra teisingi. Šios institucijos ir asmenys prašomą informaciją turi pateikti tarnybai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos.“

8 straipsnis. 19 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 19 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pareiškėjas apmoka **teisingumo ministro nustatyta tvarka apskaičiuotų** 50 arba 75 procentus antrinės teisinės pagalbos išlaidų, susijusių su gynyba ir atstovavimu bylose, gavęs tarnybos pranešimą. Tarnyba pranešime pareiškėjui nurodo mokėtiną antrinės teisinės pagalbos išlaidų sumą, sąskaitą, į kurią jis turi šią sumą mokėti, ir mokėjimo terminą.“

9 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 21 straipsnio 9 dalį.

~~9. Pagal Baudžiamojo proceso kodekso 388 straipsnio 3 dalį trauktino baudžiamojon atsakomybėn juridinio asmens atstovu gali būti skiriamas ir antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas, mutatis mutandis taikant šio straipsnio 1–7 dalių nuostatas, reglamentuojančias advokato parinkimo ir paskyrimo tvarką.~~

10 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 22 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Sveikatos priežiūros įstaiga, kreipdamasi dėl antrinės teisinės pagalbos suteikimo Psichikos sveikatos priežiūros įstatymo arba Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo nurodytais atvejais, pateikia tarnybai teisingumo ministro nustatytos formos pranešimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo. Tarnyba sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima šio pranešimo gavimo dieną arba artimiausią darbo dieną, jeigu pranešimas gautas ne darbo laiku, ir nedelsdama apie priimtą sprendimą raštu praneša sveikatos priežiūros įstaigai. Sveikatos priežiūros įstaiga privalo su tarnybos sprendimu dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo supažindinti šio įstatymo 12 straipsnio 78 punkte nurodytą asmenį ir sudaryti tinkamas sąlygas jo ir advokato bendravimui **jam ir advokatui bendrauti**.“

11 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 23 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) pasikeičia asmens turto ir pajamų lygis teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą ir asmuo netenka teisės gauti antrinę teisinę pagalbą pagal šį įstatymą, įskaitant šio įstatymo 12 straipsnio 67 punkte nurodytą atvejį;“.

2. Pakeisti 23 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Sprendimą nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą priima tarnyba arba ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas (kai gynėjo dalyvavimas būtinas pagal Baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnį). Jeigu pareiškėjas pagal tarnybos sprendimą turi apmokėti 50 arba 75 procentus antrinės teisinės pagalbos išlaidų, sprendime nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą nurodoma mokėtina antrinės teisinės pagalbos išlaidų suma, sąskaita, į kurią ši suma turi būti sumokėta, ir mokėjimo terminas. Ši suma turi būti sumokėta per 19 straipsnio 3 dalyje nurodytą terminą. Tarnybos sprendimas nutraukti antrinės teisinės pagalbos teikimą gali būti skundžiamas **Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba** teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

12 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 24 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Jeigu antrinė teisinė pagalba buvo teikiama šio įstatymo 12 straipsnio 67 punkte nurodytam asmeniui ir pasikeičia aplinkybės, dėl kurių jis buvo priskirtas prie tame punkte nurodytų asmenų, tačiau šis asmuo negali būti priskirtas prie šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte arba 12 straipsnio 34 ar 56 punkte nurodytų asmenų, toks asmuo privalo per tarnybos nustatytą terminą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas į valstybės biudžetą. Jeigu asmuo šių išlaidų negrąžina, jos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.“

2. Pakeisti 24 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Jeigu antrinė teisinė pagalba buvo teikiama šio įstatymo 12 straipsnio 4415 punkte nurodytam asmeniui, pasibaigus bylai dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko grąžinimo pagal Hagos konvenciją, tarnyba, remdamasi šio asmens pateiktais dokumentais, įvertina, ar asmuo gali būti priskirtas prie šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte arba 12 straipsnio 34 ar 56 punkte nurodytų asmenų. Teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodančius dokumentus asmuo turi pateikti tarnybai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo bylos dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko grąžinimo pagal Hagos konvenciją pabaigos dienos. Jeigu šis asmuo negali būti priskirtas prie šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalies 1 punkte arba 12 straipsnio 34 ar 56 punkte nurodytų asmenų, jis privalo per tarnybos nustatytą terminą grąžinti suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidas į valstybės biudžetą. Jeigu šio asmens turtas ir pajamos atitinka antrąjį turto ir pajamų lygį teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, jis privalo per tarnybos nustatytą terminą į valstybės biudžetą grąžinti 50 procentų suteiktos antrinės teisinės pagalbos išlaidų. Asmeniui šių išlaidų negrąžinus arba per šioje dalyje nustatytą terminą nepateikus teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodančių dokumentų, antrinės teisinės pagalbos išlaidos išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.“

13 straipsnis. 29 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 29 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„29 straipsnis. Kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenančių fizinių asmenų teisės gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą nustatymo ypatumai

Jeigu kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenančių fizinių asmenų turtas ir pajamos viršija Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius valstybės garantuojamai teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, tačiau jie nurodo, kad neturi galimybės atlyginti bylinėjimosi išlaidų, tarnyba privalo nustatyti, ar pareiškėjas gali sumokėti bylinėjimosi išlaidas, atsižvelgiant į jo nuolatinės gyvenamosios vietos ar vietos, kurioje pareiškėjas paprastai daugiausia gyvena, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje pragyvenimo išlaidas, ir turi teisę priimti sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą.“

14 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 30 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„30 straipsnis. Kompetentinga institucija

1. **Tarnyba yra Lietuvos Respublikos institucija (toliau – priimanči institucija), įgaliota priimti iš kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingų institucijų prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą tarptautiniuose ginčiuose (toliau – teisinės pagalbos prašymas), yra Teisingumo ministerija ir Lietuvos Respublikos institucija, įgaliota kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms siųsti prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.**

2. ~~Lietuvos Respublikos institucija, įgaliota kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms siųsti prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą (toliau – siunčianti institucija), yra Teisingumo ministerija.~~

3.2. Teisingumo ministerija pateikia Europos Komisijai informaciją, reikalingą šio įstatymo priede nurodytiems Europos Sąjungos teisės aktams įgyvendinti.“

15 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 31 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„31 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčiuose ypatumai, kai ~~Teisingumo ministerija-tarnyba~~ yra **teisinės pagalbos prašymus** priimanči institucija

1. Pareiškėjas turi teisę pateikti teisinės pagalbos prašymą Europos Sąjungos valstybės narės, kurioje pareiškėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar vietą, kurioje jis paprastai ~~daugiausia~~ gyvena, kompetentingai institucijai arba tiesiogiai ~~Teisingumo ministerijai-tarnybai~~, jeigu byla turi būti sprendžiama Lietuvos Respublikos teisme arba Lietuvos Respublikoje turi būti vykdomas sprendimas.

2. Teisinės pagalbos prašymai ir asmens teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą įrodantys dokumentai, pateikiami **teisinės pagalbos prašymus** priimančiai institucijai, turi būti išversti į lietuvių kalbą arba kitą kalbą, kurią Lietuvos Respublika yra Europos Komisijai nurodžiusi kaip jai priimtina kalbą. Šie dokumentai neturi būti legalizuoti ir jiems netaikomi tolygūs formalumai.

3. ~~Teisingumo ministerija-Tarnyba~~, gavusi teisinės pagalbos prašymą iš kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos, privalo ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo šio prašymo ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos jį išnagrinėti ir priimti sprendimą dėl teisinės pagalbos prašymo perdavimo atitinkamai savivaldybės vykdomajai institucijai arba tarnybai. ~~Teisingumo ministerija turi teisę atsisakyti perduoti teisinės pagalbos prašymą, jeigu pateikti ne visi šiame įstatyme nustatyti dokumentai. Teisingumo ministerija, priėmusi sprendimą atsisakyti perduoti teisinės pagalbos prašymą, apie tai nedelsdama praneša pareiškėjui-teikimo.~~

4. ~~Savivaldybės vykdomoji institucija arba tarnyba~~ **Tarnyba** apie priimtą sprendimą dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo privalo pranešti pareiškėjui **ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos**. Jeigu atsisakoma teikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, privalo būti nurodytos šio sprendimo priežastys. Sprendimas atsisakyti teikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą gali būti skundžiamas **Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba** teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

16 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„32 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčiuose ypatumai, kai ~~Teisingumo ministerija-tarnyba~~ yra **prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą** siunčianti institucija

1. Jeigu byla sprendžiama kitos Europos Sąjungos valstybės narės teisme arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje vykdomas sprendimas, pareiškėjas, kurio nuolatinę gyvenamąją vietą yra Lietuvos Respublikoje ar kuris paprastai ~~daugiausia~~ gyvena Lietuvos Respublikoje, turi teisę teisinės pagalbos prašymą ir pareiškėjo teisę gauti teisinę pagalbą įrodančius dokumentus pateikti tiesiogiai tos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai arba per **prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą** siunčiančią instituciją – ~~Teisingumo ministeriją-tarnybą~~.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti dokumentai turi būti išversti į kitos Europos Sąjungos valstybės narės oficialią kalbą arba vieną iš jos oficialių kalbų, kuri yra ir viena iš Europos Sąjungos institucijų kalbų, arba kitą kalbą, kurią kita Europos Sąjungos valstybė narė yra nurodžiusi Europos Komisijai kaip jai priimtina kalbą.

3. ~~Teisingumo ministerija-Tarnyba~~ turi teisę atsisakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą, jeigu teisinės pagalbos prašymas akivaizdžiai nepagrįstas arba jam netaikytinas šis skirsnis. ~~Teisingumo ministerija-Tarnyba~~, priėmusi sprendimą atsisakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą, pareiškėjui turi nurodyti tokio atsisakymo priežastis. Sprendimas atsisakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

4. ~~Teisingumo ministerija-Tarnyba~~ turi pranešti pareiškėjui apie dokumentus, kurių reikia, kad teisinės pagalbos prašymas būtų nagrinėjamas kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, ir

užtikrinti teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimą pagal šio įstatymo 34 straipsnio 2 dalies 2 punktą. ~~Teisingumo ministerija-Tarnyba~~ privalo teisinės pagalbos prašymą ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančius dokumentus išsiųsti kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai per 15 kalendorinių dienų nuo prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimų į šio straipsnio 2 dalyje nurodytą kalbą gavimo dienos.

5. ~~Teisingumo ministerija-Tarnyba~~ šiame straipsnyje nurodytus veiksmus atlieka nemokamai. Jeigu kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentinga institucija atsisako teikti teisinės pagalbos prašyme nurodytą valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, pareiškėjas privalo atlyginti Teisingumo ministerijos turėtas teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidas.“

17 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 34 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„34 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčiuose išlaidos

1. Tarptautinio ginčo atveju į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas, be šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytų išlaidų, įeina:

1) vertimo žodžiu išlaidos;

2) teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidos;

~~2)3)~~ teismo ar kompetentingos institucijos pareikalautų ir pareiškėjo pateikiamų būtinų procesinių dokumentų vertimo išlaidos;

~~3)4)~~ kelionės išlaidos, kurias turi apmokėti pareiškėjas tais atvejais, kai su pareiškėjo byla susijusių asmenų dalyvavimas teismo posėdyje būtinas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus ar pagal teismo sprendimą ir teismas nutaria, kad šie asmenys negali būti apklausti jokių kitu teismui priimtiniu būdu.

2. Tarptautinio ginčo atveju, kai pareiškėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar vietą, kurioje ~~paprastai daugiausia~~ gyvena, Lietuvos Respublikoje, į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas įeina išlaidos:

1) susidariusios dėl teisinės pagalbos, kuri buvo suteikta Lietuvos Respublikoje iki to laiko, kol teisinės pagalbos prašymas buvo gautas kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurioje sprendžiama byla arba turi būti vykdomas sprendimas;

2) susijusios su teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimu.“

18 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

1. Papildyti įstatymo priedą nauju 3 punktu:

„**3. 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (OL 2009 L 7, p. 1).**“

2. Buvusį įstatymo priedo 3 punktą laikyti 4 punktu.

3. Papildyti įstatymo priedą 5 punktu:

„**5. 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/1919 dėl teisinės pagalbos įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui ir prašomiems perduoti asmenims vykstant Europos arešto orderio vykdymo procedūroms (OL 2016 L 297, p. 1).**“

19 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

2. Lietuvos Respublikos teisingumo ministras iki 2018 m. birželio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Prašymai suteikti antrinę teisinę pagalbą ar teisinės pagalbos prašymai, pateikti iki šio įstatymo įsigaliojimo, nagrinėjami pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusio Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nuostatas.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 51 STRAIPSNIO IR
PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

Vilnius

d. Nr.

1 straipsnis. 51 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 51 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:
„7) sprendžiant suėmimo skyrimo įtariamajam ar kaltinamajam klausimą, taip pat tiriant ir nagrinėjant bylas, kai įtariamasis ar kaltinamasis yra suimtas;“.
2. Papildyti 51 straipsnio 1 dalį nauju 10 punktu:
„10) kai asmuo yra laikinai sulaikytas šio Kodekso 140 straipsnio nustatyta tvarka;“.
3. Buvusį 51 straipsnio 1 dalies 10 punktą laikyti 11 punktu.
4. Pakeisti 51 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:
„3. Šiame straipsnyje nurodytais atvejais, taip pat šio Kodekso 50 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais, jeigu gynėjo nėra pasikvietęs pats įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis arba jų pavedimu ar sutikimu nėra pakvietę kiti asmenys, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas privalo pranešti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą organizuojančiai institucijai ar jos nurodytam koordinatoriui apie tai, kad įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam būtinas gynėjas, ir paskirti šios institucijos parinktą gynėją. Gynėją poilsio ir švenčių dienomis bei valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą organizuojančios institucijos ne darbo valandomis ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas paskiria remdamasis šios institucijos sudarytais advokatų, teikiančių valstybės garantuojamą teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose, budėjimo sąrašais. Įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam apie paskirtą gynėją pranešama įteikiant ar išsiunčiant nutarties ar nutarimo paskirti gynėją nuorašą.“

2 straipsnis. Kodekso priedo pakeitimas

- Papildyti Kodekso priedą 20 punktu:
„20. 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/1919 dėl teisinės pagalbos įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui ir prašomiems perduoti asmenims vykstant Europos arešto orderio vykdymo procedūroms (OL 2016 L 297, p. 1).“

3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisinių institucijų
koordinavimo direktorė
Monika Sinkevičiūtė
2018-01-31

Strateginio valdymo departamentu
Dokumentų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė
Monika Rutkauskienė
2018-01-31

Teisingumo ministrė
Vilida Vainiūtė
2018-02-02

LIETUVOS RESPUBLIKOS
BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 51 STRAIPSNIO IR
PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 51 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 51 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) **sprendžiant suėmimo skyrimo įtariamajam ar kaltinamajam klausimą, taip pat tiriant ir nagrinėjant bylas, kai įtariamasis ar kaltinamasis yra suimtas;**“.

2. Papildyti 51 straipsnio 1 dalį nauju 10 punktu:

„10) **kai asmuo yra laikinai sulaikytas šio Kodekso 140 straipsnio nustatyta tvarka;**“.

3. Buvusį 51 straipsnio 1 dalies 10 punktą laikyti 11 punktu.

4. Pakeisti 51 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Šiame straipsnyje nurodytais atvejais, taip pat šio Kodekso 50 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais, jeigu gynėjo nėra pasikvietęs pats įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis arba jų pavedimu ar sutikimu nėra pakvieta kiti asmenys, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas privalo pranešti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą organizuojančiai institucijai ar jos nurodytam koordinatoriui apie tai, kad įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam būtinas gynėjas, ir paskirti šios institucijos parinktą gynėją. Gynėją poilsio ir švenčių dienomis bei valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą organizuojančios institucijos ne darbo valandomis ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas paskiria remdamasis šios institucijos sudarytais advokatų, teikiančių valstybės garantuojamą teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose, budėjimo sąrašais. Įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam apie paskirtą gynėją pranešama įteikiant ar išsiunčiant nutarties ar nutarimo paskirti gynėją nuorašą.“

2 straipsnis. Kodekso priedo pakeitimas

Papildyti Kodekso priedą 20 punktu:

„20. 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/1919 dėl teisinės pagalbos įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui ir prašomiems perduoti asmenims vykstant Europos arešto orderio vykdymo procedūroms (OL 2016 L 297, p. 1).“

3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisingumo ministrė

Milda Vainiūtė

2018-02-02

LIETUVOS RESPUBLIKOS
EUROPOS SUTARTIES DĖL TEISINĖS PAGALBOS PRAŠYMŲ PERDAVIMO
RATIFIKAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1201 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„2 straipsnis. Lietuvos Respublikos pareiškimas

Lietuvos Respublikos Seimas pareiškia, kad pagal Sutarties 2 straipsnį Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba yra centrinė teisinės pagalbos prašymus perduodanti ir priimanči institucija.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisinių institucijų
departamento direktorė
Jolita Šinkevičiūtė
2018-01-31

Strateginio valdymo departame-
nto Dokumentų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė
Monika Rutkauskienė
2018-01-31

Teisingumo ministrė
Milda Vainiūtė
2018-02-02

LIETUVOS RESPUBLIKOS
EUROPOS SUTARTIES DĖL TEISINĖS PAGALBOS PRAŠYMŲ PERDAVIMO
RATIFIKAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1201 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„2 straipsnis. Lietuvos Respublikos pareiškimas

Lietuvos Respublikos Seimas pareiškia, kad pagal Sutarties 2 straipsnį Lietuvos Respublikos ~~teisingumo ministerija ir Užsienio reikalų ministerija ir Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba~~ yra **centrinė** teisinės pagalbos prašymus perduodančios institucijos **perduodanti ir**, o ~~Teisingumo ministerija yra centrinė teisinės pagalbos prašymus priimanči institucija.~~“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

**2016 M. SPALIO 26 D. EUROPOS PARLAMENTO IR EUROPOPOS SĄJUNGOS TARYBOS DIREKTYVOS (ES) 2016/1919 DĖL TEISINĖS
PAGALBOS ĮTARIAMIESIEMS IR KALTINAMIESIEMS VYKSTANT BAUDŽIAMAJAM PROCESUI IR PRAŠOMIEMS PERDUOTI
ASMENIMS VYKSTANT EUROPOS AREŠTO ORDERIO VYKDYMO PROCEDŪROMS NUOSTATAS PERKELIANČIŲ LIETUVOS
RESPUBLIKOS NACIONALINIŲ TEISĖS AKTŲ
ATITIKTIES LENTELĖ**

<p>2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Europos Sąjungos Tarybos direktyva (ES) 2016/1919 dėl teisinės pagalbos įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui ir prašomiems perduoti asmenims vykstant Europos arešto orderio vykdymo procedūroms (toliau – direktyva)</p>	<p>Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas (toliau – VGTPĮ)</p> <p>Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas (toliau – BPK)</p> <p>Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas (toliau – BK)</p> <p>Lietuvos Respublikos teismų įstatymas (toliau – Teismų įstatymas)</p> <p>Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (toliau – CK)</p> <p>Kolegialių institucijų 2004 m. rugpjūčio 26 d. įsakymas Nr. 1R-195/I-114 „Dėl Europos arešto orderio išdavimo ir asmens perėmimo pagal Europos arešto orderį taisyklių patvirtinimo“ (toliau – įsakymas)</p> <p>Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29, 30, 31, 32, 34 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projekto (toliau – VGTPĮ projektas)</p> <p>Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 51 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo (toliau – BPK projektas)</p> <p>Direktyvos straipsnio perkelti nereikia.</p>	<p>Direktyvos perkėlimo ir įgyvendinimo lygis</p>
<p>1 straipsnis</p> <p>1. Šia direktyva nustatomos bendros būtiniausios taisyklės dėl teisės į teisinę pagalbą:</p> <p>a) įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui ir</p>		

<p>b) asmenims, kurių atžvilgiu vykdomos Europos arešto orderio vykdymo procedūros pagal Pagrindų sprendimą 2002/584/TVR (toliau – prašomi perduoti asmenys).</p> <p>2. Ši direktyva papildo direktyvas 2013/48/ES ir (ES) 2016/800. Jokia šios direktyvos nuostata negali būti aiškinama kaip ribojanti tose direktyvose nustatytas teises.</p>	
<p>2 straipsnis</p> <p>1. Ši direktyva taikoma įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui, kurie pagal Direktyvą 2013/48/ES turi teisę turėti advokatą ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) kurių laisvė apribota; b) kuriems pagal Sąjungos ar nacionalinės teisės reikalavimus turi padėti advokatas arba c) kurie privalo ar kuriems leidžiama dalyvauti atliekant tiriamuosius ar įrodymų rinkimo veiksmus, tarp kurių yra bent jau: <ul style="list-style-type: none"> i) asmens atpažinimas; ii) akistata; iii) nusikaltimo atkūrimas. <p>2. Ši direktyva taip pat taikoma prašomiems perduoti asmenims juos suėmus vykdančiojoje valstybėje narėje, kurie turi teisę turėti advokatą pagal Direktyvą 2013/48/ES.</p>	<p>BPK:</p> <p>48 straipsnis. Gynėjo teisės ir pareigos</p> <p>1. Gynėjas turi teisę:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) susipažinti su įtariamojo sulaikymo protokolu ir Europos arešto orderiu; 2) dalyvauti įtariamojo ar kaltinamojo apklausoje, taip pat be pašalinių susitikti su įtariamuoju ar kaltinamuoju prieš apklausą arba prieš teismo posėdį; 3) nekludomai bendrauti ir be pašalinių susitikti su įtariamuoju ar kaltinamuoju. Susitikimų su sulaikytu ar suimtu įtariamuoju ar kaltinamuoju skaičius ir trukmė neribojami; 4) dalyvauti veiksmuose, kurie atliekami su įtariamuoju ar kaltinamuoju, taip pat įtariamojo ar kaltinamojo arba jų gynėjo prašymu atliekamuose veiksmuose; 5) ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar teisėjo leidimu <u>dalyvauti bet kokiuose kituose įrodymų rinkimo veiksmuose</u>; 6) dalyvaujamas atliekant šios dalies 2, 4, 5 punktuose nurodytus veiksmus užduoti klausimus, prašyti paaiškinimų ir daryti pareiškimus; 7) savarankiškai rinkti gynybai reikalingus duomenis, kuriuos gynėjas gali gauti nesinaudodamas procesinėmis prievartos priemonėmis: gauti iš įmonių, įstaigų ir organizacijų bei asmenų gynybai reikalingus dokumentus ir daiktus, kalbėtis su asmenimis apie jiems žinomas įvykio aplinkybes, apžiūrėti ir fotografuoti įvykio vietą, transporto priemones ar kitaip fiksuoti gynybai reikalingą informaciją; 8) ikiteisminio tyrimo metu susipažinti su proceso veiksmų dokumentais šio Kodekso nustatytais atvejais ir tvarka; 9) pateikti prašymus ir pareikšti nušalinimus; 10) šio Kodekso nustatyta tvarka apskusti ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro, ikiteisminio tyrimo teisėjo ir teismo veiksmus bei sprendimus ir dalyvauti teismo posėdžiuose nagrinėjant šiuos skundus;

Visiškas

11) susižinoti su Europos arešto orderį išdavusioje ar vykdančioje valstybėje paskirtu gynėju ir gauti bei teikti gynybai reikalingus dokumentus ir daiktus.

51 straipsnis. Būtinąs gynėjo dalyvavimas

1. Gynėjo dalyvavimas būtinas:

- 1) nagrinėjant bylas dėl veikų, kuriomis įtariamas ar kaltinamas nepilnametis;
 - 2) nagrinėjant neregijų, kurčių, nebylių ir kitų asmenų, dėl fizinių ar psichinių trūkumų negalinių pasinaudoti savo teise į gynybą, bylas;
 - 3) nagrinėjant nemokančių proceso kalbos asmenų bylas;
 - 4) kai yra įtariamųjų ar kaltinamųjų gynybos interesų prieštaravimų, jeigu bent vienas iš jų turi gynėją;
 - 5) nagrinėjant bylas dėl nusikaltimų, už kuriuos gali būti skiriamas laisvės atėmimas iki gyvos galvos;
 - 6) šio Kodekso XXXII skyriuje nustatyta tvarka nagrinėjant bylą kaltinamajam nedalyvaujant;
 - 7) tiriant ir nagrinėjant bylas, kai įtariamasis ar kaltinamasis yra suimtas;
 - 8) kai sprendžiama dėl asmens išdavimo (ekstradicijos) arba perdavimo Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį;
 - 9) nagrinėjant bylą teisme pagreitinto proceso tvarka.
 - 10) kitais šio Kodekso numatytais atvejais.
2. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras motyvuotu nutarimu ar teismas motyvuota nutartimi turi teisę pripažinti, kad gynėjo dalyvavimas būtinas ir kitais atvejais, jeigu, jų nuomone, be gynėjo pagalbos įtariamąjį ar kaltinamąjį teisės ir teisėti interesai nebūtų reikiamai ginami.

190 straipsnis. Akistata

2. Apklausias į akistatą suvestus asmenis, turi būti laikomasi šiame Kodekse numatytų bendrųjų liudytojo ir įtariamąjo apklausos taisyklių. Akistatoje, kurioje dalyvauja įtariamasis, įtariamąjo prašymu turi dalyvauti jo gynėjas.

192 straipsnis. Asmens parodymo atpažinti tvarka

3. Atliekant asmens parodymą atpažinti, kuriame dalyvauja įtariamasis, įtariamąjo prašymu turi dalyvauti jo gynėjas.

196 straipsnis. Parodymų patikrinimas vietoje

2. Asmuo, kurio parodymai tikrinami ar tikslinami, savarankiškai parodo vietą, apie kurią davė parodymus, paaiškina savo ankstesnius parodymus akivaizdžiai juos susiedamas su

aplinkybėmis vietoje ir atsako į užduodamus klausimus. Parodymų patikrinimo vietoje metu turi būti laikomasi šame Kodekse numatytų bendrųjų liudytojo ir įtariamojo apklausos taisyklių. Atliekant parodymų patikrinimą vietoje, kuriame dalyvauja įtariamasis, įtariamojo prašymu turi dalyvauti jo gynėjas.

197 straipsnis. Eksperimentas

2. Eksperimente, kuriame dalyvauja įtariamasis, įtariamojo prašymu turi dalyvauti jo gynėjas.

VGTPĮ:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą asmenims, kad šie galėtų tinkamai ginti pažeistas ar ginčijamas savo teises ir įstatymų saugomus interesus.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo savokos

1. Antrinė valstybės garantuojama teisinė pagalba (toliau – antrinė teisinė pagalba) – dokumentų rengimas, gynyba ir atstovavimas byloje, įskaitant vykdymo procesą, atstovavimas išankstinio ginčų sprendimo ne teisme atvejais, jeigu tokią tvarką nustato įstatymai ar teismo sprendimas. Antrinė teisinė pagalba taip pat apima bylinėjimosi išlaidų byloje, išnagrinėtose civilinio proceso tvarka, atlyginimą, su bylos nagrinėjimu administracinio proceso tvarka susijusių išlaidų ir su baudžiamojoje byloje pareikšto civilinio ieškinio nagrinėjimu susijusių išlaidų atlyginimą.

3. Gynyba ir atstovavimas byloje – įstatymų reglamentuojami procesiniai veiksmai ginant įtariamojo, kaltinamojo, nuteistojo ar atstovaujamojo teises ir interesus baudžiamosiose, civilinėse (išskyrus arbitražo bylas) ir administracinėse byloje, taip pat tarptautinėse teisminėse institucijose, kurių jurisdikciją ar kompetenciją spręsti dėl Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausančių asmenų teisių pažeidimų yra pripažinusi Lietuvos Respublika, jeigu šiose institucijose nėra teikiama teisinė pagalba.

11 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą

2. Antrinę teisinę pagalbą turi teisę gauti:

1) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, kurių turtas ir metinės pajamos neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą;

- 2) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, nurodyti šio įstatymo 12 straipsnyje;
- 3) kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nurodyti asmenys.

12 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas

Teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, turi:

- 1) asmenys, kurie turi teisę gauti teisinę pagalbą nagrinėjant baudžiamąsias bylas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas) 51 straipsnį;

BPK:

10 straipsnis. Įtariamąjo, kaltinamojo ir nuteistojo teisės į gynybą užtikrinimas

1. Įtariamasis, kaltinamasis ir nuteistasis turi teisę į gynybą. Ši teisė jiems užtikrinama nedelsiant nuo sulaikymo arba pirmosios apklausos momento.

21 straipsnis. Įtariamasis

4. Įtariamasis turi teisę: žinoti, kuo jis įtiriamas; nuo sulaikymo ar pirmosios apklausos momento turėti gynėją; gauti vertimą žodžiu ir raštu; informuoti konsulines įstaigas ir vieną asmenį; gauti skubią medicinos pagalbą; žinoti maksimalų terminą, kiek valandų (dienų) gali būti ribojama jo laisvė iki bylos nagrinėjimo teisminėje institucijoje pradžios; duoti parodymus ar tylėti; pateikti tyrimui reikšmingus dokumentus ir daiktus; pateikti prašymus; pareikšti nušalinimus; susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga; apskusti ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro ar ikiteisminio tyrimo teisėjo veiksmus bei sprendimus.

81 straipsnis. Liudytojo teisės

Liudytojas turi teisę:

- 1) duoti parodymus savo gimtąja kalba ir naudotis vertėjo paslaugomis, jei apklausa vyksta jam nesuprantama kalba;
- 2) susipažinti su savo parodymų protokolu ir daryti jame pakeitimus bei pataisas;
- 3) prašyti, kad būtų daromi jo parodymų garso ir vaizdo įrašai;
- 4) pats surašyti parodymus;
- 5) įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka prašyti taikyti jam apsaugos nuo nusikalstamo poveikio priemones;

- 6) gauti turėtų išlaidų atlyginimą;
7) turėti atstovą.

82 straipsnis. Liudijimo ypatumai

3. Asmuo, kuris prokuroro nutarimu yra apklausiamas apie savo galimai padarytą nusikalstamą veiką, turi teisę apklausos metu turėti įgaliojimą atstovą, reikalaujant būti pripažintas įtariamuoju. Tokiam asmeniui netaikoma atsakomybė, numatyta šio Kodekso 83 straipsnio 2 ir 4 dalyse.

187 straipsnis. Pranešimas apie įtarimą

1. Prieš pirmąją apklausą įtariamajam turi būti pasirašytinai įteiktas pranešimas apie įtarimą ar prokuroro nutarimas pripažinti įtariamuoju. Kai užsienio valstybės pilietis, įtariamasis dėl nusikaltimo, už kurį numatyta atsakomybė Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių ir Baudžiamojo kodekso 7 straipsnio pagrindais, yra ne Lietuvos Respublikos teritorijoje ir Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių numatytais atvejais negali būti išduotas ar perduotas Lietuvos Respublikai, prokuroro prašymu jis įtariamuoju pripažįstamas ikiteisminio tyrimo teisėje nutartimi. Pranešime apie įtarimą, prokuroro nutarime ar ikiteisminio tyrimo teisėje nutartyje pripažinti įtariamuoju turi būti nurodyta nusikalstama veikla (padarymo vieta, laikas, kitos aplinkybės) ir baudžiamasis įstatymas, numatantis tą nusikalstamą veiką, taip pat išvardytos įtariamąjo teisės.

BK:

10 straipsnis. Nusikalstamų veikų rūšys

Nusikalstamos veikos skirstomos į nusikaltimus ir baudžiamuosius nusižengimus.

11 straipsnis. Nusikaltimas

1. Nusikaltimas yra pavojinga ir šiame kodekse uždrausta veikla (veikimas ar neveikimas), už kurią numatyta laisvės atėmimo bausmė.
2. Nusikaltimai yra tyčiniai ir neatsargūs. Tyčiniai nusikaltimai skirstomi į nesunkius, apysunkius, sunkius ir labai sunkius.
3. Nesunkus nusikaltimas yra tyčinis nusikaltimas, už kurį baudžiamajame įstatyme numatyta didžiausia bausmė neviršija trejų metų laisvės atėmimo.
4. Apysunkis nusikaltimas yra tyčinis nusikaltimas, už kurį baudžiamajame įstatyme numatyta didžiausia bausmė viršija trejus metus laisvės atėmimo, bet neviršija šešių metų laisvės atėmimo.

3. Ši direktyva tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip numatyta 1 dalyje, taip pat taikoma asmenims, kurie pradžioje nebuvo įtariamieji ar kaltinamieji, bet tapo įtariamaisiais ar kaltinamaisiais policijos ar kitos teisėsaugos institucijos apklausų metu.

<p>4. Nedarant poveikio teisei į teisingą bylos nagrinėjimą, atvejais, susijusiems su nedideliais pažeidimais:</p> <p>a) kai valstybės narės teisėje numatyta, kad sankciją skiria kita valdžios institucija nei jurisdikciją baudžiamosiose bylose turintis teismas, o tokios sankcijos skyrimas gali būti apeliacine tvarka apskųstas ar perduotas tokiam teismui, arba</p> <p>b) kai kaip sankcija negali būti skirtas laisvės atėmimas,</p> <p>ši direktyva taikoma tik jurisdikciją baudžiamosiose bylose turinčiame teisme vykstančiam procesui.</p> <p>Bet kuriuo atveju ši direktyva taikoma, kai priimamas sprendimas dėl suėmimo ir suėmimo metu, visais procedūros vykdymo etapais, kol procedūra bus baigta vykdyti.</p>	<p>5. Sunkus nusikaltimas yra tyčinis nusikaltimas, už kurį baudžiamajame įstatyme numatyta didžiausia bausmė viršija šešerius metus laisvės atėmimo, bet neviršija dešimties metų laisvės atėmimo.</p> <p>6. Labai sunkus nusikaltimas yra tyčinis nusikaltimas, už kurį baudžiamajame įstatyme numatyta didžiausia bausmė viršija dešimt metų laisvės atėmimo.</p> <p>12 straipsnis. Baudžiamasis nusižengimas</p> <p>Baudžiamasis nusižengimas yra pavojinga ir šiame kodekse uždrausta veika (veikimas ar neveikimas), už kurią numatyta bausmė, nesusijusi su laisvės atėmimu, išskyrus areštą.</p> <p>BPK:</p> <p>44 straipsnis. Asmens teisių apsauga baudžiamojo proceso metu</p> <p>8. Kiekvienas nusikalstamos veikos padarymu įtariamasis ar kaltinamas asmuo gali gintis pais <u>arba per pasirinktą gynėją, o neturėdamas pakankamai lėšų gynėjui atsilyginti turi nemokamai gauti teisinę pagalbą įstatymo, reglamentuojančio valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą, nustatyta tvarka.</u> Draudžiama kontroliuoti įtariamojo, kaltinamojo, nuteistojo, išteisiniojo ir jų gynėjo bendravimą – susitikimus, korespondenciją, pokalbius telefonu ar kitų formų bendravimą.</p> <p>50 straipsnis. Gynėjo kvietimas ir paskyrimas</p> <p>1. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ir teismas privalo išaiškinti įtariamajam ir kaltinamajam jo <u>teisę turėti gynėją nuo sulaikymo ar pirmosios apklausos momento ir suteikti galimybę šia teise pasinaudoti.</u> Sulaikytam įtariamajam užtikrinama galimybė iki pirmosios apklausos be pašalinių susitikti su gynėju. Dėl įtariamojo ar kaltinamojo prašymo turėti gynėją arba dėl gynėjo atsisakymo surašomas protokolai.</p> <p>2. Įtariamasis, kaltinamas ir nuteistas turi teisę pasirinkti ir pasikviesti sau tinkamą gynėją. Įtariamojo, kaltinamojo ar nuteistojo pavedimu gynėją gali pakviesti jų atstovai pagal įstatymą arba kiti asmenys, kuriems įtariamasis, kaltinamas ir nuteistas ar nuteistas tai paveda.</p> <p>3. Jei įtariamasis, kaltinamas ir nuteistas prašo užtikrinti gynėjo dalyvavimą ir gynėjo dalyvavimas nėra būtinas pagal šio Kodekso 51 straipsnį ar privalomas kitais įstatymų numatytais atvejais, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas išaiškina įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam teisės į valstybės garantuojamą teisinę pagalbą įgyvendinimo tvarką.</p> <p>123 straipsnis. Suėmimo skyrimo tvarka</p>
--	--

3. Remiantis šio straipsnio 2 dalyje nurodyta nutartimi suimti asmenį ne vėliau kaip per keturiasdešimt aštuonias valandas nuo suėmimo momento prokuroras pristato ikiteisminio tyrimo teisėjui, o jeigu tokių galimybių nėra, – kitam tyrimo atlikimo vietos apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjui. Teisėjas privalo pristatyti asmenį apklausti dėl suėmimo pagrįstumo. Suimto asmens apklausoje dalyvauja gynybas ir prokuroras. Apklausęs suimtą asmenį, teisėjas priima vieną iš šių sprendimų: nutartį skirti suėmimą palikti galioti (šiuo atveju teisėjas nustato konkretų suėmimo terminą) arba pakeisti šią kardomąją priemonę ar ją panaikinti.

4. Šio Kodekso 140 straipsnyje nustatyta tvarka sulaikytą asmenį, kuriam reikia skirti suėmimą, prokuroras ne vėliau kaip per keturiasdešimt aštuonias valandas nuo sulaikymo momento kartu su pareiškimu dėl suėmimo pristato tyrimo atlikimo vietos apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjui. Teisėjas privalo pristatyti asmenį apklausti dėl suėmimo pagrįstumo. Sulaikyto asmens apklausoje dalyvauja gynybas ir prokuroras. Apklausęs sulaikytą asmenį, teisėjas patenkina prokuroro pareiškimą ir priima nutartį skirti suėmimą, kurioje nustatomas konkretus suėmimo terminas, arba atsisako patenkinti pareiškimą ir priima nutartį atsisakyti skirti suėmimą ar nutartį atsisakyti skirti suėmimą ir skirti kitą kardomąją priemonę.

BPK projektas:

1 straipsnis. 51 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 51 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) **sprendžiant suėmimo skyrimo įtariamajam ar kaltinamajam klausimą, taip pat tiriant ir nagrinėjant bylas, kai įtariamasis ar kaltinamasis yra suimtas**;“.

2. Papildyti 51 straipsnio 1 dalį nauju 10 punktu:

„10) **kai asmuo yra laikinai sulaikytas šio Kodekso 140 straipsnio nustatyta tvarka**;“.

VGTPĮ:

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Antrinė valstybės garantuojama teisinė pagalba (toliau – antrinė teisinė pagalba) – dokumentų rengimas, gynyba ir atstovavimas byloje, įskaitant vykdymo procesą, atstovavimas išankstinio ginčų sprendimo ne teisme atvejais, jeigu tokią tvarką nustato įstatymai ar teismo sprendimas. Antrinė teisinė pagalba taip pat apima bylinėjimosi išlaidų byloje, išnagrinėtoje civilinio proceso tvarka, atlyginimą, su bylos nagrinėjimu administracinio proceso tvarka susijusių išlaidų ir su baudžiamojoje byloje pareikšto civilinio ieškinio nagrinėjimu susijusių išlaidų atlyginimą.

3. Gynyba ir atstovavimas byloje – įstatymų reglamentuojami procesiniai veiksmai, ginant įtariamąjį, kaltinamąjį, nuteistąjį ar atstovaujamojo teises ir interesus baudžiamosiose,

<p>3 straipsnis</p> <p>Šioje direktyvoje „teisinė pagalba“ reiškia advokato pagalbos finansavimą valstybės narės lėšomis, taip sudarant galimybę pasinaudoti teise turėti advokatą.</p>	<p>civilinėse (išskyrus arbitražo bylas) ir administracinėse bylose, taip pat tarptautinėse teisminėse institucijose, kurių jurisdikciją ar kompetenciją spęsti dėl Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausančių asmenų teisių pažeidimų yra pripažinusi Lietuvos Respublika, jeigu šiose institucijose nėra teikiama teisinė pagalba.</p>	Visiškas
<p>14 straipsnis</p> <p>Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidos</p> <p>2. Antrinės teisinės pagalbos išlaidas sudaro išlaidos, nuo kurių mokėjimo pareiškėjas atleidžiamas, tai yra: bylinėjimosi išlaidos bylose, išnagrinėtose civilinio proceso tvarka, su bylos nagrinėjimu administracinio proceso tvarka susijusios išlaidos, su baudžiamojoje byloje pareikšto civilinio ieškinio nagrinėjimu susijusios išlaidos, numatytos šio įstatymo 20 straipsnyje, išlaidos, susijusios su gynyba ir atstovavimu nagrinėjant bylas (įskaitant apeliacinę ir kasacinę tvarka nagrinėjamas bylas, nesvarbu, kas jas pradeda), taip pat vykdymo proceso išlaidos, nurodytos teisingumo ministro patvirtintoje Sprendimų vykdymo instrukcijoje, išlaidos, susijusios su procesinių dokumentų rengimu ir įrodymų rinkimu, vertimu, su atstovavimu išankstinio ginčų sprendimo ne teisme atvejais, jeigu tokia tvarka nustatyta įstatymuose ar teismo sprendime.</p> <p>36 straipsnis</p> <p>Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos finansavimas</p> <p>1. Valstybės garantuojama teisinė pagalba finansuojama iš valstybės biudžeto.</p>	<p>VGTPĮ:</p> <p>14 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidos</p> <p>2. Antrinės teisinės pagalbos išlaidas sudaro išlaidos, nuo kurių mokėjimo pareiškėjas atleidžiamas, tai yra: bylinėjimosi išlaidos bylose, išnagrinėtose civilinio proceso tvarka, su bylos nagrinėjimu administracinio proceso tvarka susijusios išlaidos, su baudžiamojoje byloje pareikšto civilinio ieškinio nagrinėjimu susijusios išlaidos, numatytos šio įstatymo 20 straipsnyje, išlaidos, susijusios su gynyba ir atstovavimu nagrinėjant bylas (įskaitant apeliacinę ir kasacinę tvarka nagrinėjamas bylas, nesvarbu, kas jas pradeda), taip pat vykdymo proceso išlaidos, nurodytos teisingumo ministro patvirtintoje Sprendimų vykdymo instrukcijoje, išlaidos, susijusios su procesinių dokumentų rengimu ir įrodymų rinkimu, vertimu, su atstovavimu išankstinio ginčų sprendimo ne teisme atvejais, jeigu tokia tvarka nustatyta įstatymuose ar teismo sprendime.</p> <p>36 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos finansavimas</p> <p>1. Valstybės garantuojama teisinė pagalba finansuojama iš valstybės biudžeto.</p>	Visiškas
<p>4 straipsnis</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad teisė į teisinę pagalbą turėtų neturintys pakankamai lėšų sumokėti už advokato pagalbą įtariamieji ir kaltinamieji, kai tai būtina teisingumo interesams apsaugoti.</p> <p>2. Valstybės narės gali įvertinti finansinę padėtį, pagrįstumą arba abu šiuos aspektus, kad nustatyti, ar turi būti suteikta teisinė pagalba pagal 1 dalį.</p> <p>3. Kai valstybė narė vertina finansinę padėtį, ji atsižvelgia į visus svarbius ir objektyvius veiksnius, kaip antai atitinkamo asmens pajamas, turtinę ir šeimos padėtį, taip pat į</p>	<p>VGTPĮ:</p> <p>11 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą</p> <p>2. <u>Antrinė teisinė pagalba turi teisę gauti:</u></p> <p>1) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, kurių turtas ir metinės pajamos <u>neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių</u> teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą;</p> <p>2) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, <u>nurodyti šio įstatymo 12 straipsnyje;</u></p> <p>3) kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nurodyti asmenys.</p> <p>12 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas</p>	Visiškas

išlaidas advokato pagalbai ir gyvenimo lygi toje valstybėje narėje, taip siekiant nustatyti, ar, laikantis taikomų kriterijų toje valstybėje narėje, įtariamasis ar kaltinamasis neturi pakankamai lėšų sumokėti už advokato pagalbą.

4. Kai valstybė narė vertina pagrįstumą, ji atsižvelgia į nusikalstamos veikos sunkumą, bylos sudėtingumą ir sankcijos, kuri galėtų būti skirta, griežtumą, taip siekiant nustatyti, ar siekiant teisingumo interesų turi būti suteikta teisinė pagalba. Bet koku atveju laikoma, kad pagrįstumo kriterijus įvykdytas šiais atvejais:
 - a) kai įtariamasis ar kaltinamasis pristatomas kompetentingą teismą ar pas teisėją, kad būtų priimtas sprendimas dėl suėmimo bet kurioje proceso stadijoje šios direktyvos taikymo srityje, ir
 - b) suėmimo metu.

Teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, turi:

- 1) asmenys, kurie turi teisę gauti teisinę pagalbą nagrinėjant baudžiamąsias bylas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas) 51 straipsnį;

BPK:

10 straipsnis.

1. Įtariamasis, kaltinamasis ir nuteistasis turi teisę į gynybą. Ši teisė jiems užtikrinama nedelsiant nuo sulaikymo arba pirmosios apklausos momento.

51 straipsnis. Būtinąs gynėjo dalyvavimas

1. Gynėjo dalyvavimas būtinas:

- 1) nagrinėjant bylas dėl veikų, kuriomis įtariamasis ar kaltinamasis nepilnametis;
- 2) nagrinėjant neregijų, kurčių, nebylių ir kitų asmenų, dėl fizinių ar psichinių trūkumų negalinių pasinaudoti savo teise į gynybą, bylas;
- 3) nagrinėjant nemokančių proceso kalbos asmenų bylas;
- 4) kai yra įtariamųjų ar kaltinamųjų gynybos interesų prieštaravimų, jeigu bent vienas iš jų turi gynybą;
- 5) nagrinėjant bylas dėl nusikaltimų, už kuriuos gali būti skiriamas laisvės atėmimas iki gyvos galvos;
- 6) šio Kodekso XXXII skyriuje nustatyta tvarka nagrinėjant bylą kaltinamajam nedalyvaujant;
- 7) tiriant ir nagrinėjant bylas, kai įtariamasis ar kaltinamasis yra suimtas;
- 8) kai sprendžiama dėl asmens išdavimo (ekstradicijos) arba perdavimo Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį;
- 9) nagrinėjant bylą teisme pagreitinto proceso tvarka.
- 10) kitais šio Kodekso numatytais atvejais.

2. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras motyvuotu nutarimu ar teismas motyvuota nutartimi turi teisę pripažinti, kad gynėjo dalyvavimas būtinas ir kitais atvejais, jeigu, jų nuomone, be gynėjo pagalbos įtariamąjį ar kaltinamąjį teisės ir teisėti interesai nebūtų reikiamai ginami.

123 straipsnis. Suėmimo skyrimo tvarka

3. Remiantis šio straipsnio 2 dalyje nurodyta nutartimi suimtą asmenį ne vėliau kaip per keturiasdešimt aštuonias valandas nuo suėmimo momento prokuroras pristato ikiteisminio

tyrimo teisėjui, o jeigu tokių galimybių nėra, – kitam tyrimo atlikimo vietos apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjui. Teisėjas privalo pristatyti asmenį apklausti dėl suėmimo pagrįstumo. Suimto asmens apklausoje dalyvauja gynėjas ir prokuroras. Apklauses suimto asmenį, teisėjas priima vieną iš šių sprendimų: nutartį skirti suėmimą palikti galioti (šiuo atveju teisėjas nustato konkretų suėmimo terminą) arba pakeisti šią kardomąją priemonę ar ją panaikinti.

4. Šio Kodekso 140 straipsnyje nustatyta tvarka sulaikytą asmenį, kuriam reikia skirti suėmimą, prokuroras ne vėliau kaip per keturiasdešimt aštuonias valandas nuo sulaikymo momento kartu su pareiškimu dėl suėmimo pristato tyrimo atlikimo vietos apylinkės teismo ikiteisminio tyrimo teisėjui. Teisėjas privalo pristatyti asmenį apklausti dėl suėmimo pagrįstumo. Sulaikyto asmens apklausoje dalyvauja gynėjas ir prokuroras. Apklauses sulaikytą asmenį, teisėjas patenkina prokuroro pareiškimą ir priima nutartį skirti suėmimą, kurioje nustatomas konkretus suėmimo terminas, arba atsisako patenkinti pareiškimą ir priima nutartį atsisakyti skirti suėmimą ar nutartį atsisakyti skirti suėmimą ir skirti kitą kardomąją priemonę.

VGTPĮ projektas:

7 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima tarnyba. Sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimamas iš karto, kai asmuo kreipiasi. Jeigu nėra galimybės sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti iš karto, **civilinėse, administracinėse ir administracinių nusižengimų bylose** jis priimamas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos, **baudžiamosiose bylose – iki proceso veiksmų atlikimo dienos, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos**. Apie priimtą sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo tarnyba nedelsdama raštu praneša pareiškėjui ir advokatui. Jeigu pareiškėjas nepateikė visų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų, reikalingų sprendimui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti, tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą gavimo dienos praneša pareiškėjui apie būtinybę per tarnybos nustatytą terminą, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 5 darbo dienos, pateikti trūkstamus dokumentus. Jeigu pagal prašymą suteikti antrinę teisinę pagalbą pateiktą informaciją sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo, atsižvelgiant į pareiškėjo interesus, turi būti priimtas skubiai, tarnyba gali nustatyti trumpesnį kaip 5 darbo dienų terminą trūkstamiems dokumentams pateikti. Tarnybos sprendimai gali būti

5. Valstybės narės užtikrina, kad teisinė pagalba būtų suteikiama nepagrįstai nedelsiant, vėliausiai prieš apklausą policijoje, kitoje teisėsaugos institucijoje arba teisminėje institucijoje, arba prieš atliekant 2 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytus tiriamuosius ar įrodymų rinkimo veiksmus.

6. Teisinė pagalba suteikiama tik baudžiamąjo proceso, kuris vyksta atitinkamą asmenį įtariant arba kaltinant nusikalstamos veikos įvykdymu, tikslais.

skundžiami Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teisminėms Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme (toliau – Administracinių bylų teisenos įstatymas) įstatymo nustatyta tvarka.“

2. Pakeisti 18 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Antrinę teisinę pagalbą visose proceso ikiteisminėse (neteisminėse) ir teisminėse stadijose paprastai teikia vienas (tas pats) advokatas. Tarnybos sprendimu antrinę teisinę pagalbą teikti paskirtas advokatas gali būti pakeistas pareiškėjo arba paties advokato motyvuotu rašytiniu prašymu, jeigu nustatomas interesų konfliktas arba kitos aplinkybės, dėl kurių antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje. Pareiškėjo rašytiniu prašymu advokatas taip pat gali būti pakeistas, jeigu pateikiamas šio įstatymo 17 straipsnio 5 dalyje nurodytas sutikimas ir tarnyba su advokatu sudaro sutartį konkrečioje byloje. Be to, advokatas gali būti pakeistas tarnybos iniciatyva, pasibaigus paskirto advokato sutarčiai dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ar sustabdžius šios sutarties vykdymą. Advokatas turi nedelsdamas nuo dienos, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie interesų konfliktą arba kitas aplinkybes, dėl kurių negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje, informuoti apie tai tarnybą. Sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikiančio advokato pakeitimo priima tarnyba.“

3. Pakeisti 18 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. Kai šio įstatymo 12 straipsnio 67 punkte nurodyto pareiškėjo turtinė padėtis pasikeičia taip, kad jo turimas turtas ir pajamos arba turtas ir pajamos, kuriais jis gali laisvai disponuoti, nebeatitinka anksčiau nustatyto jo turto ir pajamų lygio teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, bet atitinka kitą turto ir pajamų lygį, šis pareiškėjas nedelsdamas turi apie tai pranešti tarnybai ir pateikti naują deklaraciją antrinei teisei pagalbai gauti. Šiuo atveju tarnyba nustato kitą valstybės garantuojamos ir apmokamos antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį.“

4. Pakeisti 18 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. Tarnyba turi teisę iš valstybės ir savivaldybių institucijų, valstybės–taip pat registru, valstybės informacinių sistemų, kitų fizinių ar juridinių asmenų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka gauti jų turimą informaciją, duomenis (įskaitant specialių kategorijų asmens duomenis), reikalingą reikalingus nustatyti, ar asmuo turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, ar pareiškėjų prašymuose ir prie jų pridėtuose dokumentuose pateikti duomenys yra teisingi. Šios institucijos ir asmenys prašomą informaciją turi pateikti tarnybai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos.“

VGTPĮ:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą asmenims, kad šie galėtų tinkamai ginti pažeistas ar ginčijamas savo teises ir įstatymų saugomus interesus.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Antrinė valstybės garantuojama teisinė pagalba (toliau – antrinė teisinė pagalba) – dokumentų rengimas, gynība ir atstovavimas byloje, įskaitant vykdymo procesą, atstovavimas išankstinio ginčų sprendimo ne teisme atvejais, jeigu tokią tvarką nustato įstatymai ar teismo sprendimas. Antrinė teisinė pagalba taip pat apima bylinėjimosi išlaidų byloje, išnagrinėtoje civilinio proceso tvarka, atlyginimą, su bylos nagrinėjimu administracinio proceso tvarka susijusių išlaidų ir su baudžiamojoje byloje pareikšto civilinio ieškinio nagrinėjimu susijusių išlaidų atlyginimą.

3. Gynyba ir atstovavimas byloje – įstatymų reglamentuojami procesiniai veiksmai ginant įtariamąjį, kaltinamąjį, nuteistą ar atstovaujamojo teises ir interesus baudžiamosiose, civilinėse (išskyrus arbitražo bylas) ir administracinėse byloje, taip pat tarptautinėse teisminėse institucijose, kurių jurisdikciją ar kompetenciją sprendžiama dėl Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausančių asmenų teisių pažeidimų yra pripažinusi Lietuvos Respublika, jeigu šiose institucijose nėra teikiama teisinė pagalba.

11 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą

7. Antrinė teisinė pagalba neteikiama, jeigu:

- 1) pareiškėjo reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti;
- 2) atstovavimas byloje yra neperspektyvus;
- 3) pareiškėjas kreipiasi dėl neturtinės žalos, susijusios su garbės ir orumo gynimu, tačiau jis nepatyrė turtinės žalos;
- 4) prašymas yra susijęs su reikalavimu, tiesiogiai atsirandančiu dėl pareiškėjo ūkinės komercinės veiklos ar dėl jo savarankiškos profesinės veiklos;
- 5) pareiškėjas gali gauti reikiamas teises paslaugas nesinaudodamas valstybės garantuojama teisine pagalba;
- 6) pareiškėjas kreipiasi ne dėl savo teisių pažeidimo, išskyrus atstovavimo pagal įstatymą atvejus;
- 7) reikalavimas, dėl kurio kreipiamasi antrinės teisinės pagalbos, buvo perleistas pareiškėjui siekiant gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą;
- 8) pareiškėjas piktnaudžiauja valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialiosiomis ar procesinėmis teisėmis;
- 9) pareiškėjas nesutinka apmokėti nustatytą antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį;

	<p>10) iš esmės išnagrinėjus reikalavimą, nustatoma, kad antrinės teisinės pagalbos galimos išlaidos viršytų pareiškėjo turinių reikalavimų (turtinių interesų) dydį;</p> <p>11) pareiškėjui buvo suteikta antrinė teisinė pagalba kitoje byloje, tačiau jis iki nurodyto termino neapmokėjo nustatytų antrinės teisinės pagalbos išlaidų arba jų dalies;</p> <p>12) nustatoma, kad pareiškėjas savarankiškai, be advokato pagalbos, gali įgyvendinti arba apginti savo teises ar įstatymų saugomus interesus;</p> <p>13) tam pačiam pareiškėjui pagalba teikiama daugiau kaip trijose bylose;</p> <p>14) pareiškėjas per tarnybos nustatytą terminą nepateikė visų šio įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų;</p> <p>15) ginčas, dėl kurio kreipiamasi antrinės teisinės pagalbos, buvo spęstas šio įstatymo nustatyta tvarka taikınamojo tarpininkavimo būdu ir ginčo šalys sudarė taikos sutartį, tačiau pareiškėjas nesutiko ją pateikti tvirtinti teismui.</p> <p>8. Šio straipsnio 7 dalies 1, 2, 3, 4, 10, 13 punktai netaikomi antrinės teisinės pagalbos teikimui administracinių teisės pažeidimų bylose, kai antrinės teisinės pagalbos kreipiasi administracinės atsakomybės traukiamas asmuo, ir <u>baudžiamosiose bylose</u>, išskyrus prašymus dėl proceso atnaujinimo, skundus ar pareiškimus privataus kaltinimo tvarka, procesinius dokumentus, kuriems paduoti įstatymų nustatytas naikinamasis terminas yra pasibaigęs.</p>
<p>5 straipsnis</p> <p>1. Vykdančioji valstybė narė užtikrina, kad prašomi perduoti asmenys, suimti pagal Europos arešto orderį, turėtų teisę į teisinę pagalbą iki jų perdavimo arba iki tol, kol sprendimas jų neperduoti tampa galutinis.</p>	<p>BPK:</p> <p>51 straipsnis. Būtinąs gynėjo dalyvavimas</p> <p>1. <u>Gynėjo dalyvavimas būtinas:</u></p> <p>8) kai sprendžiama dėl asmens <u>išdavimo</u> (ekstradicijos) arba perdavimo Tarptautiniam baudžiamajam teismui ar pagal Europos arešto orderį;</p> <p>VGTPĮ:</p> <p>12 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas</p> <p>Teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, <u>neatsižvelgiant į Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius</u> teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, turi:</p> <p>1) asmenys, kurie turi teisę gauti teisinę pagalbą nagrinėjant baudžiamąsias bylas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas) 51 straipsnį;</p> <p>BPK:</p> <p>71¹ straipsnis. Asmens perdavimas pagal Europos arešto orderį</p>
	Visiškas

2. Išduodančioji valstybė narę užtikrina, kad prašomi perduoti asmenys, kuriems taikomos Europos arešto orderio vykdymo procedūros baudžiamojo persekiojimo tikslu ir kurie pasinaudoja teise reikalauti, kad jiems būtų paskirtas advokatas išduodančiojoje valstybėje narėje, kad šis padėtų advokatui vykdančiojoje valstybėje narėje pagal Direktyvos 2013/48/ES 10 straipsnio 4 ir 5 dalis, turėtų teisę į teisinę pagalbą išduodančiojoje valstybėje narėje, vykstant tokioms procedūroms vykdančiojoje valstybėje narėje, tiek, kiek teisinė pagalba būtina siekiant užtikrinti teisę į veiksmingą teisingumą.

3. 1 ir 2 dalyse nurodyta teisė į teisinę pagalbą gali priklausyti nuo finansinės padėties įvertinimo pagal 4 straipsnio 3 dalį, taikomą mutatis mutandis.

10. Lietuvos Respublikos pilietis ar užsienietis, kurį prašoma perduoti iš Lietuvos Respublikos pagal Europos arešto orderį, turi teisę prašyti, kad iki jo perdavimo iš Lietuvos Respublikos Europos arešto orderį išdavusioje valstybėje jam būtų paskirtas gynėjas. Apie šią asmenį, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, teisę jam suprantama kalba turi būti pranešta nedelsiant po suėmimo paskyrimo. Gavusi tokį prašymą, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra nedelsdama apie tai informuoja kompetentingą Europos arešto orderį išdavusios valstybės instituciją, o gavusi atsakymą, nedelsdama su juo supažindina šį prašymą pateikusį asmenį ir jo gynėją. Asmens prašymas Europos arešto orderį išdavusioje valstybėje paskirti gynėją nesustabdo klausimo dėl asmens perdavimo iš Lietuvos Respublikos pagal Europos arešto orderį nagrinėjimo ir asmens, dėl kurio yra įsiteisėjusi nutartis išduoti iš Lietuvos Respublikos pagal Europos arešto orderį, perdavimo vykdymo.

Isakymas:

24¹ Tais atvejais, kai pagal išduotą Europos arešto orderį Lietuvos Respublikai prašomas perduoti užsienio valstybėje esantis asmuo pageidauja Europos arešto orderio vykdymo procedūros metu turėti gynėją Lietuvos Respublikoje, kuris suteikdamas informacijos ir konsultuodamas padėtų gynėjui Europos arešto orderį vykdančiojoje valstybėje narėje, ir iki tol gynėjo nėra pasikvietęs pats asmuo arba jo sutikimu ar pavedimu nėra pakvietę kiti asmenys, Europos arešto orderį išdavusi institucija perduoti prašomam asmeniui suprantama kalba nedelsdama suteikia informaciją apie jo teisės turėti gynėją, įskaitant teisės į valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, įgyvendinimo tvarką Lietuvos Respublikoje. Ši informacija pateikiama per Europos arešto orderį vykdančios valstybės kompetentingą instituciją, kuri informavo apie asmens pageidavimą turėti gynėją Lietuvos Respublikoje.

VGTPĮ:

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą asmenims, kad šie galėtų tinkamai ginti pažeistas ar ginčijamas savo teises ir įstatymų saugomus interesus.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Antrinė valstybės garantuojama teisinė pagalba (toliau – antrinė teisinė pagalba) – dokumentų rengimas, gynyba ir atstovavimas bylose, įskaitant vykdymo procesą, atstovavimas išankstinio ginčų sprendimo ne teisme atvejais, jeigu tokia tvarką nustato įstatymai ar teismo sprendimas. Antrinė teisinė pagalba taip pat apima bylinėjimosi išlaidų bylose, išnagrinėtose civilinio proceso tvarka, atlyginimą, su bylos nagrinėjimu administracinio proceso tvarka

susijusių išlaidų ir su baudžiamojoje byloje pareikšto civilinio ieškinio nagrinėjimu susijusių išlaidų atlyginimą.

3. Gynyba ir atstovavimas byloje – įstatymų reglamentuojami procesiniai veiksmai ginant itariamojo, kaltinamojo, nuteistojo ar atstovaujamojo teises ir interesus baudžiamosiose, civilinėse (išskyrus arbitražo bylas) ir administracinėse bylose, taip pat tarptautinėse teisminėse institucijose, kurių jurisdikciją ar kompetenciją spręsti dėl Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausančių asmenų teisių pažeidimų yra pripažinusi Lietuvos Respublika, jeigu šiose institucijose nėra teikiama teisinė pagalba.

11 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą

2. Antrinę teisinę pagalbą turi teisę gauti:

- 1) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, kurių turtas ir metinės pajamos neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą;
- 2) Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys, nurodyti šio įstatymo 12 straipsnyje;
- 3) kiti Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nurodyti asmenys.

12 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turtą ir pajamas

Teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, turi:

- 1) asmenys, kurie turi teisę gauti teisinę pagalbą nagrinėjant baudžiamąsias bylas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas) 51 straipsnį;
- 2) nukentėjusieji dėl nusikaltimų atsiradusios žalos atlyginimo byloje, įskaitant atvejus, kai žalos atlyginimo klausimas yra sprendžiamas baudžiamojoje byloje;
- 3) asmenys, kuriems paskirta socialinė pašalpa pagal Lietuvos Respublikos pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą;
- 4) asmenys, išlaikomi stacionariose socialinės globos įstaigose;
- 5) asmenys, kuriems nustatytas sunkus neigalumo lygis arba kurie yra pripažinti nedarbingais, arba sukačę senatvės pensijos amžių, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis, taip pat šių asmenų globėjai (rūpintojai), kai valstybės

	<p>garantuojama teisinė pagalba reikalinga globalinio (rūpintinio) teisėms ir interesams atstovauti bei ginti;</p> <p>6) asmenys, pateikę įrodymus, kad dėl objektyvių priežasčių negali disponuoti savo turtu ir lėšomis ir dėl to jų turtas ir metinės pajamos, kuriais jie gali laisvai disponuoti, neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių teisei pagal šią įstatymą;</p> <p>7) asmenys, kai sprendžiami jų priverstinio hospitalizavimo ir gydymo, priverstinio hospitalizavimo ir gydymo pradžios klausimai pagal Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatymą (toliau – Psichikos sveikatos priežiūros įstatymas), taip pat asmenys, kuriems taikomas būtinas hospitalizavimas ir (ar) būtinas izoliavimas, pratešiamas būtinas hospitalizavimas ir (ar) būtinas izoliavimas pagal Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymą (toliau – Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymas), ir jų globėjai (rūpintojai), kai valstybės garantuojama teisinė pagalba reikalinga globalinio (rūpintinio) teisėms ir interesams atstovauti;</p> <p>8) skolininkai vykdymo procese, kai išieškoma iš paskutinio gyvenamojo būsto, kuriame jie gyvena;</p> <p>9) nepilnamečių vaikų, kai sprendžiamas jų išskeldinimo klausimas, tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą;</p> <p>10) nepilnamečiai vaikai, kai įstatymų nustatytais atvejais savarankiškai kreipiasi į teismą dėl savo teisių ar įstatymų saugomų interesų gynimo, išskyrus įstatymų nustatytą tvarką sudariusius santuoką ar teismo pripažintus visiškai veiksniais (emancipuotais);</p> <p>11) nepilnamečiai vaikai, nukentėję nuo nusikaltamų veikų žmogaus sveikatai, laisvei, seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, vaikui ir šeimai, dorovei ir kitose baudžiamosiose bylose, kai ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro motyvuotu nutarimu ar teismo motyvuota nutartimi pripažinta, kad įgaliojoto atstovo dalyvavimas būtinas;</p> <p>12) asmenys, kuriuos prašoma pripažinti neveiksniais tam tikroje srityje bylose dėl fizinio asmens pripažinimo neveiksnium tam tikroje srityje, taip pat neveiksnius pripažinti asmenys bylose dėl globos, bylose dėl teismo sprendimo, kurio asmuo pripažintas neveiksnium tam tikroje srityje, peržiūrėjimo ir neveiksnium tam tikroje srityje pripažinto asmens pripažinimo veiksnium ar ribotai veiksnium;</p> <p>14) asmenys bylose dėl neteisėtai išvežto ar laikomo vaiko grąžinimo pagal 1980 m. spalio 25 d. Hagos konvenciją dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – Hagos konvencija);</p> <p>15) kiti asmenys Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse numatytais atvejais.</p>
6 straipsnis	<p>BPK:</p> <p>51 straipsnis. Būtinis gynėjo dalyvavimas</p>
	Visiškai

1. Sprendimus dėl teisinės pagalbos suteikimo ar nesuteikimo ir dėl advokatų skyrimo nepagrįstai nedelsdama priima kompetentinga institucija. Valstybės narės imasi deramų priemonių, skirtų užtikrinti, kad kompetentinga institucija sprendimus priimtų rūpestingai ir paisydama teisių į gynybą.

2. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, skirtų užtikrinti, kad įtariamieji, kaltinamieji ir prašomi perduoti asmenys būtų informuojami raštu, jei jų prašymas dėl teisinės pagalbos visiškai ar iš dalies atmetamas.

3. Šiame straipsnyje nurodytais atvejais, taip pat šio Kodekso 50 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais, jeigu gynėjo nėra pasikvietęs pats įtariamasis, kaltinamasis ar nuteistasis arba jų pavedimu ar sutikimu nėra pakvietę kiti asmenys, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas privalo išaiškinti įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam, kad paskirtos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidos dėl būtiną gynėjo dalyvavimo, atsižvelgiant į įtariamojo, kaltinamojo ar nuteistojo turtinę padėtį, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose numatytus atvejus, gali būti išieškotos į valstybės biudžetą šio Kodekso nustatyta tvarka, ir pranešti valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą organizuojančiai institucijai ar jos nurodytam koordinatoriui apie tai, kad įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam būtinas gynėjas, ir paskirti šios institucijos parinktą gynėją. Gynėją poilsio ir švenčių dienomis bei valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimą organizuojančios institucijos ne darbo valandomis ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas paskiria remdamasis šios institucijos sudarytais advokatu, teikiančių valstybės garantuojamą teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose, budėjimo sąrašais.

VGTPĮ:

21 straipsnis. Antrinės teisinės pagalbos teikimo ypatumai baudžiamosiose bylose

2. Tarnyba ar jos nurodytas koordinatorius, gavę šio straipsnio 1 dalyje nurodytą pranešimą, privalo nedelsdami parinkti antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų ir pranešti apie tai ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui. Advokatas parenkamas iš šio įstatymo 17 straipsnio 2 dalyje nurodytų sąrašų, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytą atvejį. Jeigu bylos, kurioje prašoma parinkti gynėją ar įgaliotąjį atstovą, ankstesnėje stadijoje (atliekant procesinį veiksmą) įtariamajam, kaltinamajam, nuteistajam ar nukentėjusiajam jau buvo teikiama antrinė teisinė pagalba, gynėju ar įgaliotuoju atstovu paprastai parenkamas advokatas, teikęs antrinę teisinę pagalbą šiam įtariamajam, kaltinamajam, nuteistajam ar nukentėjusiajam. Tarnybos ar koordinatoriaus parinktą gynėją ar įgaliotąjį atstovą paskiria ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas.

VGTPĮ projektas:

7 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 18 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima tarnyba. Sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimamas iš karto, kai asmuo kreipiasi. Jeigu nėra galimybės sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti iš karto, **civilinėse, administracinėse ir administracinių nusižengimų bylose** jis priimamas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos

advokato išvados arba šio straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos, **baudžiamosiose bylose – iki proceso veiksmų atlikimo dienos, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 14 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos.** Apie priimtą sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo tarnyba nedelsdama raštu praneša pareiškėjui ir advokatui. Jeigu pareiškėjas nepateikė visų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų, reikalingų sprendimui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti, tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą gavimo dienos praneša pareiškėjui apie būtinybę per tarnybos nustatytą terminą, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 5 darbo dienos, pateikti trūkstamus dokumentus. Jeigu pagal prašyme suteikti antrinę teisinę pagalbą pateiktą informaciją sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo, atsižvelgiant į pareiškėjo interesus, turi būti priimtas skubiai, tarnyba gali nustatyti trumpesnį kaip 5 darbo dienų terminą trūkstamiems dokumentams pateikti. Tarnybos sprendimai gali būti skundžiami **Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme (toliau – Administracinių bylų teisenos įstatymas) įstatymo** nustatyta tvarka.“

2.Pakeisti 18 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Antrinę teisinę pagalbą visose proceso ikiteisminėse (neteisminėse) ir teisminėse stadijose paprastai teikia vienas (tas pats) advokatas. Tarnybos sprendimu antrinę teisinę pagalbą teikti paskirtas advokatas gali būti pakeistas pareiškėjo arba paties advokato motyvuotu rašytiniu prašymu, jeigu nustatomas interesų konfliktas arba kitos aplinkybės, dėl kurių antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje. Pareiškėjo rašytiniu prašymu advokatas taip pat gali būti pakeistas, jeigu pateikiamas šio įstatymo 17 straipsnio 5 dalyje nurodytas sutikimas ir tarnyba su advokatu sudaro sutartį konkrečioje byloje. Be to, advokatas gali būti pakeistas tarnybos iniciatyva, pasibaigus paskirto advokato sutarčiai dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ar sustabdžius šios sutarties vykdymą. **Advokatas turi nedelsdamas nuo dienos, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie interesų konfliktą arba kitas aplinkybes, dėl kurių negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje, informuoti apie tai tarnybą.** Sprendimą dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato pakeitimo priima tarnyba.“

3.Pakeisti 18 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. Kai šio įstatymo 12 straipsnio 67 punkte nurodyto pareiškėjo turtinė padėtis pasikeičia taip, kad jo turimas turtas ir pajamos arba turtas ir pajamos, kuriais jis gali laisvai disponuoti, nebeatitinka anksčiau nustatyto jo turto ir pajamų lygio teisinei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, bet atitinka kitą turto ir pajamų lygį, šis pareiškėjas nedelsdamas turi apie tai pranešti tarnybai

<p>7 straipsnis</p> <p>1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, taip pat susijusių su finansavimu, siekdamos užtikrinti:</p> <p>a) veiksmingą teisinės pagalbos sistemą, kuri yra tinkamos kokybės, ir</p> <p>b) kad teisinės pagalbos paslaugos būtų tinkamos kokybės siekiant užtikrinti teisingą procesą, tinkamai atsižvelgiant į teisinės profesijos nepriklausomumą.</p> <p>2. Valstybės narės užtikrina, kad personalui, dalyvaujančiam priimančiam sprendimus dėl teisinės pagalbos vykstant baudžiamajam procesui ir Europos arešto orderio vykdymo procedūroms, būtų rengiami tinkami mokymai.</p> <p>3. Tinkamai atsižvelgiant į teisinės profesijos nepriklausomumą ir asmenų, atsakingų už advokatų mokymus, vaidmenį, valstybės narės imasi atitinkamų priemonių, kad skatintų rengti tinkamus mokymus teisinės pagalbos paslaugas teikiantiems advokatams.</p>	<p>ir pateikti naują deklaraciją antrinei teisei pagalbai gauti. Šiuo atveju tarnyba nustato kitą valstybės garantuojamos ir apmokamos antrinės teisinės pagalbos išlaidų dalį.“</p> <p>4. Pakeisti 18 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„14. Tarnyba turi teisę iš valstybės ir savivaldybių institucijų, valstybės–taip pat registru, valstybės informacinių sistemų, kitų fizinių ar juridinių asmenų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka gauti jų turimą informaciją, duomenis (įskaitant specialių kategorijų asmens duomenis), reikalingą reikalingus nustatyti, ar asmuo turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, ar pareiškėjų prašymuose ir prie jų pridėtuose dokumentuose pateikti duomenys yra teisingi. Šios institucijos ir asmenys prašomą informaciją turi pateikti tarnybai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos.“</p>
<p>VGTPĮ:</p> <p>9 straipsnis. Tarnyba</p> <p>3. Tarnyba:</p> <p>4) sudaro su advokatais, kurie teikia antrinę teisinę pagalbą, sutartis dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ir <u>kontroliuoja šių sutarčių vykdymą</u>;</p> <p>10 straipsnis. Lietuvos advokatūros funkcijos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityje Lietuvos advokatūra, siekdama padėti užtikrinti efektyvų antrinės teisinės pagalbos teikimą:</p> <p>1) tikrina antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų, advokatų padėjėjų veiklos kokybę pagal Lietuvos advokatūros patvirtintas antrinės teisinės pagalbos kokybės vertinimo taisykles. Sprendimas dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančių advokatų veiklos kokybės įvertinimo turi būti priimtas ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo informacijos, kuri buvo pagrindas pradėti antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato veiklos kokybės tikrinimą, gavimo dienos.</p> <p>Teismų įstatymas:</p> <p>93 straipsnis. Teisėjų mokymo organizavimas</p> <p>1. Teisėjų mokymo programos, suderinusi su Teisingumo ministerija, tvirtina Teisėjų taryba.</p> <p>2. <u>Teisėjų mokymą organizuoja Nacionalinė teismų administracija.</u></p> <p>VGTPĮ:</p> <p>9 straipsnis. Tarnyba</p> <p>3. Tarnyba:</p> <p>10) organizuoja <u>mokymą</u>, susijusį su valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimu;</p>	<p>Visiškas</p>

<p>4. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, skirtų užtikrinti, kad įtariamieji, kaltinamieji ir prašomi perduoti asmenys turėtų teisę paprašyti pakeisti jiems paskirtą teisinę pagalbos paslaugas teikiančių advokatų, jei tai yra pagrįsta atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes.</p>	<p>VGTPĮ: 18 straipsnis. Antrinės teisinės pagalbos teikimo tvarka</p> <p>8. Antrinę teisinę pagalbą visose proceso ikiteisminėse (neteisminėse) ir teisminėse stadijose paprastai teikia vienas (tas pats) advokatas. <u>Antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas gali būti pakeistas pareiškėjo arba paties advokato motyvuotu rašytiniu prašymu, jeigu nustatomas interesų konfliktas arba kitos aplinkybės, dėl kurių antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje.</u> Be to, advokatas gali būti pakeistas tarnybos iniciatyva, pasibaigus paskirto advokato sutarčiai dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo ar sustabdžius šios sutarties vykdymą. Sprendimą dėl antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato pakeitimo priima tarnyba.</p> <p>21 straipsnis. Antrinės teisinės pagalbos teikimo ypatumai baudžiamosiose bylose</p> <p>4. <u>Antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas gali būti pakeistas įtariamąjo, kaltinamojo, nuteistojo ar nukentėjusiojo motyvuotu rašytiniu prašymu, jeigu nustatomas interesų konfliktas arba kitos aplinkybės, dėl kurių advokatas negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje.</u> Kitas advokatas parenkamas ir paskiriamas šio straipsnio 1, 2 ir 5 dalyse nustatyta tvarka. Be to, antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas gali būti pakeistas ir tuo atveju, kai įtariamasis, kaltinamasis, nuteistasis ar nukentėjusysis kartu su rašytiniu prašymu pakeisti advokatą pateikia ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui šio įstatymo 17 straipsnio 5 dalyje nurodytą sutikimą, o ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas šį sutikimą su pranešimu dėl advokato pakeitimo pateikia tarnybai. Sudariusi sutartį konkrečioje byloje su įtariamąjo, kaltinamojo, nuteistojo ar nukentėjusiojo pasirinktu advokatu, tarnyba ar jos nurodytas koordinatorių parenka šį advokatą teikti antrinę teisinę pagalbą ir apie tai praneša ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui. Ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui taip pat pranešama, jeigu sutartis konkrečioje byloje nesudaroma.</p>
<p>8 straipsnis</p> <p>Valstybės narės užtikrina, kad įtariamiesiems, kaltinamiesiems ir prašomiems perduoti asmenims būtų numatytos veiksmingos teisių gynimo priemonės pagal nacionalinę teisę, kuriomis jie galėtų pasinaudoti tais atvejais, kai pažeidžiamos jų teisės pagal šią direktyvą.</p>	<p>VGTPĮ: 18 straipsnis. Antrinės teisinės pagalbos teikimo tvarka</p> <p>2. Sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priima tarnyba. Sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimamas iš karto, kai asmuo kreipiasi. Jeigu nėra galimybės spręsti dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti iš karto, jis priimamas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų ir šio įstatymo 11 straipsnio 9 dalyje nurodytos advokato išvados arba šio straipsnio 13 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos. Apie priimtą sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo tarnyba nedelsdama raštu praneša pareiškėjui. Jeigu pareiškėjas nepateikė visų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų dokumentų, reikalingų sprendimui dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo priimti,</p> <p>Visiškas</p>

tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo suteikti antrinę teisinę pagalbą gavimo dienos praneša pareiškėjui apie būtinybę per tarnybos nustatytą terminą, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 5 darbo dienos, pateikti trūkstamus dokumentus. Jeigu pagal prašyme suteikti antrinę teisinę pagalbą pateiktą informaciją sprendimas dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo, atsižvelgiant į pareiškėjo interesus, turi būti priimtas skubiai, tarnyba gali nustatyti trumpesnį kaip 5 darbo dienų terminą trūkstamiems dokumentams pateikti. Tarnybos sprendimai gali būti skundžiami teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – Administracinių bylų teisenos įstatymas) nustatyta tvarka.

BPK:

62 straipsnis. Ikitėismo tyrimo pareigūno proceso veiksmų ir nutarimų apskundimas

1. Ikitėismo tyrimo pareigūno proceso veiksmus ir nutarimus proceso dalyviai arba asmenys, kuriems taikytos procesinės prievartos priemonės, gali apskųsti ikitėismo tyrimą organizuojančiam ir jam vadovaujančiam prokurorui. Jei prokuroras atsisako patenkinti skundą, šis jo nutarimas gali būti skundžiamas aukštesniajam prokurorui šio Kodekso 63 straipsnyje nustatyta tvarka.

63 straipsnis. Prokuroro proceso veiksmų ir nutarimų apskundimas

1. Prokuroro proceso veiksmus ir nutarimus proceso dalyviai arba asmenys, kuriems taikytos procesinės prievartos priemonės, gali apskųsti aukštesniajam prokurorui. Jei aukštesnysis prokuroras atsisako patenkinti skundą, šis jo nutarimas gali būti skundžiamas ikitėismo tyrimo teisėjui.

65 straipsnis. Ikitėismo tyrimo teisėjo proceso veiksmų ir nutarčių apskundimas ir skundų išsprendimas

1. Ikitėismo tyrimo teisėjo atliekamus proceso veiksmus ir jo priimtas nutartis, išskyrus nutartis, kurios pagal šio Kodekso 64 straipsnį yra neskundžiamos, prokuroras, proceso dalyviai ir asmenys, kuriems taikytos procesinės prievartos priemonės, gali apskųsti šio Kodekso X dalyje nustatyta tvarka.

439 straipsnis. Žemesniųjų teismų nutarčių apskundimas aukštesniesiems teismams

1. Bylos nagrinėjimo teisme dalyviai bei kiti asmenys turi teisę šioje Kodekso dalyje nustatyta tvarka apskųsti žemesniųjų teismų bylų parengimo nagrinėti ar teisiama jame posėdyje priimtas nutartis, taip pat šio Kodekso numatytais atvejais – kitas teismų priimtas nutartis aukštesniesiems teismams, išskyrus atvejus, kai šis Kodeksas numato specialią atskirų teismo nutarčių apskundimo tvarką.

<p>9 straipsnis</p> <p>Valstybės narės užtikrina, kad įgyvendinant šią direktyvą būtų atsižvelgiama į</p>	<p>CK:</p> <p>6.271 straipsnis. Atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų</p> <p>1. Žalą, atsiradusią dėl valstybės valdžios institucijų neteisėtų aktų, privalo atlyginti valstybė iš valstybės biudžeto nepaisydama konkretaus valstybės tarnautojo ar kito valstybės valdžios institucijos darbuotojo kaltės. Žalą, atsiradusią dėl savivaldybės valdžios institucijų neteisėtų aktų, privalo atlyginti savivaldybė iš savivaldybės biudžeto nepaisydama savo darbuotojų kaltės.</p> <p>2. Šiame straipsnyje terminas „valdžios institucija“ reiškia bet koki viešosios teisės subjektą (valstybės ar savivaldybės instituciją, pareigūną, valstybės tarnautoją ar kitoki šių institucijų darbuotoją ir t. t.), taip pat privatų asmenį, atliekantį valdžios funkcijas.</p> <p>3. Šiame straipsnyje vartojamas terminas „aktas“ reiškia bet koki valdžios institucijos ar jos darbuotojų veiksmą (veikimą, neveikimą), kuris tiesiogiai daro įtakos asmenų teisėms, laisvėms ir interesams (valstybės ar savivaldybės institucijų priimami teisės ar individualūs aktai, administraciniai aktai, fiziniai aktai ir t. t., išskyrus teismo nuosprendžius, sprendimus ir nutartis).</p> <p>4. Valstybės ar savivaldybės civilinė atsakomybė pagal šį straipsnį atsiranda, jeigu valdžios institucijų darbuotojai neveikė taip, kaip pagal įstatymus šios institucijos ar jų darbuotojai privalėjo veikti.</p> <p>6.272 straipsnis. Atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokuroro, teisėjo ir teismo neteisėtų veiksmų</p> <p>1. Žalą, atsiradusią dėl neteisėto nuteisimo, neteisėto suėmimo kardomosios priemonės taikymo tvarka, neteisėto sulaikymo, neteisėto procesinės prievartos priemonių pritaikymo, neteisėto administracinės nuobaudos – arešto – paskyrimo, atlygina valstybė visiškai, nepaisant ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokuratūros pareigūnų ir teismo kaltės.</p> <p>2. Žalą, atsiradusią dėl neteisėtų teisėjo ar teismo veiksmų nagrinėjant civilinę bylą, atlygina valstybė visiškai, jeigu žala atsirado dėl teisėjo ar kito teismo pareigūno kaltės.</p> <p>3. Be turtinės žalos, atlyginama ir neturtinė žala.</p> <p>4. Jeigu žala atsirado dėl ikiteisminio tyrimo pareigūnų, prokuratūros ar teismo pareigūnų ar teisėjų tyčinių veiksmų, tai valstybė, atlyginusi žalą, įgyja atgręžtinio reikalavimo teisę iš atitinkamų pareigūnų įstatymų nustatyta tvarka išieškoti įstatymų nustatyto dydžio sumas.</p> <p>BPK:</p> <p>51 straipsnis. Būtinąs gynyboje dalyvavimas</p> <p>1. Gynyboje dalyvavimas būtinas:</p>	<p>Visiškas</p>
---	---	-----------------

<p>specialiuosius pažeidžiamų įtariamųjų, kaltinamųjų ir prašomų perduoti asmenų poreikius.</p>	<p>1) nagrinėjant bylas dėl veikų, kuriomis įtariamasis ar kaltinamas nepilnamečis; 2) nagrinėjant neregijų, kurčių, nebylių ir kitų asmenų, dėl fizinių ar psichinių trūkumų negalinčių pasinaudoti savo teise į gynybą, bylas; 2. Ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras motyvuotu nutarimu ar teismas motyvuota nutartimi turi teisę pripažinti, kad gynėjo dalyvavimas būtinas ir kitais atvejais, jeigu, jų nuomone, be gynėjo pagalbos įtariamojo ar kaltinamojo teisės ir teisėti interesai nebūtų reikiamai ginami.</p> <p>52 straipsnis. Atsisakymas gynėjo</p> <p>2. Ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ir teismui neprivalomas nepilnamečio arba asmens, kuris dėl fizinių ar psichinių trūkumų negali pats pasinaudoti teise į gynybą, taip pat proceso kalbos nemokančio asmens ar asmens, įtariamo ar kaltinamo sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymu, kai dėl bylos sudėtingumo ar didelės apimties arba kitais atvejais kyla abejonių dėl šio asmens galimybės pasinaudoti teise į gynybą, pareikštas atsisakymas gynėjo.</p> <p>VGTPĮ:</p> <p>12 straipsnis. Asmenys, turintys teisę gauti antrinę teisinę pagalbą neatsižvelgiant į turimą ir pajamą</p> <p>Teisę gauti antrinę teisinę pagalbą, neatsižvelgiant į Vyriausybės nustatytus turto ir pajamų lygius teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą, turi:</p> <p>1) asmenys, kurie turi teisę gauti teisinę pagalbą nagrinėjant baudžiamąsias bylas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas) 51 straipsnį;</p> <p>2) nukentėjusieji dėl nusikaltimų atsiradusios žalos atlyginimo bylose, įskaitant atvejus, kai žalos atlyginimo klausimas yra sprendžiamas baudžiamojoje byloje;</p> <p>3) asmenys, kuriems paskirta socialinė pašalpa pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą;</p> <p>4) asmenys, išlaikomi stacionariose socialinės globos įstaigose;</p> <p>5) asmenys, kuriems nustatytas sunkus neįgalumo lygis arba kurie yra pripažinti nedarbingais, arba sukačę senatvės pensijos amžių, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis, taip pat šių asmenų globėjai (rūpintojai), kai valstybės garantuojama teisinė pagalba reikalinga globotinio (rūpintinio) teisėms ir interesams atstovauti bei ginti;</p> <p>6) asmenys, pateikę įrodymus, kad dėl objektyvių priežasčių negali disponuoti savo turto ir lėšomis ir dėl to jų turtas ir metinės pajamos, kuriais jie gali laisvai disponuoti, neviršija Vyriausybės nustatytų turto ir pajamų lygių teisei pagalbai gauti pagal šį įstatymą;</p>
---	--

<p>10 straipsnis</p> <p>1. Ne vėliau kaip 2021 m. gegužės 25 d., o po to – kas trejus metus valstybės narės pateikia Komisijai turimus duomenis, rodančius, kaip įgyvendinamos šioje direktyvoje nustatytos teisės.</p> <p>2. Ne vėliau kaip 2022 m. gegužės 25 d., o po to – kas trejus metus Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šios direktyvos įgyvendinimo ataskaitą. Savo ataskaitoje Komisija įvertina, kaip įgyvendinta ši direktyva, kiek tai susiję su teise į teisinę pagalbą vykstant baudžiamajam procesui ir vykstant Europos arešto orderio vykdymo procedūroms.</p>	<p>VGTPĮ:</p> <p>7 straipsnis. Teisingumo ministerijos funkcijos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityje</p> <p>1. Teisingumo ministerija:</p> <p>4) organizuoja ir atlieka valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo stebėseną;</p>	<p>Visiškas</p>
<p>11 straipsnis</p> <p>Jokia šios direktyvos nuostata negali būti aiškinama kaip ribojanti teises ir procesines garantijas, kurios užtikrinamos pagal Chartiją, EŽTK arba kitas susijusias tarptautinės teisės nuostatas, ar bet kurios valstybės narės teisės nuostatas, kuriose numatoma aukštesnio lygio apsauga, arba kaip nukrypstanti nuo jų.</p>	<p>Direktyvos straipsnio perkelti nereikia.</p>	
<p>12 straipsnis</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtinai, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip 2019 m. gegužės 25 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.</p> <p>Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.</p>	<p>VGTPĮ projektas:</p> <p>18 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas</p> <p>1. Papildyti įstatymo priedą nauju 3 punktu:</p> <p>„3. 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (OL 2009 L 7, p. 1).“</p> <p>2. Buvusį įstatymo priedo 3 punktą laikyti 4 punktu.</p> <p>3. Papildyti įstatymo priedą 5 punktu:</p> <p>„5. 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/1919 dėl teisinės pagalbos įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui ir</p>	<p>Visiškas</p>

<p>2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų nuostatų tekstus.</p>	<p>prašomiems perduoti asmenims vykstant Europos arešto orderio vykdymo procedūroms (OL 2016 L 297, p. 1).“</p> <p>BPK projektas:</p> <p>2 straipsnis. Kodekso priedo pakeitimas</p> <p>Papildyti Kodekso priedą 20 punktu:</p> <p>„20. 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/1919 dėl teisinės pagalbos įtariamiesiems ir kaltinamiesiems vykstant baudžiamajam procesui ir prašomiems perduoti asmenims vykstant Europos arešto orderio vykdymo procedūroms (OL 2016 L 297, p. 1).“</p>	
<p>13 straipsnis</p> <p>Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.</p>	<p>Direktyvos straipsnio perkelti nereikia.</p>	
<p>14 straipsnis</p> <p>Ši direktyva pagal Sutartį skirta valstybėms narėms.</p>	<p>Direktyvos straipsnio perkelti nereikia.</p>	

Teisingumo ministrė

 Vilija Vainiūnė

2018-02-02

**2003 M. SAUSIO 27 D. TARYBOS DIREKTYVOS 2003/8/EB NUMATANČIOS TEISĖS KREIPTIS Į TEISMĄ ĮGYVENDINIMO
TARPTAUTINIuose GINČUOSE PAGERINIMĄ NUSTATANT MINIMALIAS BENDRAS TEISINĖS PAGALBOS TOKIEMS
GINČAMS TAISYKLES IR KEIČIAMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS NACIONALINIŲ TEISĖS AKTŲ
ATITIKTIES LENTELĘ**

<p>2003 m. sausio 27 d. Tarybos direktyva 2003/8/EB numatanti teisės kreiptis į teismą įgyvendinimo tarptautiniuose ginčiuose pagerinimą nustatant minimalias bendras teisinės pagalbos tokiems ginčams taisykles (toliau – direktyva)</p>	<p>Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29, 30, 31, 32, 34 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo (toliau – VGTPĮ projektas)</p>	<p>Direktyvos perkėlimo ir įgyvendinimo lygis</p>
<p>3 straipsnis Teisė į teisinę pagalbą</p> <p>2. Teisinė pagalba laikoma tinkama, kai ji užtikrina:</p> <p>b) teisinę pagalbą bei atstovavimą teisme ir gavėjo atleidimą nuo bylinėjimosi išlaidų, įskaitant 7 straipsnyje nurodytas išlaidas ir atlyginimą asmenims, teismo įpareigotiems atlikti veiksmus teisminio nagrinėjimo metu, arba pagalbą atlyginant šias išlaidas.</p>	<p>17 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas Pakeisti 34 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„34 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčiuose išlaidos</p> <p>1. Tarptautinio ginčo atveju į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas, be šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytų išlaidų, įeina:</p> <p>1) vertimo žodžiu išlaidos;</p> <p>2) teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidos;</p> <p>2)3) teismo ar kompetentingos institucijos pareikalautų ir pareiškėjo pateikiamų būtinų procesinių dokumentų vertimo išlaidos;</p> <p>3)4) kelionės išlaidos, kurias turi apmokėti pareiškėjas tais atvejais, kai su pareiškėjo byla susijusių asmenų dalyvavimas teismo posėdyje būtinas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus ar pagal teismo sprendimą ir teismas nutaria, kad šie asmenys negali būti apklausti jokių kitu teismui priimtinu būdu.</p> <p>2. Tarptautinio ginčo atveju, kai pareiškėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar vietą, kurioje paprastaidaugiausia gyvena, Lietuvos Respublikoje, į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas įeina išlaidos:</p> <p>1) susidariusios dėl teisinės pagalbos, kuri buvo suteikta Lietuvos Respublikoje iki to laiko, kol teisinės pagalbos prašymas buvo gautas</p>	<p>Visiškai</p>
<p>8 straipsnis Išlaidos, kurias atlygina nuolatinės gyvenamosios vietos ar vietos, kurioje asmuo paprastai gyvena, valstybė narė</p> <p>Valstybė narė, kurioje teisinės pagalbos prašytojas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar vietą, kurioje jis paprastai gyvena, suteikia 3 straipsnio 2 dalyje nurodytą teisinę pagalbą, kurios reikia padengti:</p> <p>b) prašymo ir būtinų patvirtinamųjų dokumentų vertimą pateikiant prašymą tos valstybės narės institucijoms.</p>	<p>2) teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidos;</p> <p>2)3) teismo ar kompetentingos institucijos pareikalautų ir pareiškėjo pateikiamų būtinų procesinių dokumentų vertimo išlaidos;</p> <p>3)4) kelionės išlaidos, kurias turi apmokėti pareiškėjas tais atvejais, kai su pareiškėjo byla susijusių asmenų dalyvavimas teismo posėdyje būtinas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus ar pagal teismo sprendimą ir teismas nutaria, kad šie asmenys negali būti apklausti jokių kitu teismui priimtinu būdu.</p> <p>2. Tarptautinio ginčo atveju, kai pareiškėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar vietą, kurioje paprastaidaugiausia gyvena, Lietuvos Respublikoje, į valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas įeina išlaidos:</p> <p>1) susidariusios dėl teisinės pagalbos, kuri buvo suteikta Lietuvos Respublikoje iki to laiko, kol teisinės pagalbos prašymas buvo gautas</p>	<p>Visiškai</p>
<p>12 straipsnis Teisinę pagalbą teikianti institucija</p>	<p>1) susidariusios dėl teisinės pagalbos, kuri buvo suteikta Lietuvos Respublikoje iki to laiko, kol teisinės pagalbos prašymas buvo gautas</p>	<p>Visiškai</p>

<p>Teisinę pagalbą suteikia ar atsisako suteikti valstybės narės, kurioje vyksta teismas, kompetentinga institucija, nepažeisdama 8 straipsnio.</p>	<p>kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurioje sprendžiama byla arba turi būti vykdomas sprendimas;</p> <p>2) susijusios su teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimu.“</p> <p><i>Pastaba. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2017 m. liepos 26 d. sprendime byloje C-670/15 nurodė, kad direktyvos 3, 8 ir 12 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad valstybės narės, kurioje vyksta teismas ir kurioje fizinis asmuo, kurio nuolatinė ar įprasta gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, pateikė teisinės pagalbos kilus tarptautiniam ginčui prašymą, garantuojama teisinė pagalba apima ir šio asmens patirtas prie šio prašymo pridėtų būtinų dokumentų vertimo išlaidas (t. y. ir jo teisę į teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidos).</i></p>
<p>13 straipsnis</p> <p>Teisinės pagalbos prašymų įteikimas ir perdavimas</p> <p>1. Teisinės pagalbos prašymai gali būti įteikiami arba:</p> <p>a) valstybės narės, kurioje prašytojas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar vietą, kurioje jis paprastai gyvena, kompetentingai institucijai (perduodančiai institucijai), arba</p> <p>b) valstybės narės, kurioje vyksta teismas ar kurioje turi būti vykdomas sprendimas, kompetentingai institucijai (priimančiai institucijai).</p> <p>3. Kompetentingos perduodančiosios institucijos gali nuspręsti atsisakyti perduoti prašymą, jei jis yra akivaizdžiai:</p> <p>a) nepagrįstas; arba</p> <p>b) nepriklauso šios direktyvos taikymo sričiai.</p>	<p>14 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 30 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„30 straipsnis. Kompetentinga institucija</p> <p>1. Tarnyba yra Lietuvos Respublikos institucija (toliau – priimanti institucija), įgaliota priimti iš kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingų institucijų prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą tarptautiniuose ginčiuose (toliau – teisinės pagalbos prašymas) yra Teisingumo ministerija ir Lietuvos Respublikos institucija, įgaliota kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms siųsti prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.</p> <p>2. Lietuvos Respublikos institucija, įgaliota kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms siųsti prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą (toliau – siunčianti institucija), yra Teisingumo ministerija.</p>

<p>Tokiems sprendimams taikomos 15 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytos sąlygos.</p> <p>4. Kompetentinga perduodančioji institucija padeda prašytojui užtikrindama, kad prie prašymo būtų pridėti visi patvirtinamieji dokumentai, kurių jos žiniomis reikia, kad prašymas būtų nagrinėjamas. Ji taip pat padeda prašytojui pasirūpindama būtinu patvirtinamųjų dokumentų vertimu laikydamasi 8 straipsnio b punkto.</p> <p>Kompetentinga perduodančioji institucija perduoda prašymą kompetentingai priimančiajai institucijai kitoje valstybėje narėje per 15 dienų nuo tinkamai viena iš šio straipsnio 2 dalyje nurodytų kalbų sudaryto prašymo ir patvirtinamųjų dokumentų, jei būtina, išverstų į vieną iš tų kalbų, įteikimo dienos.</p> <p>5. Pagal šią direktyvą perduodami dokumentai yra atleidžiami nuo legalizavimo ar bet kokio lygiavėčio formalumo.</p> <p>6. Valstybės narės negali imti mokesčio už paslaugas, suteiktas laikantis šio straipsnio 4 dalies. Valstybės narės, kuriose teisinės pagalbos prašytojas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar vietą, kurioje paprastai gyvena, gali nustatyti, kad prašytojas turi atlyginti kompetentingos perduodančiosios institucijos patirtas vertimo išlaidas, jei kompetentinga institucija atmeta teisinės pagalbos prašymą.</p> <p>14 straipsnis</p> <p>Kompetentingos institucijos ir kalba</p> <p>1. Valstybės narės paskiria instituciją ar institucijas prašymams siųsti (perduodančiąsias institucijas) ir priimti (priimančiąsias institucijas).</p> <p>2. Kiekviena valstybė narė Komisijai pateikia šią informaciją:</p>	<p>3-2. Teisingumo ministerija pateikia Europos Komisijai informaciją, reikalingą šio įstatymo priede nurodytiems Europos Sąjungos teisės aktams įgyvendinti.“</p> <p>15 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 31 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„31 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčuose ypatumai, kai Teisingumo ministerija tarnyba yra teisinės pagalbos prašymus priimanči institucija</p> <p>1. Pareiškėjas turi teisę pateikti teisinės pagalbos prašymą Europos Sąjungos valstybės narės, kurioje pareiškėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar vietą, kurioje jis paprastai daugiausia gyvena, kompetentingai institucijai arba tiesiogiai Teisingumo ministerijai tarnybai, jeigu byla turi būti sprendžiama Lietuvos Respublikos teisme arba Lietuvos Respublikoje turi būti vykdomas sprendimas.</p> <p>2. Teisinės pagalbos prašymai ir asmens teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą įrodantys dokumentai, pateikiami teisinės pagalbos prašymus priimančiai institucijai, turi būti išvesti į lietuvių kalbą arba kitą kalbą, kurią Lietuvos Respublika yra Europos Komisijai nurodžiusi kaip jai priimtina kalbą. Šie dokumentai neturi būti legalizuoti ir jiems netaikomi tolygūs formalumai.</p> <p>3. Teisingumo ministerija Tarnyba, gavusi teisinės pagalbos prašymą iš kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos, privalo ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo šio prašymo ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos jį išnagrinėti ir priimti sprendimą dėl teisinės pagalbos prašymo perdavimo atitinkamai savivaldybės vykdomajai institucijai arba tarnybai. Teisingumo ministerija turi teisę atsisakyti perduoti teisinės pagalbos prašymą, jeigu pateikti ne visi šiame įstatyme nustatyti dokumentai. Teisingumo ministerija, priėmusi sprendimą atsisakyti perduoti teisinės pagalbos prašymą, apie tai nedelsdama praneša pareiškėjui teikimo.</p>
---	--

<p>- šio straipsnio 1 dalyje nurodytų kompetentingų priimančiųjų ar perduodančiųjų institucijų pavadinimus ir adresus,</p> <p>- geografinės vietoves, kurias apima jų kompetencija,</p> <p>- apie būdus, kuriais jos gali gauti prašymus, ir</p> <p>- apie kalbas, kurios gali būti vartojamos sudarant prašymus.</p> <p>3. Valstybės narės praneša Komisijai apie Bendrijos institucijų oficialią kalbą ar kalbas, išskyrus savąsias, kuri ar kurios yra priimtinos kompetentingai primančiai institucijai sudarant laikantis šios direktyvos galimus gauti teisinės pagalbos prašymus.</p> <p>4. Valstybės narės šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytą informaciją praneša Komisijai iki 2004 m. lapkričio 30 d. Apie bet koki vėlesnį tokios informacijos pakeitimą Komisijai pranešama ne vėliau kaip likus dviems mėnesiams iki to pakeitimo įsigaliojimo toje valstybėje narėje.</p> <p>5. Šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodyta informacija skelbiama Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje.</p>	<p>4. Savivaldybės vykdomoji institucija arba tarnyba Tarnyba apie priimtą sprendimą dėl valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo privalo pranešti pareiškėjui ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos. Jeigu atsisakoma teikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, privalo būti nurodytos šio sprendimo priežastys. Sprendimas atsakyti teikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“</p>
<p>15 straipsnis Prašymų tvarkymas</p> <p>1. Nacionalinės institucijos, įgaliotos priimti sprendimus dėl teisinės pagalbos prašymų, užtikrina, kad prašytojas būtų išsamiai informuotas apie prašymo tvarkymą.</p> <p>2. Visiškai ar iš dalies atmetant prašymus, nurodomos atmetimo priežastys.</p> <p>3. Valstybės narės numato galimybę peržiūrėti arba apskusti sprendimus, atmetančius teisinės pagalbos prašymus. Valstybės narės gali numatyti išimti tais atvejais, kai teisinės pagalbos prašymą atmeta teismas ar specializuotas teismas, kurio sprendimo dėl bylos esmės</p>	<p>16 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas Pakeisti 32 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„32 straipsnis. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tarptautiniuose ginčiuose ypatumai, kai Teisingumo ministerija tarnyba yra prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą siunčianti institucija</p> <p>1. Jeigu byla sprendžiama kitos Europos Sąjungos valstybės narės teisme arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje vykdomas sprendimas, pareiškėjas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta yra Lietuvos Respublikoje ar kuris paprastai daugiausia gyvena Lietuvos Respublikoje, turi teisę teisinės pagalbos prašymą ir pareiškėjo teisę gauti teisinę pagalbą įrodančius dokumentus pateikti tiesiogiai tos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai arba per prašymus suteikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą siunčiančią instituciją – Teisingumo ministeriją tarnybą.</p> <p>2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti dokumentai turi būti išversti į kitos Europos Sąjungos valstybės narės oficialią kalbą arba vieną iš jos oficialių kalbų, kuri yra ir viena iš Europos Sąjungos institucijų kalbų, arba kitą kalbą, kurią kita Europos Sąjungos valstybė narė yra nurodžiusi Europos Komisijai kaip jai priimtina kalbą.</p> <p>3. Teisingumo ministerija Tarnyba turi teisę atsakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą, jeigu teisinės pagalbos prašymas akivaizdžiai nepagrįstas arba jam netaikytinas šis skirsnis. Teisingumo ministerija</p>

<p>pagal nacionalinius įstatymus negalima apskūsti ar jo negalima apskūsti pagal apeliacinio teismo sprendimą.</p> <p>4. Kai apeliaciniai skundai dėl sprendimo, atmetančio ar panaikinančio teisinę pagalbą, suteiktą pagal 6 straipsnį, yra administracinio pobūdžio, jiems visada gali būti taikoma teisminė peržiūra.</p>	<p>Tarnyba, priėmusi sprendimą atsakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą, pareiškėjui turi nurodyti tokio atsakymo priežastis. Sprendimas atsakyti siųsti teisinės pagalbos prašymą gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.</p> <p>4. Teisingumo ministerija Tarnyba turi pranešti pareiškėjui apie dokumentus, kurių reikia, kad teisinės pagalbos prašymas būtų nagrinėjamas kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, ir užtikrinti teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimą pagal šio įstatymo 34 straipsnio 2 dalies 2 punktą. Teisingumo ministerija Tarnyba privalo teisinės pagalbos prašymą ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančius dokumentus išsiųsti kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai per 15 kalendorinių dienų nuo prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimų į šio straipsnio 2 dalyje nurodytą kalbą gavimo dienos.</p> <p>5. Teisingumo ministerija Tarnyba šiame straipsnyje nurodytus veiksmus atlieka nemokamai. Jeigu kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentinga institucija atsisako teikti teisinės pagalbos prašyme nurodytą valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, pareiškėjas privalo atlyginti Teisingumo ministerijos turėtas teisinės pagalbos prašymo ir asmens teisę gauti teisinę pagalbą įrodančių dokumentų vertimo išlaidas.“</p>
---	---

Teisingumo ministrė

Milda Vainutė

2018-02-02.

DERINIMO PAŽYMA

DĖL VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29, 30, 31, 32, 34 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 18, 23 STRAIPSNIŲ IR ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 27¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIII-730 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 51 STRAIPSNIO IR

PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR EUROPOS SUTARTIES DĖL TEISINĖS PAGALBOS PRAŠYMŲ PERDAVIMO
RATIFIKAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1201 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO
PROJEKTŲ (TAP Nr.17-11317 - 17-11320)

Institucijos pavadinimas (rašto data ir Nr.)	Pasiūlymas/pastaba	Komentarai
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2017-12-06 raštas Nr. NR-NV-3121	<p>Ivertinę Projektų atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:</p> <p>Dėl Projekto 1:</p> <p>4. Siūloma pakeisti VGTPĮ 11 straipsnio 5 dalyje pateiktą nuorodą iš VGTPĮ 31 straipsnio 2 dalies į šio įstatymo 34 straipsnio 2 dalį, kurioje kalbama apie valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas. Atsižvelgiant į tai, kad VGTPĮ 11 straipsnyje yra kalbama apie pirminės ir antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo apimtį, o VGTPĮ 34 straipsnio 2 dalyje apie valstybės garantuojamos teisinės pagalbos išlaidas tarptautinio ginčo atveju, manome, kad pateikta nuoroda nėra tiksli.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Siūloma Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – VGTPĮ) 11 straipsnio 5 dalį pripažinti netekusia galios kaip perteklinę, nes iš kitų VGTPĮ nuostatų (VGTPĮ 34 ir 35 straipsnių) yra aišku, kokios išlaidos apimamos ir kokios apimties valstybės garantuojama teisinė pagalba teikiama tarptautinių ginčų atveju.</p>
	<p>5. Siūloma papildyti VGTPĮ 11 straipsnio 6 dalį nuostata, kad pirminė teisinė pagalba neteikiama, jeigu pareiškėjas piktnaudžiauja valstybės garantuojama teisine pagalba, savo materialinėmis ar procesinėmis teisėmis. Atsižvelgiant į tai, kad pirminė valstybės garantuojama teisinė pagalba apsiriboja konsultacijų teikimu ir neprocesinio pobūdžio dokumentų savivaldybės ir valstybės institucijoms parengimu, kyla klausimas, ar iš tiesų tokiais atvejais bus galimybė įvertinti piktnaudžiavimą materialinėmis ar procesinėmis teisėmis. Be to, pastebėtina, kad siūlomas pagrindas yra analogiškas numatytam dėl antrinės teisinės pagalbos neteikimo, todėl</p>	<p>Neatsižvelgta. Pažymėtina, kad minėtos nuostatos tikslas yra ne tik išvengti asmens piktnaudžiavimo pirmine teisine pagalba, tačiau ir piktnaudžiavimo materialiosiomis ar procesinėmis teisėmis bei antrine teisine pagalba. Tokie atvejai apimtų situacijas, pavyzdžiui, kai, asmuo kreipiasi pirminės teisinės pagalbos keletą kartų, prašydamas užpildyti prašymą antrinei teisei pagalbai teikti, nors tuo pačiu klausimu antrinės teisinės pagalbos teikimas yra baigtas ar buvo priimtas sprendimas atsakyti teikti antrinę</p>

	<p>svarstyti, ar toks dubliavimas apskritai neužkirs kelio asmenims gauti teisinės pagalbos, galbūt būtų tikslinga pirminės pagalbos neteikimo pagrindą sieti tik išimtinai su pirminės teisinės pagalbos turiniu.</p>	<p>teisinę pagalbą dėl piktnaudžiavimo valstybės garantuojama teisine pagalba ir (ar) materialiomis ir procesinėmis teisėmis, taip pat, kai asmuo keletą kartų kreipiasi dėl pirminės teisinės pagalbos suteikimo sprendžiant ginčą, dėl kurio jam buvo skirta bauda už nesąžiningai pareikštą nepagrįstą procesinį dokumentą (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 95 straipsnio 1 ir 2 dalys). Pažymėtina, kad pirminės teisinės pagalbos teikimas asmenims, kurie piktnaudžiauja valstybės garantuojama teisine pagalba ar savo materialinėmis ir procesinėmis teisėmis, neatitiktų VGTPĮ tikslo, apribotų galimybes kuo greičiau pirmine teisine pagalba pasinaudoti asmenims, kuriems ji yra reikalingiausia.</p>
	<p>6. Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje suformuota, kad teisinis reguliavimas turi būti aiškus, tikslus ir nedviprasmiškas. VGTPĮ 11 straipsnio 10 dalyje siūloma įtvirtinti, jog Taryba <i>išimtiniais atvejais</i> turi teisę priimti sprendimą teikti antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, nors yra VGTPĮ 11 straipsnio 7 dalies 3, 4, 5, 8, 11 ir 14 punktuose nurodyti antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai, tačiau nepateikiama kriterijų, kurie apibrėžtų su kokiomis aplinkybėmis gali būti susiję aptariamai išimtiniai atvejai, tokie atvejai nedetalizuojami. Be to, nėra apibrėžiamos aplinkybės, kurias turėtų nurodyti ir pagrįsti pareiškėjas besikreipiantis dėl antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos esant minėtiems antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindams.</p>	<p>Neatsižvelgta. Aplinkybės, kurios pagrindžia situacijos išskirtinumą, ir kriterijai, kurie turi būti vertinami, nurodomi VGTPĮ 11 straipsnio 11 dalyje.</p> <p>Be to, atkreiptinas dėmesys, kad būtent individualios situacijos įvertinimo būtinumą savo jurisprudencijoje pabrėžia Europos Žmogaus Teisių Teismas (pvz. Steel ir Morris prieš Jungtinę Karalystę (§ 61)). Vertinimo kriterijai suformuluoti pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, pvz. sprendime Steel ir Morris prieš Jungtinę Karalystę (§ 62) numatytas pareiškėjo turinės padėties kriterijus; sprendime <i>McVicar</i> prieš Jungtinę Karalystę (§ 48-62) nurodomas pareiškėjo galimybės efektyviai savarankiškai save atstovauti kriterijus; sprendime <i>P., C. ir S. prieš Jungtinę Karalystę</i> (§ 100) pažymimas ginčo dalyko svarbos atsižvelgiant į padarinius (pasekmes) pareiškėjui kriterijus; sprendime <i>Airey</i> prieš Airiją (§ 24) akcentuojamas proceso sudėtingumo kriterijus.</p>
	<p>7. VGTPĮ 11 straipsnio 11 dalies pakeitimu siūloma nustatyti, kad Tarybai atsisakius suteikti pareiškėjui antrinę valstybės garantuojamą</p>	<p>Neatsižvelgta. Pirmiausia atkreiptinas dėmesys, kad pavedant Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos</p>

	<p>teisinę pagalbą, pareiškėjas turi teisę kreiptis dėl <i>papildomo situacijos įvertinimo</i>. Mūsų nuomone, tokia papildoma kreipimosi procedūra sukuria administracinę našą (prašymas turės būti vertinamas kelis kartus), todėl siūlome reguliuoti taip, kad visos esminės aplinkybės, kuriomis remiantis galėtų būti pareiškėjui skirta antrinė valstybės garantuojama teisinė pagalba, būtų vertinamos pareiškėjui pateikus prašymą dėl antrinės teisinės pagalbos skyrimo.</p>	<p>tarnybai (toliau – tarnyba) vertinti visus gautus prašymus suteikti antrinę teisinę pagalbą nurodytais išimtinių situacijų kriterijais, būtų sukuriamą didelę administracinę našą. Be to, ir asmeniui, prašančiam suteikti antrinę teisinę pagalbą, būtų sudėtingiau užpildyti prašymą, jeigu jame iš karto reiktų įrodyti jo situacijos išskirtinumą, tuo labiau, kad net nežinoma, ar tokiam pagrindimui yra poreikis (galbūt yra antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindai, kuriems išimtis netaikoma). Taip pat pastebėtina, kad papildomi duomenys, kurie įrodytų situacijos išskirtinumą, gali paaiškėti ir vėliau nei prašymo pateikimo metu. Be to, pažymėtina, kad tokiam modeliui, kai asmeniui suteikiama teisė papildomai kreiptis į tarnybą nurodant situacijos išskirtumą, kaip optimiausiam variantui tarp visų analizuotų pritarė Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos koordinavimo taryba.</p>
	<p>11. Atsižvelgiant į tai, kad siūloma pakeisti VGTPI 11 straipsnį, jame įtvirtinant, kad asmenys turintys teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, be kita ko, yra ir „Europos Sąjungos tiesioginio taikymo aktuose nurodyti subjektai“, šiuo aspektu siūlome įvertinti ir VGTPI 13 straipsnio 17 dalį.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. VGTPI projekto nuostatos patikslintos atsisakant žodžio „subjektas“. Siekiant aiškumo, VGTPI 11 straipsnio 4 dalyje siūloma numatyti, kad VGTPI nuostatos tiesiogiai taikomuose Europos Sąjungos teisės aktuose nurodytiems asmenims taikomos <i>mutatis mutandis</i> tiek, kiek tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai nenustato kitaip.</p>
	<p>13. VGTPI 18 straipsnyje siekiant teisinio aiškumo, kartu su terminu „nedelsiant“ tikslinga nurodyti ir šį terminą apibūdinantį galimą maksimalų dienų skaičių (pvz., nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 1 darbo dieną).</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Pastebėtina, kad žodis „nedelsiant“ teisės aktuose yra vartojama ir be maksimalaus termino ir siūloma formuluotė sistemaiškai yra suderinta su kitomis VGTPI nuostatomis, kurios įtvirtina asmenų pareigas nedelsiant atlikti tam tikrus veiksmus. Pastebėtina ir tai, kad tam tikrais atvejais 1 darbo diena gali būti ir per ilgas terminas, jeigu advokatas, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, privalės atlikti veiksmus tą pačią dieną, kai buvo priimtas sprendimas teikti antrinę teisinę pagalbą.</p>

		<p>Kartu, siekiant teisinio aiškumo, VGTPI 18 straipsnio 8 dalį siūloma papildyti taip: „advokatas turi nedelsdamas <i>nuo dienos, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie interesus konfliktą arba kitas aplinkybes dėl kurių negali teikti antrinės teisinės pagalbos konkrečioje byloje</i>, informuoti apie tai tarnybą“.</p>
	<p>Dėl Projekto 2:</p> <p>Šiuo projektu siūloma papildyti Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 51 straipsnio 3 dalį, nuostata – įtariamajam, kaltinamajam ar nuteistajam apie jam skirtą gynėją pranešama įteikiant ar išsiunčiant nutarties ar nutarimo paskirti gynėją nuorašą. Tačiau tokios nuostatos ir jai keliamų tikslų įgyvendinimas praktikoje kelia abejonių, nes ikiteisminio tyrimo pareigūno, prokuroro nutarime ar teismo nutartyje nėra nurodomi asmeniui skirto gynėjo kontaktiniai duomenys, o kai kuriais atvejais gynėją skiriančios pareigūnai net neturi galimybės žinoti koks gynėjas asmeniui bus parinktas Tarnybos. Dėl to siūlytina įvertinti galimybę – įpareigoti Tarnybą nedelsiant informuoti ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar teismą, priėmusį sprendimą asmeniui skirti gynėją, apie paskirtą gynėją ir jo kontaktinius duomenis, o ikiteisminio tyrimo pareigūną, prokurorą ar teismą, priėmusį sprendimą skirti gynėją, įpareigoti tokią informaciją perduoti asmeniui, kuriam buvo skirtas gynėjas, ne tik formaliai asmeniui pateikti nutarimo ar nutarties kopiją. Taip būtų užtikrinama, kad asmuo, kuriam skirtas gynėjas, tikrai sužinotų apie jam skirtą konkretų gynėją ir jo kontaktinius duomenis.</p> <p>Pažymėtina, kad tais atvejais, kai asmuo, kuriam skirtas gynėjas, yra suimtas, jo galimybės per kuo trumpesnę laiką susisiekti su gynėju yra itin ribotos, kadangi pagal Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo 23 straipsnio 3 dalį suimtajam paskambinti telefonu leidžiama tik tuo atveju, jeigu jis tuo metu yra mokus. Be to Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklės, patvirtintos teisingumo ministro 2009 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. IR-172, nesuteikia galimybės nemokiam suimtajam siųsti laiško gynėjui. Siekiant užtikrinti efektyvų teisinės pagalbos teikimo procesą ir įtariamąjo, kaltinamojo ar nuteistąjo galimybę per kuo trumpesnę laiką susisiekti su</p>	<p>Neatsižvelgta. Pirmausia pastebėtina, kad baudžiamosiose bylose, kai gynėjo dalyvavimas yra būtinas, jį skiria ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras ar teismas bei dėl to priima procesinį dokumentą. Taigi jiems visais atvejais yra žinoma, koks gynėjas yra parinktas tarnybos. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo nuostatos taikomos, kai asmeniui jau paskirtas suėmimas. Pastebėtina, kad įtariamasis jau turėtų turėti galimybę susisiekti su paskirtu gynėju iki suėmimo skyrimo.</p> <p>Manytina, kad pareiga tarnybai nurodyti ikiteisminio tyrimo pareigūnui, prokurorui ar teismui parenkamo gynėjo kontaktinius duomenis yra ne šio teisės akto dalykas ir, esant poreikiui, būtų numatyta poįstatyminiam teisės akte – Advokato parinkimo teikti antrinę teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose rekomendacijose (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2009 m. birželio 9 d. įsakymas Nr. IR-179).</p> <p>Pažymėtina, kad dokumento (nutarties ar nutarimo kopijos) įteikimas yra tik papildoma garantija asmeniui ir tai neatleidžia pareigūno nuo pareigos išaiškinti teisės į gynybą turinį ir suteikti galimybę šia teise pasinaudoti (Baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 50 straipsnio 1 dalis). Teisingumo ministerijos duomenimis, sulaikytiems asmenims, atsižvelgiant į BPK 10 straipsnio 1 dalį ir 50 straipsnio 1 dalį, suteikiama teisė nemokamai paskambinti advokatui arba tai atliekama už sulaikytąjį.</p>

	<p>gynėju, taip pat siūlytume įvertinti galimybę įpareigoti gynėją per kuo trumpesnę laiką susisiekti su asmeniu, kuriam teikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą buvo paskirtas.</p>	<p>Pažymėtina, kad BPK nedraudžia nutarime ar nutartyje dėl gynėjo skyrimo nurodyti skiriamą advokato kontaktinius duomenis.</p> <p>Manytina, kad įpareigojimas gynėjui per kuo trumpesnę laiką susisiekti su asmeniu, kuriam teikti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą jis buvo paskirtas, yra ne šio teisės akto reguliavimo dalykas. Prireikus, tokia pareiga advokatui galėtų būti nustatyta Advokatų, teikiančių antrinę teisinę pagalbą, profesinės veiklos baudžiamosiose bylose pavyzdiniuose reikalavimuose (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. balandžio 27 d. įsakymas Nr. 1R-123).</p>
--	--	--

Teisingumo ministrė

 Milda Vainutė

2018-02-02

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS
PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 29, 30, 31,
32, 34 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau –
Projektas 1), LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS
PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 18, 23 STRAIPSNIŲ IR
ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 27¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMO NR. XIII-730 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 51 STRAIPSNIO IR
PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
EUROPOS SUTARTIES DĖL TEISINĖS PAGALBOS PRAŠYMŲ PERDAVIMO
RATIFIKAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1201 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO (toliau kartu – Projektai)
(TAP-17-1834(2) – 1837(2); 18-139; TAIS Nr. 17-11317(4) – 17-11320(4))**

2018-02-07 Nr.NV-360
Vilnius

Įvertinę Projektų, patikslintų pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2017 m. gruodžio 6 d. išvadą Nr. NV-3121, atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, esminių pastabų ir pasiūlymų neturime. Tačiau atkreipiame dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymas įsigalios 2019 m. sausio 1 d., t. y. vėliau, nei numatyta Projekto 1 įsigaliojimo data (2018 m. liepos 1 d.), todėl reikalinga nustatyti vėlesnę Projekto 1 nuostatų, susijusių su Pranešėjų apsaugos įstatymo įgyvendinimu, įsigaliojimo datą.

Teisės grupės vyriausiasis patarėjas

Rimvydas Pilibaitis